

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

ไพบูลย์ พรนรังสรรค์

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2566

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

ไพบูลย์ พรนรังสรรค์

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2566

THE GUIDELINES FOR DEVELOPING THE MANAGEMANT OF THE STUDENT CARE AND SUPPORT SYSTEM OF PHRA PARIYATTITHAM WAT PHRA THAT HA DUANG SCHOOL, LI DISTRICT, LAMPHUN PROVINCE

PHAIBOON PHORNNARANGSAN

A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE MASTER DEGREE OF EDUCATION
PROGRAM IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION
FACULTY OF EDUCATION
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
2023

หัวข้อสารนิพนธ์	:	**แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน**
ชื่อนักศึกษา	:	**ไพบูลย์ พรนรังสรรค์**
ชื่อปริญญา	:	**ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**
สาขาวิชา	:	**การบริหารการศึกษา**
ปีพุทธศักราช	:	**2566**
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	:	**พระมหาสกุล มหาวีโร, ผศ.ดร.**
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	:	**ดร. มนตรี วิชัยวงษ์**

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับสารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ .....
(พระครูศรีวีรคุณสุนทร, ผศ.ดร.)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ :

ประธานกรรมการ .....
(ดร. ประพัฒน์พงศ์ เสนาฤทธิ์)

กรรมการ (อาจารย์ที่ปรึกษา) .....
(พระมหาสกุล มหาวีโร, ผศ.ดร.)

กรรมการ .....
(ดร. มนตรี วิชัยวงษ์)

กรรมการ .....
(พระครูวิทิตศาสนาทร, ผศ.ดร.)

กรรมการ .....
(ดร. ชาลี ภักดี)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Thematic Paper	:	**The Guidelines for Developing the Management of the Student Care and Support System of Phra Pariyattitham Wat Phra That Ha Duang School, Li District, Lamphun Province**
Student's Name	:	**Phaiboon Phornnarangsan**
Degree Sought	:	**Master of Education**
Program	:	**Educational Administration**
Academic Year	:	**2023**
Advisor	:	**Phramaha Sakun Mahavīro, Asst.Prof.Dr.**
Co-Advisor	:	**Dr. Montri Wichaiwong**

Accepted by the Faculty of Education, Mahamakut Buddhist University in Partial Fulfillment of the Requirements for the Master of Education (Educational Administration)

Dean of Faculty of Education .....
(Phrakhrusriveerakhunsunthon, Asst.Prof.Dr.)

Thesis Committee :

Chairman .....
(Dr. Prapatpong Senarith)

Member (Advisor) .....
(Phramaha Sakun Mahavīro, Asst.Prof.Dr.)

Member .....
(Dr. Montri Wichaiwong)

Member .....
(Phrakhruvititsasanatorn, Asst. Prof. Dr.)

Member .....
(Dr. Chalee Pakdee)

Copyright of Mahamakut Buddhist University

บทคัดย่อ

หัวข้อสารนิพนธ์ : **แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน**
ชื่อนักศึกษา : **ไพบูลย์ พรนรังสรรค์**
ชื่อปริญญา : **ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**
สาขาวิชา : **การบริหารการศึกษา**
ปีพุทธศักราช : **2566**
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก : **พระมหาสกุล มหาวีโร, ผศ.ดร.**
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : **ดร. มนตรี วิชัยวงษ์**

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ : 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง 2) เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 6 รูป/คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 2 รูป/คน และครูผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 4 รูป/คน และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในการสนทนากลุ่ม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารงาน ที่มีประสบการณ์อย่างน้อย 3-5 ปี จำนวน 9 รูป/คน ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน 3 รูป/คน ครูผู้สอน จำนวน 3 รูป/คน ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง และการสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า :

1) สภาพปัจจุบันการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการคัดกรองนักเรียน พบว่า ในด้านการคัดกรองนักเรียน จัดเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา แต่การจัดเก็บข้อมูลของครู ยังไม่มีการประมวลข้อมูลอย่างเป็นระบบ และครูที่ปรึกษาประจำชั้นยังขาดความเข้าใจในกระบวนการการคัดกรองที่ถูกต้อง ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา พบว่า โรงเรียนมีการแบ่งนักเรียน เก่ง ปานกลางและอ่อนจากระบบการประเมินโดยครูผู้สอน และจัดกิจการซ่อมเสริมสำหรับนักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้

2) แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน พบว่า โรงเรียนควรมีการประชุมพิจารณาเกณฑ์การจัดกลุ่มนักเรียน กำหนดมาตรฐานการคัดกรอง และวางแผนการคัดกรองนักเรียน ตลอดจนโรงเรียนควรมีการจัดทำแผนงาน โครงการ ปฏิทินปฏิบัติงานตามแผน และจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานด้านการคัดกรองนักเรียน เป็นต้น และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา โรงเรียนควรมีการประสานงานกับผู้เกี่ยวข้อง เพื่อจัดกิจกรรมสำหรับการป้องกันและการช่วยเหลือแก้ไขปัญหา และโรงเรียนควรมีการจัดทำมาตรการช่วยแหลือนักเรียนที่ชัดเจน ทั้งนี้เพื่อให้ระบบดูแลช่วยเหลือ

นักเรียนของโรงเรียนเป็นไปในแนวทางเดียวกัน มีการดำเนินการต่อเนื่องและสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างตรงจุดและชัดเจน

คำสำคัญ แนวทางการพัฒนา, ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน, โรงเรียนพระปริยัติธรรม

ABSTRACT

Thematic Topic	:	**The Guidelines for Developing the Management of the Student Care and Support System of Phra Pariyattitham Wat Phra That Ha Duang School, Li District, Lamphun Province**
Student's Name	:	**Phaiboon Phornnarangsan**
Degree Sought	:	**Master of Education**
Program	:	**Educational Administration**
Academic Year	:	**2023**
Advisor	:	**Phramaha Sakun Mahavīro, Asst. Prof. Dr.**
Co-Advisor	:	**Dr. Montri Vichaiwong**

The objectives of this qualitative research were to examine the current conditions of the management of the student care and support system at Phra Pariyattitham Wat Phra That Ha Duang School and to identify guidelines for developing the management of the system at the school. The key informants consisted of 2 administrators and 4 teachers responsible for the Student Care and Support System. The expert group for the focus group discussions consisting of professionals in management with a minimum of 3-5 years of experience comprised a total of 9 persons, including 3 school administrators, 3 teachers and 3 management experts. The research instruments employed unstructured interviews and group discussion guidelines and then using content analysis.

The research findings showed that :

1) In terms of student screening, the school categorized students into three groups: normal, at-risk, and those facing problems. However, there was no systematic processing of data collected by teachers, and class advisors still lack an understanding of the correct screening process. Regarding prevention and problem-solving, the school classified students into high, medium, and low proficiency levels based on the teacher's assessment. Additionally, the school organized remedial activities for students with learning difficulties.

2) The guidelines for developing the management of the Student Care and Support System, of Phra Pariyattitham Wat Phra That Ha Duang School, Li District, Lamphun Province were that the school should conduct meetings to establish criteria

for student grouping, define screening standards, and plan the student screening process. Additionally, the school should develop action plans, projects, operational calendars based on the plan, and create operational guidelines for student screening, etc. Regarding prevention and problem-solving, the school should coordinate with relevant stakeholders to organize activities for prevention and problem-solving, and clear measures for assisting students should be established. These steps aimed to align the school's student care and support system, ensure continuous implementation and address problems promptly and clearly.

Keywords : guideline for developing, student care and support system, Phra Pariyattitham school,

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้เนื่องจากบุคคลหลายฝ่ายที่ได้ช่วยเหลือในครั้งนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ซึ่งเป็นสถาบันที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ทางการศึกษาด้านการบริหารการศึกษา ระดับปริญญาโท

ขอกราบขอบพระคุณรองอธิการบดีวิทยาเขตล้านนา คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ที่ได้อำนวยความสะดวกในการศึกษาตลอดหลักสูตร ขอกราบขอบพระคุณ ดร.ประพัฒน์พงศ์ เสนาฤทธิ์ ที่กรุณาเป็นประธานควบคุมการสอบ ขอขอบคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนให้ความรู้ระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ขอขอบคุณคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ทุกท่านที่ได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับความถูกต้องของเนื้อหาในเล่มสารนิพนธ์ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ พระมหาสกุล มหาวีโร, ผศ. ดร. และ ดร.มนตรี วิชัยวงษ์ ที่ให้ความอนุเคราะห์ รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์หลัก และอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้ให้คำปรึกษาตลอดจนตรวจสอบข้อบกพร่องต่าง ๆ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาของสารนิพนธ์ฉบับนี้ ขอกราบขอบพระคุณ ดร.ชาลี ภักดี ที่ให้คำปรึกษา ด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จนสำเร็จลุล่วงได้เป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณ พระสิงห์ทอง ขนฺติจิตฺโต และพระครูวิจิตรปริยัติการ, ดร. ที่ชี้แนะแนวทาง ให้ข้อคิด กำลังใจ ในการทำสารนิพนธ์จนประสบผลสำเร็จ ตลอดจนผู้บริหาร คณะครู และบุคลากรทางการศึกษา ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง ที่ให้ความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลตลอดกระบวนการวิจัย รวมทั้งรุ่นพี่ที่คอยช่วยชี้แนะ จนกระทั่งงานวิจัยสำเร็จลุล่วงได้เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณเพื่อนนักศึกษาระดับปริญญาโททุกท่านที่คอยเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมาในการจัดทำสารนิพนธ์ฉบับนี้ ขอขอบคุณครอบครัว ประกอบด้วย บิดา มารดา และญาติมิตรสหายทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี้ ให้การสนับสนุน รวมทั้งอำนวยความสะดวกค่าใช้จ่ายการอบรมแต่ละครั้ง และคอยเป็นกำลังใจตั้งแต่เริ่มเรียนจนจบการศึกษาระดับปริญญาโท ประโยชน์อันเกิดจากสารนิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณบิดา มารดา ครูอาจารย์ที่ให้ความรู้สารนิพนธ์อันทรงคุณค่าอย่างยิ่ง และจะนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ สืบไป

ไพบูลย์ พรนรังสรรค์

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย ..... จ

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ..... ช

กิตติกรรมประกาศ ..... ฌ

สารบัญ ..... ญ

สารบัญตาราง ..... ฏ

สารบัญภาพ ..... ฐ

บทที่ 1 บทนำ 1

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา 1

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย 5

1.3 กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework) 5

1.4 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย 6

1.5 ขอบเขตของการวิจัย 6

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ 7

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 8

2.1 แนวคิดการพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 8

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงในสถานศึกษา 18

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ 24

2.4 หลักการ SWOT Analysis 33

2.5 บริบทของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน 35

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 42

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย 45

3.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก 45

3.2 วิธีการศึกษา 45

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 46

3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ 47

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล 48

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล 48

3.7 การนำเสนอข้อมูล 49

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	50
4.1 ผลการศึกษาสภาพการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านป้องกันและแก้ไขปัญหาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน	50
4.2 ผลการหาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านป้องกันและแก้ไขปัญหาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน	63
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	69
5.1 สรุปผลการวิจัย	69
5.2 อภิปรายผล	71
5.3 ข้อเสนอแนะ	74
บรรณานุกรม	76
ภาคผนวก	80
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ให้ข้อมูลหลัก	81
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	84
ภาคผนวก ค หนังสือขอเชิญผู้เชี่ยวชาญ	97
ภาคผนวก ง หนังสือยินยอมโดยได้รับการบอกกล่าวและเต็มใจ	108
ภาคผนวก จ ภาพประกอบการวิจัย	120
ภาคผนวก ฉ หนังสือตอบรับลงตีพิมพ์ในวารสาร	126
ประวัติผู้วิจัย	128

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 2.1	แสดงข้อมูลพื้นฐานบุคลากรโรงเรียนวัดพระธาตุห้าดวง.....	39
ตารางที่ 2.2	แสดงข้อมูลนักเรียนปีการศึกษา 2564.....	41
ตารางที่ 4.1	แสดงผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน.....	52
ตารางที่ 4.2	แสดงผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก.....	54
ตารางที่ 4.3	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์จำแนกตาม เพศ อายุ หน้าที่ในโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน	55

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)..... 5
ภาพที่ 2.1 แผนผังโรงเรียนวัดพระธาตุห้าดวง..... 36
ภาพที่ 2.2 สัญลักษณ์ของโรงเรียนวัดพระธาตุห้าดวง..... 38

มหามกุฏราชวิทยาลัย

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาคนให้มีคุณภาพและคุณธรรมนั้นต้องอาศัยการศึกษา เพราะการศึกษาเป็นรากฐานของการพัฒนาทั้งปวง ดังที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับ ที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 6 กำหนดให้ “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อการพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และมาตรา 10 “การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิ์ และโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” ตามมาตรา 22 “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ” นอกจากนี้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิเด็ก และเยาวชนโดยสถานศึกษา พ.ศ.2543 ข้อ 19 กำหนดให้สถานศึกษาดำเนินการให้บุคลากรรู้สิทธิเด็กฝึกฝนทักษะการให้คำปรึกษาและร่วมแก้ปัญหาเด็กและเยาวชน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2546, หน้า 58) การพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนทุกคนมีความมุ่งหวังว่านักเรียนจะเติบโตอย่างมีคุณภาพรอบด้าน ทั้งด้านสติปัญญา ความสามารถ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านการดำรงชีวิตอย่างเป็นสุขในสังคม พร้อมด้วยสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี ซึ่งความมุ่งหวังนั้นจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือ และความพร้อมของบุคคลทุกคนในโรงเรียน อีกทั้งมีการประสานกับพ่อแม่ผู้ปกครองอย่างใกล้ชิด รวมถึงหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องเพื่อประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และจากการที่สังคมปัจจุบันประสบปัญหาต่าง ๆ และมีเทคโนโลยีการสื่อสารทันสมัยรวดเร็ว ได้ส่งผลกระทบต่อวิถีการดำรงชีวิตและจิตใจของผู้คนอย่างมาก ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ มากมายแม้แต่เยาวชนก็ได้รับผลกระทบนั้นเช่นกัน ซึ่งเยาวชนเหล่านั้นยังเป็นเด็กวัยเรียนที่ต้องการความดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด ต้องการคำแนะนำปรึกษาอย่างมีเทคนิควิธี บางครั้งต้องการ ความช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาที่ผ่านเข้ามาในชีวิตอย่างเร่งด่วน ต้องการความรักความเข้าใจจากผู้ใหญ่ โดยมีพ่อแม่เป็นบุคคลสำคัญที่สุดของสถาบันครอบครัวในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและมีครูทุกคนเป็นผู้ทำหน้าที่ดังกล่าวแทนพ่อแม่ผู้ปกครอง เมื่อเด็ก ๆ อยู่ที่โรงเรียน (กรมสุขภาพจิต, 2544, หน้า 2)

การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครอบครัวและโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนเป็นคนเก่งจำเป็นต้องมีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้เป็นคนดีพร้อมกันไปด้วยทั้งเก่งทั้งดีให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์อย่างมีความสุข การจัดการศึกษาของโรงเรียนต้องช่วยให้นักเรียนรู้เท่าทัน และสามารถปรับตัวได้และควบคุมตนเองได้ โดยจัดกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบบูรณาการควบคู่กับระบบการเรียนการสอนให้เป็นวิถีชีวิตการปฏิบัติงานของครูด้วยจิตวิญญาณ เพื่อพัฒนาศักยภาพของนักเรียนอย่างเป็นองค์รวม

ซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดของการจัดการศึกษา ความจำเป็นในการสร้างระบบภูมิคุ้มกันที่เข้มแข็งให้กับนักเรียนจึงเป็นสิ่งหนึ่งที่จะช่วยป้องกันและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียน การมีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างชัดเจนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยพัฒนานักเรียน และป้องกันไม่ให้นักเรียนเกิดปัญหาต่าง ๆ ได้ โดยต้องดำเนินการไปควบคู่กับระบบการจัดการเรียนการสอน ซึ่งจะสำเร็จได้ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกคนทุกฝ่าย ทั้งครูฝ่ายปกครอง ฝ่ายกิจการนักเรียน และชุมชนที่จะช่วยดูแลเอาใจใส่นักเรียนอย่างใกล้ชิด สังเกตพฤติกรรมนักเรียน ซึ่งจะทำให้ทราบถึงความเปลี่ยนแปลงและสามารถหาวิธีป้องกันหรือแก้ไขปัญหาให้ทันเหตุการณ์ เนื่องจากทุกปัญหาของนักเรียนล้วนมีสาเหตุและไม่ได้เกิดขึ้นทันทีทันใด แต่เป็นการสั่งสมเหตุที่มีผลในเชิงลบต่อพฤติกรรมของนักเรียนทั้งด้านความคิด ความรู้สึก และการกระทำ หากไม่ได้รับการช่วยเหลือในเบื้องต้นตามระบบที่ดีต่อเนื่องปัญหาก็จะลุกลามมากขึ้น จนมีความซับซ้อนยากต่อการแก้ไขในที่สุด เมื่อนักเรียนอยู่ที่โรงเรียนก็จะมีครูช่วยทำหน้าที่ดังกล่าวแทนพ่อแม่ในช่วงเวลาหนึ่ง (กรมสุขภาพจิต, 2544, หน้า 2)

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นการดำเนินงานที่กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกระทรวงสาธารณะสุข โดยกรมสุขภาพจิต ได้ร่วมกันวางรากฐานเพื่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียน โดยการส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษา ครูอาจารย์และผู้ที่เกี่ยวข้องร่วมแรงร่วมใจกันช่วยเหลือส่งเสริมและพัฒนานักเรียนอย่างมีระบบและต่อเนื่อง โดยอาศัยความผูกพันระหว่างครูและศิษย์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดนโยบายให้สถานศึกษาทุกแห่งในสังกัดสามารถดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ โดยดำเนินงานตามกระบวนการของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ต้องดำเนินงานตามกระบวนการของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และต้องดำเนินงานตามระบบ ซึ่งมี 5 ขั้นตอน ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน ป้องกันและแก้ไขปัญหาในการช่วยเหลือนักเรียน ทั้ง 5 ขั้นตอน ดังกล่าวครูทุกคนในโรงเรียนรวมทั้งผู้บริหารในโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนให้ความร่วมมือและสนับสนุนการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ มีการทำงานร่วมกันและเป็นทีมของครูทุกคนในแต่ละระดับและผู้เกี่ยวข้องทุกคน มาตรการการสนับสนุนส่งเสริมศักยภาพนักเรียนเน้นกิจกรรมส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน แก้ปัญหา และการคุ้มครองเด็ก เพื่อให้นักเรียนทุกคนได้รับการดูแลช่วยเหลือจากครู ผู้ปกครอง ชุมชนหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง และเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาให้นักเรียนมีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ให้มีคุณธรรม จริยธรรมและสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข ตามที่สังคมมุ่งหวัง โดยผ่านกระบวนการศึกษา การเรียนรู้และวิถีชีวิตในสังคมเพื่อแก้ปัญหา การเลิกเรียนกลางคัน ความเสี่ยงของอนาคตเยาวชนไทย สถานการณ์เด็กและเยาวชนต้องออกจากระบบการศึกษากลางคัน แม้จะมีแนวโน้มดีขึ้น

จากรายงานของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้เสนอรายงานภาวะสังคมไทยไตรมาสหนึ่ง ปี 2563 ซึ่งมีความเคลื่อนไหวทางสังคมที่สำคัญ ได้แก่ อัตราการว่างงานยังอยู่ในระดับต่ำ หนี้สินครัวเรือนชะลอการขยายตัว การเจ็บป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังลดลง คดีอาญาลดลง การเกิดอุบัติเหตุทางบกลดลง แต่มีประเด็นที่ต้องติดตาม ได้แก่ การจ้างงานลดลง การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ ยังมีการนำเสนอสถานการณ์ทางสังคมที่น่าสนใจ ได้แก่ การเลิกเรียนกลางคันความเสี่ยงของอนาคตเยาวชนไทย และพฤติกรรมทางการเงินของครัวเรือนไทยและความเสี่ยงทางการเงิน (ออนไลน์) ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์

และเทคโนโลยีในปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในโลกไร้พรมแดนหรือเรียกว่ากระแสโลกาภิวัตน์ เป็นกระแสงานคิดค้นทางด้านนวัตตกรรม ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านต่าง ๆ ของโลก ซึ่งส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของผู้คนในสังคมไทย ตั้งแต่ระดับครอบครัวที่ไม่มีเวลาดูแลลูกหลานอย่างใกล้ชิด เด็กเยาวชนขาดความอบอุ่น ขาดคนเอาใจใส่ จึงทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ทั้งปัญหาครอบครัวและสังคมไทยได้ง่าย (กรมสามัญศึกษา, 2544, หน้า 4)

นอกจากปัญหาดังกล่าวแล้ว ยังมีปัญหาการหลุดออกนอกระบบการศึกษายังสะท้อนถึงความเหลื่อมล้ำ กลุ่มเด็กและเยาวชนในกลุ่มครัวเรือนที่รวยที่สุด (ครัวเรือนที่รวยสุด 10% บน) ได้เรียนต่อในระดับ ม.ปลาย/ปวช. ร้อยละ 80.3 และได้เรียนต่อในระดับ ปวส./อุดมศึกษา ร้อยละ 63.1 ขณะที่กลุ่มเด็กและเยาวชนในกลุ่มครัวเรือนที่ยากจนที่สุด (ครัวเรือนที่ยากจนที่สุด 10% ล่าง) ได้เรียนต่อระดับ ม.ปลาย/ปวช. เพียงร้อยละ 40.5 และได้เรียนต่อในระดับ ปวส./อุดมศึกษาเพียงร้อยละ 4.2 นอกจากนั้น ยังมีกลุ่มเยาวชนที่ไม่ได้มีสถานะอยู่ในการจ้างงาน การศึกษาและการฝึกอบรม หรืออาจกล่าวว่าไม่ได้อยู่ในกิจกรรมสะสมทุนมนุษย์ (NEETs : Not in Education, Employment or Training) มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น โดยในปี 2562 มีอยู่ร้อยละ 12.87 ของเยาวชนไทยในช่วงอายุ 15 ถึง 24 ปี หรือประมาณ 1,200,000 คน ผลกระทบของการหลุดออกนอกระบบการศึกษาก่อนวัยอันควร คือ (1) ทักษะแรงงานที่ต่ำและค่าแรงที่ต่ำตามมา ส่งผลต่อฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มเด็กดังกล่าวในระยะยาวจนก่อให้เกิดวัฏจักรความจน โดยเฉพาะในกลุ่มครัวเรือนที่ยากจน (2) การขาดแคลนแรงงานในระยะยาว เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างประชากรอย่างรวดเร็ว (3) ความเสี่ยงจากทักษะการทำงานที่มีอาจล้าสมัย (Skills Obsolete) ไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงาน และ (4) อุปสรรคในการเพิ่มผลิตภาพทางการผลิต (Productivity) และการสูญเสียโอกาสทางเศรษฐกิจของประเทศ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2563, ออนไลน์) ซึ่งส่งผลให้เด็กและเยาวชนในยุคปัจจุบันไม่น้อยที่ได้รับผลกระทบจากสภาพสังคม ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว สภาพแวดล้อมที่ไม่สร้างสรรค์ในสังคม ทำให้มีพฤติกรรมแตกต่างไปจากเด็กและเยาวชนในอดีต ทำให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์และปัญหาต่าง ๆ ตามมา เช่น เด็กไม่เคารพกฎระเบียบของโรงเรียน ติดสิ่งเสพติด พฤติกรรมก้าวร้าวรังแกกันเอง มองโลกในแง่ร้าย ชอบมั่วสุมกันเป็นกลุ่ม เป็นต้น ปัญหาเหล่านี้เป็นผลมาจากปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ ที่เกิดกับเด็กและเยาวชน จึงเป็นปัญหาเร่งด่วนที่ทุกหน่วยงานต่างให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะกระทรวงศึกษาธิการซึ่งมีหน้าที่จัดการศึกษาของประเทศและส่งเสริมความประพฤติของนักเรียนให้เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ อีกทั้งยังต้องมุ่งเน้นให้สถานศึกษาจัดระบบงาน และกิจกรรมในการ แนะแนวให้คำปรึกษาและฝึกอบรมนักเรียน นักศึกษาและผู้ปกครอง ตลอดจนเฝ้าระวังความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษาเพื่อส่งเสริมให้เด็กมีความประพฤติที่เหมาะสมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม

จากปัญหาดังกล่าวนั้นมีการแก้ไขปัญหาโดยครูที่ปรึกษาควรตระหนักถึงนักเรียนเป็นรายบุคคลตลอดเวลา โดยอาศัยวิธีการต่าง ๆ และมีการติดต่อกับผู้ปกครองมีการเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างครบถ้วนให้เป็นปัจจุบัน ดังที่ เกษมสุข อันตระโลก กล่าวถึงระบบดูแลนักเรียนว่า ระบบดูแลนักเรียนหมายถึงกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นมีตอน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน และมีบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้ความ

ร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด รวมถึงการส่งเสริม พัฒนาป้องกันและแก้ไขปัญหา ให้นักเรียนมีคุณภาพที่พึงประสงค์ และมีความปลอดภัยในทุก ๆ ด้าน สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมไทยได้อย่างมีความสุขและรอดพ้นจากวิกฤตทั้งปวง (เกษมสุข อันตระโลก, 2557, หน้า 13) ครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นควรติดต่อประสานงานกับผู้ปกครองในเบื้องต้น เพื่อทำความเข้าใจให้ตรงกันกับปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน และร่วมกันดำเนินการป้องกันช่วยเหลือ และแก้ไขต่อไป ดังที่ จุติกรณ์ นิสสัย กล่าวว่า การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน เป็นการดำเนินงานให้ความรู้ต่อประเด็นที่เป็นปัญหาของนักเรียน ให้ทราบถึงปัญหาที่เกิดในการที่จะป้องกันปัญหา วิเคราะห์สาเหตุปัญหาของนักเรียนที่มีพฤติกรรมอยู่ในกลุ่มมีปัญหา กำหนดวิธีการให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนต้องมีการประสานงานกับผู้ปกครองให้ความรู้เกี่ยวกับปัญหาของนักเรียนแก่ผู้ปกครอง (จุติกรณ์ นิสสัย, 2558, หน้า 91) ครูที่ปรึกษาต้องดำเนินการด้วยการใช้ข้อมูลของนักเรียนเป็นรายบุคคลมาดำเนินการ ต้องเก็บผลการคัดกรองนักเรียนเป็นความลับ และจำเป็นต้องประชุมครูเพื่อพิจารณาเกณฑ์การคัดกรอง และจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกัน ดังที่ กนิษฐ์ฎา แก้วจินดา กล่าวไว้ว่า การคัดกรองนักเรียนเป็นการพิจารณาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับตัวนักเรียนเป็นรายบุคคลมาพิจารณาเพื่อจำแนกนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติและกลุ่มเด็กพิการ/กลุ่มเสี่ยง และครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นสามารถให้คำแนะนำช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสม (กนิษฐ์ฎา แก้วจินดา และฉลอง ชาตรูประชีวิน, 2560, หน้า 127)

โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง เป็นโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาเป็นอีกโรงเรียนหนึ่ง ที่มีปัญหาเกี่ยวกับระบบดูแลนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 113 รูป ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทั้งหมด 17 รูป/คน จากรายงานการประเมินตนเองปีการศึกษา 2564 ซึ่งสอดคล้องกับการเก็บข้อมูลของผู้วิจัย จากสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู บุคลากร ผู้ปกครอง จำนวน 20 รูป/คน ได้ข้อมูลที่สอดคล้องกัน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 80 มาจากครอบครัวที่มีฐานะยากจน รายได้น้อย รายได้ของแต่ละครัวเรือนไม่เพียงพอกับรายจ่าย ครอบครัวแตกแยก พ่อแม่อย่าร้าง ปัญหาจากสภาพแวดล้อมที่ไม่พึงประสงค์ในครอบครัว ทำให้นักเรียนบางคนเกิดพฤติกรรมด้านลบ และส่งผลกระทบต่อการปรับตัว การเข้าสังคมหรือการเข้ามาใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคม นอกจากนั้นนักเรียนบางคนสนใจและจดจ่อกับการเล่นอินเตอร์เน็ต เกมในโทรศัพท์มือหรือเกมคอมพิวเตอร์ เรียนรู้พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมจากเกม เล่มเกมที่มีความรุนแรง ไม่มีความรับผิดชอบ ไม่ส่งงาน ขาดเรียนบ่อย เข้าชั้นเรียนสาย และทำให้ผลการเรียนไม่ดี เลียนแบบพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมจากสื่อต่าง ๆ สูบบุหรี่และการพูดการจาบางทีไม่สุภาพ และยังพบว่านักเรียนบางคน มีพัฒนาการด้านการเรียนรู้ที่ไม่เหมาะสมกับวัย เช่น เรียนรู้ช้ากว่าเพื่อนในวัยเดียวกัน ขาดทักษะในการคิด บกพร่องทางการเรียนรู้ ปฏิเสธค่านิยมหรือศาสนาที่คนส่วนใหญ่นับถือ ไม่มีทักษะในการสื่อสาร ปฏิเสธไม่เป็น ควบคุมอารมณ์และความเครียดไม่ได้ รวมทั้งการมีปัญหาด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิต ซึ่งปัญหาที่กล่าวมาทั้งหมดถ้าไม่ได้รับการแก้ไขอย่างทันท่วงทีอาจจะส่งผลเสียต่อตัวนักเรียนเอง ครอบครัว โรงเรียน สังคม และประเทศชาติ

จากสภาพปัญหาด้านการดูแลนักเรียนดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะเป็นครูผู้สอน และครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา จึงมีความสนใจในประเด็นการทำวิจัย คือ 1) การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาของโรงเรียน

พระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน เป็นอย่างไร 2) แนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน เป็นอย่างไร เพื่อเป็นการยกระดับการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นต่อไป ทั้งนี้เพื่อเป็นการส่งเสริมระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นต่อผู้บริหารสถานศึกษา ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้สถานศึกษาให้มีมาตรฐานในการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอันส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นคนดีมีคุณธรรมจริยธรรม ดังเจตนารมณ์ของพระพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ดังกล่าวและให้นักเรียนมีความรู้และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขต่อไป

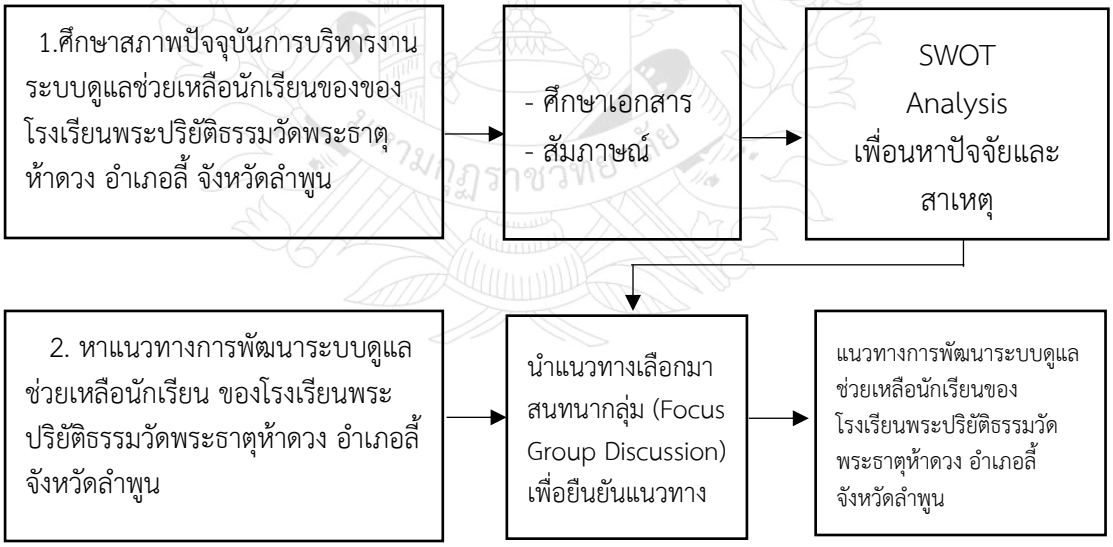
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

1.2.2 เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

1.3. กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

การศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีกรอบแนวคิดดังนี้

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

1.4 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1.4.1 ได้ทราบสภาพปัจจุบันการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

1.4.2 ได้ทราบแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

1.4.3 ได้ข้อเสนอแนะของการวิจัยที่สามารถไปกำหนดเป็นนโยบายและแผนในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง และโรงเรียนอื่นได้

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านพฤติกรรมของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาวิจัยได้ ดังนี้

1.5.1 ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลหลัก

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ คือ กลุ่มที่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 2 รูป/คน และครูผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 4 รูป/คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 6 รูป/คน

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสนทนากลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารงาน ที่มีประสบการณ์อย่างน้อย 3-5 ปี ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน 3 รูป/คน ครูผู้สอน จำนวน 3 รูป/คน ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 รูป/คน รวมทั้งสิ้น 9 รูป/คน

1.5.2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน โดยจำแนกเป็น 5 ด้านได้แก่

1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

2) การคัดกรองนักเรียน

3) การป้องกันและแก้ไขปัญหา

4) การพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน

5) การส่งต่อ

ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษา 2 ด้าน คือ ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา

1.5.3 ขอบเขตด้านเวลา

ขอบเขตของการศึกษาวิจัย ตั้งแต่เดือน ตุลาคม 2565 - เมษายน 2566

1.5.4 ขอบเขตด้านสถานที่

โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

แนวทางการพัฒนา หมายถึง หลักการปฏิบัติที่วางไว้และกระบวนการของการเปลี่ยนแปลงที่มีการวางแผนไว้แล้ว เกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

การบริหารงาน หมายถึง การดำเนินงานเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้โดยอาศัยทรัพยากรหรือปัจจัยต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อบริหาร เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ ของนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน โดยจำแนกเป็น 5 ด้านได้แก่ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การป้องกันและแก้ไขปัญหา 4) การพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน 5) การส่งต่อ

โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง หมายถึง โรงเรียนที่เปิดสอนตั้งแต่มัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 6

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี สาระสำคัญของการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1 แนวคิดการพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงในสถานศึกษา

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ

2.4 หลักการ SWOT Analysis

2.5 บริบทของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดการพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.1.1 ความจำเป็นของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษานั้น นอกจากจะดำเนินการด้วยการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนแล้ว การป้องกันและการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนา เนื่องจากสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากทั้งด้านการสื่อสารเทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ ซึ่งนอกจากจะส่งผลกระทบต่อผู้คนในสังคมแล้ว ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการระบาดของยาเสพติด ปัญหาการแข่งขันในรูปแบบต่าง ๆ ในสังคมโลกปัจจุบันปัญหาครอบครัว การพัฒนานักเรียนให้เป็นไปตามความมุ่งหวังของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (ฉบับปรับปรุงพุทธศักราช 2553) ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยเฉพาะบุคลากรในโรงเรียน ซึ่งมีครูที่ปรึกษาเป็นหลักสำคัญในการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดด้วยความรักและเมตตาที่มีต่อศิษย์ และภูมิใจในบทบาทที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนให้เติบโตงอกงาม เป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคม

การดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนดังกล่าวมีหลากหลายรูปแบบ วิธีการรูปแบบหนึ่งที่มีประสิทธิภาพและเป็นนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ คือ การจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีการประสานงานให้ความร่วมมืออย่างใกล้ชิดด้วยกันทุกฝ่าย ทั้งครู ผู้ปกครอง หรือบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้องการดูแลช่วยเหลือหมายรวมถึงการส่งเสริมการป้องกันและการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาโดยมีวิธีการ และ

เครื่องมือสำหรับครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และปลอดภัยจากสารเสพติด

2.1.2 ความหมายของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กรมสุขภาพจิต (2546, หน้า 4) ได้ให้ความหมายว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอนพร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรในการดำเนินการดังกล่าวและมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้อง หรือบุคคลภายนอกรวมทั้งการสนับสนุนการดูแลช่วยเหลือ หมายรวมถึง การส่งเสริม การป้องกัน และการช่วยเหลือแก้ไขปัญหา โดยมีวิธีการและเครื่องมือสำหรับครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง ปลอดภัยจากสารเสพติด และมีความสุขในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม สอดคล้องกับ

บุญประสพ กุลศรี (2550, หน้า 6) ได้กล่าวถึงความหมายของระบบการดู และช่วยเหลือนักเรียนไว้ว่า กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีขั้นตอนชัดเจน พร้อมทั้งวิธีการและเครื่องมือที่มีมาตรฐานคุณภาพ และมีหลักฐานในการทำงานที่ตรวจสอบได้ โดยมีครูประจำชั้นครูที่ปรึกษา เป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน และบุคลาการทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคนที่มีส่วนร่วม มีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียนด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน

ในขณะที่ อานนท์ นนทวัน (2551, หน้า 5) ได้กล่าวถึงความหมายของระบบการดูและช่วยเหลือนักเรียนไว้ว่า กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลัก และมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคคลภายนอก รวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียน

ศูนย์เครือข่ายสารสนเทศระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (2550, ออนไลน์) ได้ให้ความหมายว่า การดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การส่งเสริมพัฒนา การป้องกัน และการแก้ไขปัญหาให้แก่นักเรียนเพื่อให้ นักเรียนมีคุณลักษณะอันที่ประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิต และรอดพ้นจากวิกฤตทั้งปวง

มาลินี ชวาลไพบูลย์ (2548, หน้า 34) ได้ให้ความหมายว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่มีมาตรฐาน คุณภาพ และมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ โดยมีครูที่ปรึกษาชั้นเรียนเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการและบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษาอันได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหารและครูทุกคน ฯลฯ มีส่วนร่วมการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายรวมถึง การส่งเสริมพัฒนา การป้องกัน และการช่วยเหลือแก้ไขปัญหา เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็งคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิตปลอดภัยจากสารเสพติดและรอดพ้นจากวิกฤตทั้งปวง

อร่าม เสือเดช (2549, หน้า 10) ได้ให้ความหมายของการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ว่า การส่งเสริม การป้องกัน และการแก้ไขปัญหาของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิต และรอดพ้นจากวิกฤตทั้งหลาย

จันทณา บุญรุ่ง (2548, หน้า 12) ได้ให้ความหมายว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็กระบวนการของครูที่ปรึกษาในการส่งเสริม ป้องกัน และแก้ไขปัญหาของนักเรียนอย่างมีขั้นตอน มีวิธีการและเครื่องมือ โดยประสานความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยเหลือให้นักเรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขตามอัตภาพของตน

โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย (2549, อ้างถึงใน ณัฐวุฒิ รัตนอรุณ และคณะ, 2561, หน้า 13) ได้ให้ความหมายว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอนพร้อมด้วยวิธีการ และเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการดังกล่าวและมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้อง หรือบุคคลภายนอก รวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียน การดูแลช่วยเหลือหมายความถึง การส่งเสริม การป้องกัน และการแก้ไขปัญหา โดยมีวิธีการและเครื่องมือสำหรับครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยเน้นให้นักเรียนเป็นคนดี มีความสามารถและมีความสุขในการดำรงชีวิต

กล่าวโดยสรุป ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นขั้นตอนในด้านการส่งเสริมป้องกัน และแก้ไขปัญหาโดยการมีส่วนร่วมจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่งและมีความสุข ตลอดจนอยู่ในสังคมได้อย่างเข้มแข็งและปลอดภัย

2.1.3 ความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนและการพัฒนาประเทศ เพราะการบริหารคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ได้นั้น คุณภาพการศึกษาย่อมมีอิทธิต่อความรู้ ความสามารถและศักยภาพของผู้เรียนซึ่งได้แก่ ด้านสติปัญญาผู้เรียน อีกทั้งยังพัฒนาผู้เรียนให้มีพัฒนาการ เรียนรู้ที่ครบถ้วนจึงมีความสำคัญต่อสิ่งต่าง ๆ ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2549, ออนไลน์) ได้กล่าวถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนยังเป็นเรื่องใหม่ยังไม่มีผลงานการวิจัยในเรื่องนี้และศึกษาน่าจะมีความรู้ ความเข้าใจในสภาพการดำเนินงานโดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งว่า มีส่วนร่วมในด้านใด และมีส่วนร่วมมากน้อยเพียงใด ในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษากรมสามัญศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดต่าง ๆ ในการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และเป็นข้อมูลในการพัฒนาคุณภาพมัธยมศึกษาต่อไป

โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย (2549, อ้างถึงใน ณัฐวุฒิ รัตนอรุณ และคณะ, 2561, หน้า 16) ได้กล่าวถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนว่า ที่จะต้องมีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้มีกระบวนการทำงานเป็นระบบมีความชัดเจน มีการประสานความร่วมมือ

ของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกโรงเรียนรวมทั้งวิธีการ กิจกรรมและเครื่องมือต่าง ๆ ที่มีคุณภาพในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอันจะส่งผลให้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบความสำเร็จโดยมีแนวคิดหลักในการดำเนินงาน

จันทณา บุญรุ่ง (2548, หน้า 13) ได้กล่าวถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนว่า การพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถมีคุณธรรม จริยธรรม และวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวังดำเนินการด้วยการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนตามกระบวนการทางการศึกษานั้นยังไม่เพียงพอ อันเนื่องมาจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากทั้งด้านการสื่อสารเทคโนโลยีต่าง ๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อผู้คนในเชิงบวกและในเชิงลบอันก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ดังนั้นการป้องกันและการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนานักเรียน อีกทั้งต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทุกคนโดยเฉพาะบุคลากรครูทุกคนในโรงเรียน ซึ่งมีครูที่ปรึกษาเป็นหลักสำคัญในการดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดบทบาทของครูจะต้องปรับเปลี่ยนเพื่อให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย โดยเฉพาะการทำงานอย่างมีระบบกระบวนการทำงานมีหลักฐานการปฏิบัติงาน มีเทคนิควิธีการหรือการใช้เครื่องมือต่าง ๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอันจะเกิดผลดีต่อทุกคน คือ นักเรียน ครูผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม

อินทิรา หิรัญสาย (2549, อ้างถึงใน ณัฐวุฒิ รัตนอรุณ และคณะ, 2561, หน้า 16) ได้กล่าวถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนว่าการที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจอารมณ์ สติปัญญา ความสามารถด้านต่าง ๆ เป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรมที่ดีงาม ตลอดจนมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง และการพัฒนาไปอย่างมากมาย ไม่ว่าจะเป็นความเจริญทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง การสื่อสารเทคโนโลยี นวัตกรรมใหม่ ๆ ได้นั้น นอกจากจะดำเนินการด้วยการส่งเสริม สนับสนุน นักเรียนแล้วการป้องกันและการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนก็เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนา

กรมสุขภาพจิต (2546, หน้า 3) กล่าวถึง ความสำคัญที่จะต้องมีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อให้มีกระบวนการทำงานเป็นระบบมีความชัดเจน มีการประสานความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งในโรงเรียน และนอกโรงเรียนรวมทั้งมีวิธีการ กิจกรรม และเครื่องมือต่าง ๆ ที่มีคุณภาพในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอัน จะส่งผลให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบความสำเร็จโดยมีแนวคิดหลักในการดำเนินงานความสำคัญ ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้นเน้นที่คุณภาพของนักเรียนให้มีความสมบูรณ์พร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา ความรู้ ความสามารถด้านจิตใจ คุณธรรม จริยธรรมและมีชีวิตที่สงบสุข ให้สมกับคำว่า “เก่ง ดี และมีความสุข” โดยมีบุคลากรทุกคนในโรงเรียนร่วมมือกันดำเนินงานทั้งผู้บริหารและครู และที่สำคัญคือ ความดูแลใส่ใจของครูที่ปรึกษาที่มีให้นักเรียนในความดูแลทุกคนอย่างเต็มกำลังความสามารถด้วยความรักความเมตตา และความเข้าใจในนักเรียนแต่ละคน ซึ่งมีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนานักเรียนให้พร้อมที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคตอย่างมีคุณภาพรอบด้าน เป็นกำลังสำคัญของสังคม สามารถนำพาความรุ่งเรืองและความสงบสุขสู่ประเทศชาติต่อไป บทบาทของความเป็นครูในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงมีคุณค่าน่าภาคภูมิใจอย่างยิ่ง ด้วยเป็นผู้หนึ่งที่มีส่วนร่วมในการสร้างคนให้เป็นมนุษย์

ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตวิญญาณให้เกิดขึ้นในโรงเรียน ในสังคม ประเทศชาติหรือรวมทั้งสังคมโลกด้วยเช่นกัน

2.1.4 หลักการเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

เพื่อให้การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบผลสำเร็จนั้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, หน้า 9-12) ได้กำหนดกลยุทธ์การดำเนินงาน โดยมีหลักการดังนี้

1) การบริหารเชิงระบบ

การดำเนินการช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นเป็นการบริหารคุณภาพเชิงระบบตามแนวคิดของเดมมิ่ง (PDCA) โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการดังต่อไปนี้

1.1) การวางแผน (Planning) เป็นการวางระบบซึ่งเป็นองค์ประกอบแรกที่สำคัญที่สุด จะต้องกำหนดขั้นตอนการทำงานเป็นกระบวนการ แต่ละขั้นตอนมีวิธีการปฏิบัติเป็นมาตรฐาน และการบันทึกการทำงานเป็นปัจจุบัน ข้อมูลจากบันทึกนี้จะนำไปสู่การตรวจสอบประเมินตนเองและให้ผู้อื่นตรวจสอบได้ และเป็นสารสนเทศที่สะท้อนให้เห็นคุณภาพตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของระบบย่อยที่ส่งผลถึงคุณภาพของโรงเรียนทั้งระบบ

1.2) การดำเนินงาน (Doing) เป็นการปฏิบัติร่วมกันของทุกคนโดยใช้กระบวนการ วิธีการ และบันทึกบุคคลภายในองค์กรที่รับผิดชอบในระบบย่อยต่าง ๆ จะปฏิบัติและบันทึกต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน

1.3) การตรวจสอบและประเมินผล (Checking) เป็นการประเมินตนเองโดยร่วมกันประเมิน หรือผลัดเปลี่ยนกันประเมินภายในระหว่างบุคคล ระหว่างทีมย่อยในโรงเรียน

1.4) การปรับปรุงพัฒนา (Action) เป็นการนำผลการประเมินมาแก้ไข พัฒนาซึ่งอาจจะแก้ไข พัฒนาในส่วนที่เป็นกระบวนการ วิธีการ ปัจจัยหรือการบันทึกให้ดีขึ้นจนระบบคุณภาพหรือวงจรคุณภาพเป็น วัฒนธรรมการทำงานขององค์กรอย่างยั่งยืน

2) การทำงานเป็นทีม

การทำงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษานั้น การดำเนินงานต้องมีการกระทำเป็นทีมจะทำตามลำพังไม่ได้ ดังนั้นจึงแบ่งทีมดำเนินการดังนี้

2.1) ทีมนำ ได้แก่ คณะผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาซึ่งจะเป็นผู้วิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็ง จัดทำแผนกลยุทธ์ควบคุม กำกับ ติดตาม และสนับสนุนเสริมสร้างพลังร่วม เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2) ทีมสนับสนุน เป็นทีมหลักในการสนับสนุนด้านวิชาการและอื่น ๆ ให้เกิดการสร้างระบบคุณภาพขึ้น ทีมสนับสนุนจะเป็นใครขึ้นกับการพัฒนาระบบว่ามีจุดเน้นที่ระบบใด เช่น ทีมระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หัวหน้าทีม คือ รองผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้รับมอบหมาย

2.3) ทีมทำ เป็นทีมที่สมาชิกรับผิดชอบการทำงานโดยตรง เช่น ระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน คือ ทีมระดับชั้น ครูประจำชั้น ครูที่ปรึกษา มีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาคุณภาพกิจกรรมต่าง ๆ ให้มีคุณภาพ

3) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้

การแลกเปลี่ยนเรียนรู้จะทำให้ได้รับทราบจุดอ่อนในการดำเนินงานของตน เพื่อให้เกิดแนวทางที่จะพัฒนาให้มีคุณภาพสูงขึ้น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทำได้ทั้งภายในโรงเรียน และระหว่างโรงเรียนโดยมีบรรยากาศการทำงานที่เป็นกันเอง ไม่ใช่การสั่งการหรือบังคับบัญชา ทำให้ผู้ปฏิบัติงานในแต่ละส่วนเกิดความรู้สึกที่ดี ไม่ต้องกังวลเรื่องการตรวจสอบจากผู้บังคับบัญชา

4) การนิเทศ ติดตาม และประเมินผล

การนิเทศ ติดตาม และประเมินผล เป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนางาน ช่วยส่งเสริมสนับสนุน และให้ข้อมูลย้อนกลับ ที่จะนำไปใช้ปรับปรุงงานต่อไป สำหรับการดำเนินงานระบบการช่วยเหลือนักเรียนให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีคุณภาพ ควรดำเนินการในระบบ

นอกจากนี้กรมสุขภาพจิต (2546, หน้า 3) กล่าวถึงหลักการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยมีแนวคิดหลักในการดำเนินงาน ดังนี้

4.1) มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต เพียงแต่ใช้เวลาและวิธีการที่แตกต่างกัน เนื่องจากแต่ละคนมีความเป็นปัจเจกบุคคล ดังนั้น การยึดนักเรียนเป็นสำคัญในการพัฒนาเพื่อดูแลช่วยเหลือทั้งด้านการป้องกัน แก้ไขปัญหา หรือการส่งเสริมจึงจำเป็นอย่างยิ่ง

4.2) ความสำเร็จของงาน ต้องอาศัยการมีส่วนร่วม ทั้งการร่วมใจ ร่วมคิดร่วมทำของทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นบุคลากรโรงเรียนในทุกระดับ ผู้ปกครอง หรือชุมชน

5) กระบวนการของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กรมสามัญศึกษา (2544, หน้า 5) กล่าวว่า คือ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนหมายรวมถึง การส่งเสริม การป้องกัน และการแก้ไขปัญหา โดยมีวิธีการและเครื่องมือสำหรับครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และปลอดภัยจากสารเสพติดระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน เป็นระบบการดำเนินงานดูแลนักเรียนอย่างมีขั้นตอนพร้อมด้วยวิธีการ และเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจนโดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการดังกล่าว และมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคลากรภายนอก รวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียนโดยการดำเนินการ ตามกระบวนการของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งมีองค์ประกอบ 6 ประการ คือ (กรมสามัญศึกษา, 2544, หน้า 9 - 29)

5.1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

5.2) การคัดกรองนักเรียน

5.3) การส่งเสริมพัฒนานักเรียน

5.4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา

5.5) การส่งต่อ

แต่ละองค์ประกอบของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนดังกล่าว มีความสำคัญมีวิธีการและเครื่องมือที่แตกต่างกันไป แต่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันซึ่งเอื้อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเป็นระบบที่มีประสิทธิภาพ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

5.1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

5.1.1 ความสำคัญด้วยความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนที่มีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกันหล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้นการรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนจึงมีความสำคัญ และที่จะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้นสามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียนเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมการป้องกันและการแก้ปัญหาของนักเรียนได้อย่างถูกทาง ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์มิใช่การใช้ความรู้สึกหรือการคาดเดาโดยเฉพาะการแก้ปัญหานักเรียนซึ่งทำให้ไม่เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียนหรือเกิดได้น้อยที่สุด

5.1.2 ข้อมูลพื้นฐานนักเรียน ครูที่ปรึกษาควรมีข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนอย่างน้อย 3 ด้านใหญ่ ๆ คือ

- ด้านความสามารถ แยกเป็น ด้านการเรียน ด้านความสามารถอื่น ๆ
- ด้านสุขภาพ แยกเป็น ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ - พฤติกรรม
- ด้านครอบครัว แยกเป็น ด้านเศรษฐกิจ ด้านการคุ้มครองนักเรียน
- ด้านอื่น ๆ ที่ครูพบเพิ่มเติมซึ่งมีความสำคัญหรือเกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

5.1.3 วิธีการและเครื่องมือในการรู้จักเป็นรายบุคคล ครูที่ปรึกษาควรใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย เพื่อให้ได้ข้อมูลนักเรียนที่ครอบคลุมทั้งด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ และด้านครอบครัวที่สำคัญ คือ ระเบียนสะสม แบบประเมิน พฤติกรรมเด็ก (The Strength and Difficulties Questionnaire : SDQ) วิธีการและเครื่องมืออื่น ๆ เช่น การสัมภาษณ์นักเรียน การศึกษาจากแฟ้มสะสมผลงาน การเยี่ยมบ้าน การศึกษาข้อมูลจากแบบบันทึกการตรวจสุขภาพด้วยตนเองซึ่งจัดทำโดยกรมอนามัย เป็นต้น

1. ระเบียนสะสม เป็นเครื่องมือในรูปแบบของเอกสารเพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวกับตัวนักเรียน โดยนักเรียนเป็นผู้กรอกข้อมูลและครูที่ปรึกษานข้อมูลเหล่านั้นมาศึกษาพิจารณาทำความรู้จักนักเรียนเบื้องต้น หากข้อมูลไม่เพียงพอ หรือมีข้อสงสัยบางประการก็ควรหาข้อมูลเพิ่มเติมด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การสอบถามจากนักเรียนโดยตรงสอบถามจากครูอื่น ๆ หรือเพื่อน ๆ ของนักเรียน เป็นต้น รวมทั้งการใช้เครื่องมือทดสอบต่าง ๆ หากครูที่ปรึกษาดำเนินการได้รูปแบบและรายละเอียดในระเบียนสะสมของแต่ละโรงเรียนมีความแตกต่างกันได้ขึ้นอยู่กับความต้องการของแต่ละโรงเรียน แต่อย่างน้อยควรครอบคลุมข้อมูลทั้งด้านการเรียน ด้านสุขภาพและด้านครอบครัวระเบียนสะสม เป็นข้อมูลส่วนตัวนักเรียน จึงต้องเป็นความลับและเก็บไว้อย่างดีมิให้ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องหรือเด็กอื่น ๆ มารื้อค้นได้ หากเป็นไปได้ควรเก็บไว้กับครูที่ปรึกษาและมีตู้เก็บระเบียนสะสมให้เรียบร้อย ควรเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างต่อเนื่อง อย่างน้อย 3 ปีการศึกษาหรือ 6 ปีการศึกษาและส่งต่อระเบียนไปยังครูที่ปรึกษาคนใหม่ในปีการศึกษาต่อไป หรืออาจจัดครูที่ปรึกษาตามดูแลนักเรียนอย่างต่อเนื่อง จนจบมัธยมศึกษาในแต่ละตอนหรือจนจบ 6 ปีการศึกษาก็ได้

2. แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) (โรงเรียนอาจนำเครื่องมืออื่นมาใช้แทนก็ได้) แบบประเมินพฤติกรรมเด็กไม่ได้เป็นแบบวัดหรือแบบทดสอบแต่เป็นเครื่องมือสำหรับการคัดกรองนักเรียนด้าน พฤติกรรม การปรับตัว ที่มีผลเกี่ยวเนื่องกับสภาพจิตใจซึ่งจะช่วยให้ครู

ที่ปรึกษามีแนวการพิจารณานักเรียน ด้านสุขภาพจิตมากขึ้นแบบประเมินพฤติกรรมเด็ก เป็นเครื่องมือที่กรมสุขภาพเป็นผู้จัดทำขึ้น โดยพัฒนาจาก The Strength and Difficulties Questionnaire (SDQ) ประเทศเยอรมนี ซึ่งใช้การแพร่หลายในประเทศแถบยุโรป เพราะมีความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรงจำนวนข้อไม่มากนักคณะผู้จัดทำของกรมสุขภาพจิต โดยแพทย์หญิง พรรณพิมล หล่อตระกูล เป็นหัวหน้าคณะได้ทำการวิจัยเพื่อวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นและความ เที่ยงตรงของแบบประเมิน และหาเกณฑ์มาตรฐาน (Norm) ของเด็กไทยแบบประเมินพฤติกรรมเด็กมี 3 ชุด คือ

- ชุดที่ครูเป็นผู้ประเมินเด็ก
- ชุดที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง เป็นผู้ประเมินเด็ก
- ชุดที่เด็กประเมินตนเอง

ทั้ง 3 ชุด มีเนื้อหาและจำนวนข้อ 25 ข้อ เท่ากัน ทางโรงเรียนอาจเลือกใช้ชุดที่นักเรียนประเมินตนเองชุดเดียว หรือใช้ควบคู่กับชุดที่ครูเป็นผู้ประเมินเพื่อความแม่นยำขึ้นโดยระยะเวลาที่ประเมินไม่ควรห่างจากนักเรียนประเมินตนเองเกิน 1 เดือน ซึ่งหากเป็นไปได้ควรใช้แบบประเมินทั้ง 3 ชุด พร้อมกัน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของผลที่ออกมา

3. วิธีการและเครื่องมืออื่น ๆ ในกรณีที่ข้อมูลของนักเรียนจากระเบียนสะสมและแบบประเมินพฤติกรรมเด็กไม่พอเพียงหรือเกิดกรณีที่จำเป็นต้องมีข้อมูลเพิ่มเติม ครูที่ปรึกษาอาจใช้วิธีการและเครื่องมืออื่น ๆ เพิ่ม เช่น การสังเกตพฤติกรรมอื่น ๆ ให้ห้องเรียน การสัมภาษณ์และการเยี่ยมบ้านนักเรียน เป็นต้น

5.2) การคัดกรองนักเรียน

5.2.1 ความสำคัญ

การคัดกรองนักเรียน เป็นการพิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวกับตัวนักเรียน เพื่อการจัดกลุ่มนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มปกติ คือ นักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนแล้ว อยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติ

2. กลุ่มเสี่ยง / มีปัญหา คือ นักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยง / มีปัญหาตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องให้การช่วยเหลือป้องกันหรือแก้ไขปัญหาตามแต่กรณี

การจัดกลุ่มนักเรียนนี้ มีประโยชน์ต่อครูที่ปรึกษาในการหาวิธีการเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง โดยเฉพาะการแก้ปัญหาให้ตรงกับปัญหาของนักเรียนยิ่งขึ้นและมีความรวดเร็วในการแก้ไขปัญหา เพราะมีข้อมูลของนักเรียนในด้านต่าง ๆ ซึ่งหากครูที่ปรึกษาไม่ได้คัดกรองนักเรียนเพื่อการจัดกลุ่มแล้ว ความชัดเจนในเป้าหมายเพื่อการแก้ปัญหานักเรียนจะมีน้อยลง มีผลต่อความรวดเร็วในการช่วยเหลือ ซึ่งบางกรณีจำเป็นต้องแก้ไขโดยเร่งด่วนผลการคัดกรองนักเรียนครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องระมัดระวังอย่างยิ่งที่จะไม่ทำให้นักเรียนรับรู้ได้ว่าตนถูกจัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยง / ปัญหา ซึ่งมีความแตกต่างจากกลุ่มปกติ โดยเฉพาะนักเรียนวัยรุ่นที่มีความไวต่อการรับรู้ (Sensitive) แม้ว่านักเรียนจะรู้ตัวดีว่าขณะนี้ตนมีพฤติกรรมอย่างไร หรือประสบกับปัญหาใดก็ตามและเพื่อป้องกันการล้อเลียนในหมู่เพื่อนอีกด้วย ดังนั้นครูที่ปรึกษาต้องเก็บผลการคัดกรองเป็นความลับ นอกจากนี้ครูที่ปรึกษามีการประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อการช่วยเหลือนักเรียน ก็ควรระมัดระวังการสื่อสาร

ที่ทำให้ผู้ปกครองเกิดความรู้สึกว่าบุตรหลานของตนถูกจัดอยู่ในกลุ่มที่ผิดปกติแตกต่างจากเพื่อนนักเรียนอื่น ๆ ซึ่งอาจมีผลเสียต่อนักเรียนในภายหลังได้

5.2.2 แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการคัดกรองนักเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการคัดกรองนักเรียนนั้นให้อยู่ในดุลพินิจของครูที่ปรึกษาและยึดถือเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนของโรงเรียนเป็นหลักด้วย ดังนั้นโรงเรียนควรมีการประชุมครูเพื่อการพิจารณาเกณฑ์การจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกัน เพื่อให้มีมาตรฐานหรือแนวทางการคัดกรองนักเรียนที่เหมือนกัน เป็นที่ยอมรับของครูในโรงเรียน รวมทั้งให้มีการกำหนดเกณฑ์ว่าความรุนแรงหรือความถี่ของพฤติกรรมเท่าใดจึงจัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยง / มีปัญหา

5.3) การส่งเสริมพัฒนานักเรียน

5.3.1 ความสำคัญ

การส่งเสริมนักเรียน เป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษาไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติหรือกลุ่มเสี่ยง / มีปัญหาให้มีคุณภาพมากขึ้น มีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยง / มีปัญหา และเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสียง / มีปัญหา กลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติและมีคุณภาพตามที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวังต่อไป

5.3.2 วิธีการและเครื่องมือเพื่อการส่งเสริมนักเรียน

การส่งเสริมนักเรียนมีหลายวิธีที่โรงเรียนสามารถพิจารณาดำเนินการได้ แต่มีกิจกรรม หลักสำคัญที่โรงเรียนต้องดำเนินการ คือ

- การจัดกิจกรรมโฮมรูม (Home Room)
- การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom Meeting)

5.4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา

5.4.1 ความสำคัญในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ครูที่ปรึกษาควรให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนทุก คนเท่าเทียมกันแต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง / มีปัญหานั้น จำเป็นอย่างมากที่ต้องให้ความดูแลใส่ใจอย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือ ทั้งการป้องกันและการแก้ไขปัญหา โดยไม่ปล่อยปละละเลย นักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคม การป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนจึงเป็นภาระงานที่ยิ่งใหญ่และมีคุณค่าอย่างมากในการพัฒนาให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไปนอกจากนี้ทุกครั้งของการช่วยเหลือนักเรียน ควรมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานด้วย

5.4.2 วิธีการและเครื่องมือเพื่อป้องกันและการแก้ไขปัญหา

การป้องกันและการแก้ไขปัญหาให้กับนักเรียนนั้นมีหลายเทคนิควิธีการ แต่สิ่งที่ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องดำเนินการ มี 2 ประการคือ

- การให้การปรึกษาเบื้องต้น
- การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

5.4.3 ข้อที่พึงตระหนักในการป้องกันและแก้ปัญหาของนักเรียน

1. การรักษาความลับ

1) เรื่องราวข้อมูลของนักเรียนที่ให้การช่วยเหลือแก้ไข ต้องไม่นำมาเปิดเผย ยกเว้นเพื่อขอความร่วมมือในการช่วยเหลือนักเรียนกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยมระบุชื่อสกุลจริงของนักเรียนและการเปิดเผย ควรเป็นไปในลักษณะที่เกียรตินักเรียน

2) บันทึกข้อมูลการช่วยเหลือนักเรียน ควรเก็บไว้ที่เหมาะสมและสะดวกในการเรียกใช้

3) การรายงานการช่วยเหลือนักเรียน ควรรายงานส่วนที่เปิดเผยได้ โดยให้เกียรติและคำนึงถึงประโยชน์ของนักเรียนเป็นสำคัญ

2. การแก้ไขปัญหา

1) การช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของนักเรียน ต้องพิจารณาสาเหตุของปัญหาให้ครบถ้วนและหาวิธีการช่วยเหลือให้เหมาะสมกับสาเหตุนั้น ๆ เพราะปัญหามิได้เกิดจากสาเหตุเพียงสาเหตุเดียวแต่อาจจะ เกิดจากหลายสาเหตุที่เกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน

2) ปัญหาที่เหมือนกันของนักเรียนแต่ละคนไม่จำเป็นต้องเกิดจากสาเหตุที่เหมือนกันและวิธีการที่ช่วยเหลือที่ประสบความสำเร็จกับนักเรียนคนหนึ่ง ก็อาจไม่เหมาะกับนักเรียนอีกคนหนึ่งเนื่องจากความแตกต่างของบุคคล ดังนั้นการช่วยเหลือนักเรียนโดยเฉพาะการให้การปรึกษาจึงไม่มีสูตรการช่วยเหลือสำเร็จตายตัว เพียงแต่มีแนวทางกระบวนการหรือทักษะการช่วยเหลือที่ครูแต่ละคนเรียนรู้ ฝึกฝนเพื่อการนำไปใช้เหมาะสมกับแต่ละปัญหาในนักเรียนแต่ละคน

5.5) การส่งต่อ

5.5.1 ความสำคัญในการป้องกันและแก้ปัญหาของนักเรียนโดยครูที่ปรึกษาตามกระบวนการในข้อ 4 นั้น อาจมีกรณีที่ปัญหามีความยากต่อการช่วยเหลือ หรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ก็ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไปเพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกทางและรวดเร็วขึ้น หากปล่อยให้เป็นบทบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษาหรือครูคนใดคนหนึ่งเท่านั้น ความยุ่งยากของปัญหาอาจมีมากขึ้น หรือลุกลามกลายเป็นปัญหาใหญ่โตจนยากต่อการแก้ไขการส่งต่อแบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ

1. การส่งต่อภายใน ครูที่ปรึกษาส่งต่อครูที่สามารถให้การช่วยเหลือนักเรียนได้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหา เช่น ส่งต่อครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำวิชาหรือฝ่ายปกครอง เป็นต้น

2. การส่งต่อภายนอก ครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก

สำหรับการส่งต่อภายใน หากส่งต่อไปยังครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองจะเป็นการแก้ไขปัญหาที่ยากต่อการช่วยเหลือของครูที่ปรึกษา เช่น ปัญหาเกี่ยวกับจิตใจ ความรู้สึก ปัญหาพฤติกรรมที่ซับซ้อนหรือรุนแรง เป็นต้น ครูที่รับต่อต้องมีการช่วยเหลืออย่างเป็นระบบ และประสานการทำงานกับผู้เกี่ยวข้อง เพื่อการช่วยเหลือที่มีประสิทธิภาพ แต่หากเกิดกรณียากต่อการช่วยเหลืออีกก็ต้องส่งต่อผู้เชี่ยวชาญภายนอกเช่นกัน

5.5.2 แนวทางในการพิจารณาในการส่งต่อโดยครูที่ปรึกษาการส่งนักเรียนไปพบครูอื่น ๆ เพื่อให้การช่วยเหลือต่อไป มีแนวทางการพิจารณาในการส่งต่อสำหรับครูที่ปรึกษาดังนี้

1. นักเรียนมีพฤติกรรมคงเดิมหรือไม่ดีขึ้นหรือแย่ลง แม้ว่าครูที่ปรึกษาจะดำเนินการ ช่วยเหลือด้วยวิธีการใด ๆ

2. นักเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือของครูที่ปรึกษา เช่น นัดให้มาพบแล้วไม่มาตามนัดอยู่เสมอ ให้ทำกิจกรรมเพื่อการช่วยเหลือก็ไม่ยินดีร่วมกิจกรรมใด ๆ ทั้งสิ้น

3. ปัญหาของนักเรียนที่เป็นเรื่องเฉพาะด้าน เช่น เกี่ยวข้องกับความรู้สึกความซับซ้อนของสภาพจิตใจที่จำเป็นต้องให้การช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดและได้รับการบำบัดทางจิตวิทยาควรพิจารณาส่งต่อให้ผู้มีความรู้เฉพาะทางเพื่อดำเนินการให้ความช่วยเหลือต่อไป

5.5.3 แนวดำเนินการส่งต่อนักเรียน

1. ครูที่ปรึกษาประสานงานกับครูที่จะช่วยเหลือนักเรียนต่อ เพื่อให้ทราบล่วงหน้า

2. สรุปข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือแลวิธีการช่วยเหลือที่ผ่านมา รวมทั้งผลที่เกิดขึ้นจากการช่วยเหลือนั้นให้ผู้ที่รับการช่วยเหลือนักเรียนทราบโดยมีแบบบันทึกส่งต่อหรือแบบประสานงานขอความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้อง

3. ครูที่ปรึกษาควรชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจถึงความจำเป็นในการส่งต่อโดยใช้คำพูดที่สร้างสรรค์ ระมัดระวังมิให้นักเรียนเกิดความรู้สึกผิด กังวล หรือโกรธ เป็นต้น แต่ให้นักเรียนมีความรู้สึกที่ดีจากการส่งต่อและยินดีไปพบครูที่ช่วยเหลือตามแต่กรณีที่ครูที่ปรึกษาพิจารณาว่าเหมาะสม

4. ครูที่ปรึกษานัดวัน เวลา สถานที่นัดพบกับครูที่รับช่วยเหลือนักเรียนและส่งต่อให้ เรียบร้อย

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงในสถานศึกษา

2.2.1 ความหมายของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง

องค์กรวิชาการได้ให้ความหมายของคำว่ากลุ่มเสี่ยง หมายถึง นักเรียนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากปกติ เช่น เก็บตัว แสดงออกเกินขอบเขต การปรับตัวทางเพศไม่เหมาะสม ทดลองสิ่งเสพติด ผลการเรียน เปลี่ยนแปลงไปในทางลบ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, หน้า 47) แต่ความหมายทางจิตวิทยา กลุ่มเสี่ยง หมายถึง ลักษณะกลุ่มคนที่มีหลักฐานพอจะเชื่อถือได้ว่ามีความเสี่ยงต่อการเกิดปัญหามากว่าบุคคลทั่วไป โดยที่คนกลุ่มนี้ยังไม่มีอาการหรือความผิดปกติแต่ถ้าไม่ได้รับการสร้างภูมิคุ้มกันจะทำให้เกิดปัญหาภายหลังได้ (กรมสุขภาพจิต, 2544, หน้า 4) และกรมสามัญศึกษา (2544, หน้า 15-18) กล่าวว่ากลุ่มเสี่ยง คือ นักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยงตามเกณฑ์การคัดกรองได้แก่

1. ด้านการเรียน เกณฑ์นักเรียนกลุ่มเสี่ยงพิจารณาจากผลการเรียนเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หรือต่ำกว่า 1, มาเรียนสายมากกว่า 5-10 ครั้ง ใน 1 ภาคเรียน ไม่เข้าเรียนในวิชาต่าง ๆ 3-5 ครั้ง ต่อ 1 รายวิชา มี 0, ร, มส. จำนวน 1-5 วิชา ใน 1 ภาคเรียน อ่านหนังสือไม่คล่อง เขียนไม่ถูกต้อง ไม่เข้าใจบทเรียนทุกวิชา

2. ด้านสุขภาพจิตและพฤติกรรม ด้านอารมณ์ ด้านความประพฤติ ด้านพฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง ด้านบุคลิกภาพ ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนและด้านความสัมพันธ์ภาพทางอารมณ์

ปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงในวัยรุ่น นันทวัน ยันตดิลก (2551, อ้างถึงใน ณัฐวุฒิ รัตนอรุณ และคณะ, 2561, หน้า 30) กล่าวว่า พฤติกรรมเสี่ยง คือ พฤติกรรมซึ่งจะก่อให้เกิดอันตรายหรือผลเสียต่อวัยรุ่นผู้อื่น และสังคมสิ่งแวดล้อมโดยที่วัยรุ่นอาจทราบถึงผลที่จะเกิดขึ้นหรือไม่ทราบก็ได้ ปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงมีหลากหลายลักษณะ ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายด้านเกี่ยวกับวัยรุ่น ดังนี้

- ปัจจัยภายใน (ทางอารมณ์) เช่น ความรู้สึกเหงาต้องการการยอมรับจากเพื่อน มีอารมณ์ทางเพศ มีความต้องการอยากรู้ อยากทดลอง ฯลฯ

- ปัจจัยภายนอก (พฤติกรรมและสิ่งแวดล้อม) เช่น การแสดงความก้าวร้าวทางคำพูด และท่าทางการใช้สารเสพติด การเล่นเกม การมีเพศสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ การเลียนแบบพฤติกรรมบุคคลรอบข้างและสื่อ ฯลฯ

สรุป ความหมายของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง หมายถึง นักเรียนที่มีแนวโน้มเสี่ยงต่อการเกิดปัญหามากกว่าบุคคลทั่วไป ถ้าไม่ได้รับการสร้างภูมิคุ้มกันจะเกิดปัญหาในการดำรงชีวิตประจำวันและด้านการเรียนได้ ได้แก่ ด้านอารมณ์ ด้านความประพฤติ ด้านพฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง ด้านบุคลิกภาพ ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน และด้านความสัมพันธ์ภาพทางอารมณ์

2.2.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

นันทวัน ยันตดิลก (2551, อ้างถึงใน ณัฐวุฒิ รัตนอรุณ และคณะ, 2561, หน้า 31) ได้ทบทวนพัฒนาการและพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่นไว้ดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีพัฒนาการพฤติกรรมเสี่ยงและความต้องการของวัยรุ่น

วัยรุ่น เป็นวัยช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อระหว่างวัยเด็กที่มีระบบต่าง ๆ ของร่างกายที่พัฒนายังไม่สมบูรณ์ไปสู่วัยผู้ใหญ่ซึ่งร่างกายเจริญเติบโตและพัฒนาเต็มขั้น วัยรุ่นมีการเปลี่ยนแปลงมากมายทั้งร่างกายจิตใจและสังคม วัยรุ่นเป็นวัยที่ยากต่อการคาดเดาในอนาคต นอกจากการอบรมเลี้ยงดูที่ดีแล้วยังมีสภาพแวดล้อมภายนอกเป็นตัวกระตุ้นพัฒนาการของวัยรุ่นที่จะส่งผลให้วัยรุ่นมีการดำเนินชีวิตที่ดีเมื่อเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ วัยรุ่นจึงเป็นวัยที่ต้องการความรัก ความเข้าใจ ความสนใจ และความเอาใจใส่จากครอบครัว โรงเรียนชุมชนและสังคม

2. พัฒนาการในวัยรุ่น ศาสตร์ทางจิตวิทยาแบ่งวัยรุ่นเป็น 3 ช่วง

2.1) วัยรุ่นตอนต้น อายุ 11-13 ปี เป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายทุกระบบอย่างมากมีการเพิ่มของน้ำหนักและส่วนสูงอย่างมาก มีการเจริญเติบโตสูงใหญ่อย่างรวดเร็วโดยเฉพาะที่คอ แขน ขา มากกว่าที่ลำตัว ทำให้เด็กรู้สึกว่าตัวเองมีรูปร่างเก้งก้างน่ารำคาญ และการเจริญเติบโตขยายขนาดของร่างกายในแต่ละส่วนอาจเกิดขึ้นไม่พร้อมกัน เด็กหญิงจะเข้าสู่วัยรุ่นเร็วกว่าเด็กชาย 1-2 ปี ผลของการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายอย่างรวดเร็ว มีผลกระทบต่ออารมณ์ของเด็กวัยนี้ได้มากโดยจะสามารถเห็นลักษณะของอารมณ์ที่แปรปรวน สับสน อ่อนไหวง่าย อารมณ์ขึ้น ๆ

ลง ๆ ไม่มั่นคง และสามารถที่จะเห็นลักษณะอารมณ์ได้ทุกรูปแบบ ทั้งความวิตกกังวล หงุดหงิด หมกมุ่น ไม่พอใจในรูปร่างที่เปลี่ยนไป กลัวว่าจะมีความผิดปกติในร่างกาย วิตก กังวลกับอารมณ์เพศที่สูงขึ้นและพฤติกรรมทางเพศ กลัวการเป็นผู้ใหญ่กลัวความรับผิดชอบ บางครั้งอยากเป็นเด็กบางครั้งอยากเป็นผู้ใหญ่การเปลี่ยนแปลงทางสังคม เพื่อนเป็นบุคคลที่สำคัญสำหรับวัยรุ่น วัยนี้ชอบคลุกคลีกับเพื่อนเพศเดียวกัน วัยรุ่นต้องการเป็นที่ยอมรับของเพื่อน ๆ ต้องการความเป็นอิสระ เป็นตัวของตัวเอง วัยรุ่นจะเลือกคบเพื่อนที่คล้าย ๆ ตัวเอง การได้มีโอกาสได้รู้จักกับเพื่อนทั้งชายและหญิงช่วยให้วัยรุ่นได้เรียนรู้การวางตัวในบทบาทที่เหมาะสมกับเพศของตน ช่วยให้เขารู้สึกมั่นคงในความเป็นชายหรือเป็นหญิงของตัวเอง วัยรุ่นให้ความสำคัญกับเพื่อนมาก บางครั้งเชื่อถือ และรับฟังเพื่อนมากกว่าพ่อแม่ แต่ถ้าเขาเคยใกล้ชิด มีความเคารพรักใคร่ในตัวพ่อแม่มาตั้งแต่วัยเด็กแล้ว ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างพ่อแม่กับวัยรุ่นจะไม่รุนแรง เพราะวัยรุ่นมีความผูกพันกับพ่อแม่อยู่มาก

2.2) วัยรุ่นตอนกลาง อายุ 14-16 ปี ในวัยนี้มีพัฒนาการทางร่างกายที่ไม่เปลี่ยนแปลงมากเหมือนในตอนต้น วัยรุ่นจะยอมรับสภาพร่างกายที่มีการเปลี่ยนแปลงเป็นหนุ่มเป็นสาวได้ ส่วนด้านอารมณ์จิตใจมีความราบรื่นมากกว่าวัยรุ่นตอนต้น การเปลี่ยนแปลงส่วนใหญ่ในช่วงนี้เป็นเรื่องการพัฒนาสติปัญญาการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

2.3) วัยรุ่นตอนปลาย อายุ 17-20 ปี วัยรุ่นช่วงนี้มีการเปลี่ยนแปลงของร่างกายที่สมบูรณ์เป็นผู้ใหญ่ มั่นใจและพอใจลักษณะรูปลักษณ์ของตนเอง วัยรุ่นช่วงปลายเป็นช่วงระยะเวลาที่รู้สึกอิสระเป็นตัวของตัวเอง จากความรู้สึกที่จะต้องพึ่งพาพ่อแม่หรืออยู่ใต้การบังคับบัญชาของผู้ปกครอง ความขัดแย้งในช่วงวัยรุ่น ช่วงกลางจึงกลับเปลี่ยนแปลงเป็นความเข้าใจถึงความรัก ความหวังดี ข้อเสนอแนะต่าง ๆ จากพ่อแม่ กลับมาให้ความสำคัญและเห็นคุณค่าของพ่อแม่ที่มีต่อตัว วัยรุ่นเพิ่มมากขึ้น เป็นเวลาของการฝึกฝนอาชีพ ตัดสินใจที่จะเลือกอาชีพที่เหมาะสม และเป็นช่วงเวลาที่จะมีความผูกพันแน่นแฟ้น (Intimacy) กับเพื่อนต่างเพศสภาพทางร่างกายเปลี่ยนแปลงเติบโตโดยสมบูรณ์เต็มที่ และบรรลุนิติภาวะในเชิงกฎหมายการพัฒนาสติปัญญา ตามทฤษฎีของ Piaget วัยรุ่นระยะนี้จะเริ่มเข้าสู่ Formal Operational Thinking คือ มีความคิดในเชิงนามธรรม สามารถคิดรวบยอดได้ใช้เหตุใช้ผลมีจินตนาการ อุดมคติ อุดมการณ์ และปรัชญาชีวิตของตนเอง แต่ขณะเดียวกันก็จะมีความเชื่อมั่นตนเองและไม่ยืดหยุ่น ใฝ่หาเอกลักษณ์ของตนเองเพื่อความเป็นตัวของตัวเอง พยายามเอาชนะความรู้สึกแบบเด็ก ๆ ที่ผูกพันและอยากจะพึ่งพาพ่อแม่ คุณธรรมที่พัฒนาในช่วงนี้จะทำให้วัยรุ่นมีความคิดที่จะทำความดีต่าง ๆ ด้วยสามัญสานึกของตนเอง มิใช่ทาเพราะคำชมหรือกลัวการลงโทษเช่นในวัยเด็กอีกต่อไป

3. พฤติกรรมเสี่ยงในวัยรุ่น

พฤติกรรมเสี่ยงในวัยรุ่นเป็นพฤติกรรมที่พบได้เสมอ วัยรุ่นมักจะมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาได้หลายรูปแบบ วัยนี้จะพบปัญหาได้บ่อยและรุนแรง ซึ่งถ้าไม่ได้รับการช่วยเหลือแก้ไขอาจจะลุกลามกลายเป็นปัญหาใหญ่ และเกิดผลเสียร้ายแรงต่อตนเองและผู้อื่น พ่อแม่ครูอาจารย์และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับเด็กและวัยรุ่นควรเข้าใจถึงสาเหตุของพฤติกรรมเสี่ยง รวมถึงรู้จักการป้องกันแก้ไขปัญหาพฤติกรรมเหล่านี้ พฤติกรรมเสี่ยงอาจจัดกลุ่มได้เป็นประเภทต่าง ๆ ดังนี้

3.1) ประเภทที่ 1 พฤติกรรมที่ไม่ยั้งคิด เป็นพฤติกรรมที่เกิดจากความหุนหันพลันแล่น ไม่คิดถึงอันตรายที่จะตามมา เช่น การเล่นกีฬาที่โลดโผนอันตราย การรับประทานอาหารที่มากไปหรือน้อยไป วัยรุ่นมักทำไปด้วยความสนุก ไม่คำนึงถึงผลที่จะตามมา เป็นต้น

3.2) ประเภทที่ 2 การไม่ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ต่าง ๆ พฤติกรรมประเภทนี้จะเริ่มจากความรุนแรงน้อย ๆ เช่น การกระทำที่ไม่เหมาะสมต่าง ๆ แต่ไม่เป็นอันตรายต่อบุคคลอื่น พฤติกรรมเหล่านี้ได้แก่ การดื้อ ไม่เรียน พูดไม่เพราะส่งเสียงดัง แต่งกายไม่เรียบร้อยขับรถเร็วเสียงดังและหวาดเสียว หรือแข่งขันบนถนน วัยรุ่นส่วนใหญ่ทราบว่าเป็นพฤติกรรมไม่เหมาะสม แต่ด้วยความคึกคะนองจึงไม่สนใจความถูกต้องแต่วัยรุ่นบางกลุ่มมองว่าไม่เป็นเรื่องเสียหาย

3.3) ประเภทที่ 3 พฤติกรรมละเมิดกฎเกณฑ์และสิทธิผู้อื่น พฤติกรรมนี้มีความรุนแรงขึ้น ทำให้ผู้อื่นหรือสังคมเดือดร้อน ได้แก่ ก้าวร้าวเกเร ขโมย ทำร้ายร่างกายผู้อื่น ทำลายทรัพย์สินสาธารณะ ลวนลามเพศตรงข้ามและอาชญากรรมที่มีความรุนแรงซับซ้อนต่าง ๆ วัยรุ่นจะทำโดยรู้ว่าผิด แต่ขาดการควบคุมตัวเองที่ต่ำ ทำแล้วมักหาเหตุผลเข้าข้างตนเอง

3.4) ประเภทที่ 4 พฤติกรรมทางเพศเป็นพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมกับวัย ค่านิยม และวัฒนธรรมไทย และอาจนำมาซึ่งปัญหาต่อตนเองและผู้อื่น ได้แก่ การสนใจเรื่องเพศมากจนเกินปกติ การหมกมุ่นกับการสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง การแสดงออกทางเพศไม่เหมาะสมกับกาลเทศะการยั่วยวน หรือเล้าโลมทางเพศ การมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ป้องกัน การทำแท้ง การใช้ชีวิตคู่แบบสามีภรรยาในขณะที่กำลังศึกษาเล่าเรียน และมีคู่นอนหลายคน เป็นต้น

3.5) ประเภทที่ 5 พฤติกรรมการใช้ยาหรือสารเสพติด เป็นพฤติกรรมที่วัยรุ่นใช้หาความสุข หรือแก้ไขความทุกข์ให้หมดไปในระยะเวลาสั้นเริ่มต้นจากการใช้สารเสพติดแบบอ่อน เช่น บุหรี่ หรือสุรา ไปจนถึงสารเสพติดรุนแรง ได้แก่ ยาบ้า เฮโรอีน กาวฯลฯ

4. พฤติกรรมเสี่ยงมีผลต่อวัยรุ่นอย่างไร

4.1) ปฏิกิริยาทางลบจากบุคคลอื่น วัยรุ่นที่มีพฤติกรรมเสี่ยงจะถูกตักเตือน ดุ ด่าว่ากล่าว ประณามประจานหรือลงโทษด้วยวิธีรุนแรงต่าง ๆ เมื่อเกิดขึ้นบ่อย ๆ นาน ๆ ก็จะถูก “ตราหน้า” หรือ “หมายหัว” ไว้ การถูกมองด้านลบบ่อย ๆ ทำให้เกิดความรู้สึกไม่ดีต่อตนเอง โกรธและแค้นต่อสังคมซึ่งความรู้สึกไม่ดี เช่นนี้ยิ่งทำให้พฤติกรรมเสี่ยงมากขึ้น เป็นการแก้แค้น ตอบโต้และได้รับความเอาใจใส่ด้านลบมากขึ้น เมื่อวัยรุ่นถูกปฏิเสธจากสังคมโอกาสที่จะกลับมาปฏิบัติตนเองให้ดีจะยากขึ้น และกลายเป็นบุคลิกภาพที่ผิดปกติต่อไป

4.2) อุบัติเหตุ พฤติกรรมวัยรุ่นที่ขาดความยับยั้งชั่งใจตนเอง ขาดการคิดล่วงหน้า ขาดการ ประเมินอันตราย ขาดการยั้งคิดและทำอะไรตามใจตนเองได้ง่าย ๆ ทาให้เกิดอันตรายหรืออุบัติเหตุต่อตนเองหรือผู้อื่นด้วย เช่น อุบัติเหตุจากรถยนต์ หรือรถจักรยานยนต์ อุบัติเหตุจากกีฬา เป็นต้น

4.3) การเกิดโรค โรคที่เกิดจากพฤติกรรมเสี่ยง มักเกิดจากลักษณะนิสัยและการควบคุมตนเองไม่ดี ได้แก่ โรคอ้วน โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และการติดยา หรือสารเสพติด

4.4) การสูญเสียโอกาสในอนาคต ปัญหาที่เกิดตามมาเมื่อวัยรุ่นมีพฤติกรรมเสี่ยง คือ การขาด โอกาสที่จะเป็นคนดีการถูกมองเป็นเด็กเกเร ขาดโอกาสในการเรียน ขาดโอกาสในการทำงาน

หรือสร้างครอบครัวที่ดีและถ้าพฤติกรรมเสี่ยงรุนแรงมากกลายเป็นอาชญากรรม วัยรุ่นมักจะลงเอยด้วยการถูกจับกุมดำเนินคดีหรือติดคุก สูญเสียโอกาสดีทุกอย่างในอนาคตอย่างมาก

4.5) ปัญหาทางสังคม เป็นปัญหาที่ส่งผลต่อวัยรุ่นและผู้อื่น เช่นการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น การทำแท้ง การใช้สารเสพติด ปัญหาครอบครัว การเกิดอาชญากรรมต่าง ๆ วัยรุ่นแต่ละคนมีโอกาสจะเกิดพฤติกรรมเสี่ยงไม่เท่ากัน วัยรุ่นที่จะเกิดปัญหาเหล่านี้ได้ง่าย มักพบปัจจัยเสี่ยงดังนี้

- ปัจจัยพื้นทางอารมณ์ คือ ลักษณะอารมณ์ของเด็กซึ่งสังเกตได้ตั้งแต่แรกเกิด พื้นทาง อารมณ์ที่ทำให้เด็กมีโอกาสเสี่ยงได้มาก ได้แก่ ขาดการยับยั้งชั่งใจตนเองอารมณ์ไม่สม่ำเสมอ ขึ้น ๆ ลง ๆ อารมณ์เสียได้ง่ายการแสดงออกรุนแรงเวลาอารมณ์เสียสมาธิสั้น ซนมาก ก้าวร้าว มีปัญหาการเรียนเฉพาะด้าน มีปัญหาในทักษะทางสังคม

- ปัจจัยการเลี้ยงดู คือ ลักษณะการเลี้ยงดูที่ทำให้เด็กเกิดปัญหาพฤติกรรมเสี่ยง ได้แก่ ทอดทิ้ง ทารุณ ก้าวร้าว รุนแรง ไม่สม่ำเสมอ ตามใจมากเกินไปขาดกฎเกณฑ์

- ปัจจัยระบบการเรียนการสอนที่โรงเรียน คือ ทางโรงเรียนที่ส่งเสริมให้เด็กมีพฤติกรรมเสี่ยง ได้แก่ ระบบการเรียนการสอนที่เร่งเด็กมากเกินไป ระบบการลงโทษที่รุนแรง ไม่เข้าใจจิตใจเด็ก ระบบการดูแลช่วยเหลือที่ไม่เข้าใจเด็กวัยรุ่น ใช้วิธีรุนแรง และระบบการช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหาการเรียนเฉพาะด้าน

- ปัจจัยด้านเพื่อน คือ วัยรุ่นจะผูกพันกับเพื่อน ๆ มาก และจะเรียนรู้ทักษะทางสังคม รวมถึงการยอมรับค่านิยมแนวคิด การปฏิบัติจากเพื่อน ๆ เด็กที่อยู่ในกลุ่มเพื่อนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงจะเลียนแบบ พฤติกรรมเสี่ยงนั้นโดยไม่รู้ตัว เด็กบางคนไม่มีเพื่อน เหงา ขาดความรู้สึกเป็นที่ยอมรับของคนอื่น ก็อาจมีพฤติกรรมเสี่ยงเพื่อชดเชยหรือเรียกร้องความสนใจ

- ปัจจัยด้านครอบครัว คือ การมีปัญหาภายในครอบครัว มักส่งผลให้เด็กได้รับการดูแลอย่างไม่ถูกต้อง อาจทำให้เกิดปัญหาทางจิตใจ อารมณ์ในเด็กได้ง่าย เด็กที่เครียด หงุดหงิด ซึมเศร้า มักจะแสดงออกทางพฤติกรรมเสี่ยงต่าง ๆ ได้ เพื่อให้ตนเองเบี่ยงเบนอารมณ์มาสู่เรื่องที่ตื่นเต้นสนุกสนาน ทำให้มีความสุขได้ชั่วคราว

5. ทำไมวัยรุ่นจึงมีพฤติกรรมเสี่ยง

ตามหลักจิตวิทยาวัยรุ่นเป็นวัยที่เกิดการเปลี่ยนแปลงทางจิตใจ ซึ่งจะทำให้เกิดลักษณะอยากรู้อยากเห็น อยากลอง อยากพิสูจน์ ชอบความตื่นเต้นสนุกสนานท้าทายต้องการเด่นดัง ต้องการเป็นที่ยอมรับของเพื่อน ๆ และผู้ใหญ่ ทำให้วัยรุ่นมีการแสดงออกอย่างมากโดยขาดการยับยั้งชั่งใจตนเอง ขาดการไตร่ตรองให้รอบคอบ ขาดทักษะในการแสดงออกให้ถูกกาลเทศะในวัยรุ่นที่เริ่มมีปัญหาบุคลิกภาพ หรือปัญหาทางอารมณ์ จะมีแนวโน้มที่จะเกิดปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงได้ง่าย ทั้งนี้เพื่อชดเชยหรือตอบสนองความต้องการทางอารมณ์บางอย่าง ที่ขาดอยู่ พฤติกรรมเสี่ยงอาจทำให้ปัญหาทางอารมณ์หายไปได้ชั่วคราว วัยรุ่นจึงมีพฤติกรรมเสี่ยงได้ซ้ำ ๆ เมื่อทำแล้วเกิดความรู้สึกพอใจก็จะทำต่อเนื่องจนติดเป็นนิสัย

6. การแก้ไขพฤติกรรมเสี่ยง

พฤติกรรมเสี่ยงมักจะเริ่มเกิดขึ้นจากระดับความรุนแรงน้อย ๆ แต่จะเพิ่มขึ้นจากลักษณะปัญหา พื้นฐานของวัยรุ่นแต่ละคนซึ่งแตกต่างกัน ผู้ใหญ่ควรรีบแก้ไขปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงโดยมีหลักดังนี้

6.1) ค้นหากลุ่มเสี่ยงในโรงเรียนและครูที่ปรึกษาช่วยแบ่งประเภทต่าง ๆ ตามระดับปัญหา คือ ระดับที่ 1 ไม่มีปัญหา ระดับที่ 2 มีปัญหาพฤติกรรมแต่ไม่รุนแรง โดยมีปัจจัยเสี่ยงมากกว่า 1 ข้อ ระดับที่ 3 มีพฤติกรรมรบกวนผู้อื่นหรือเป็นปัญหาต่อตนเอง เช่น ก้าวร้าวเกเร ขโมย เริ่มใช้ยาเสพติด ระดับที่ 4 มีปัญหารุนแรง เช่น อาชญากรรม ปัญหาทางเพศหรือติดยาเสพติด กลุ่มเสี่ยง คือ กลุ่มระดับ 2 ซึ่งถ้าไม่ได้รับการแก้ไข จะทวีความรุนแรงเป็นระดับที่ 3 และ 4 ต่อไป

6.2) รีบแก้ไขปัญหาอย่างเร่งด่วน ดำเนินการทันที เพื่อป้องกันการติดเป็นนิสัย การถูกตราหน้าและปัญหาแทรกซ้อนทางจิตใจสังคม

6.3) ทำความเข้าใจปัญหา โดยการรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่ออธิบายการเกิดปัญหาพฤติกรรม โดยใช้แนวทางการเกิดความสัมพันธ์ระหว่าง ร่างกาย-จิตใจ-สังคม ยกตัวอย่าง เช่น ปัญหาครอบครัว เด็กซึมเศร้าใช้สารเสพติด อาการทางกายเมื่อติดยา ไม่สามารถเลิกได้ สังคมตราบาป (ขี้ยา) ใช้ยา ฯลฯ

6.4) การทำงานเป็นทีม ปัญหาเด็กและวัยรุ่นมักต้องการความร่วมมือช่วยเหลือระหว่างบุคคลต่าง ๆ หลายฝ่าย ได้แก่ ครูอาจารย์ แพทย์ นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ พ่อแม่และครอบครัว

6.5) การให้คำปรึกษาจะช่วยให้ผู้ช่วยเหลือสามารถเปลี่ยนพฤติกรรม เด็กวัยรุ่นและครอบครัวโดยเริ่มจากการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี เพื่อสร้างแรงจูงใจในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การร่วมกันทำความเข้าใจและกำหนดเป้าหมายในการเปลี่ยนแปลง เพื่อแสวงหาทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน

7. เทคนิคในการแก้ไขปัญหาพฤติกรรม ได้แก่

7.1) Behavior modification แรงจูงใจ + เทคนิคพฤติกรรมดีนิสัยดี

7.2) Modeling แบบอย่างที่ดีเลียนแบบพฤติกรรม

7.3) Cognitive theory เปลี่ยนความคิดเปลี่ยนพฤติกรรม

8. แรงจูงใจของพฤติกรรมมนุษย์ แบ่งเป็น 3 ระดับ

ระดับที่ 1 ไม่มีแรงจูงใจ ทำเพราะถูกบังคับ

ระดับที่ 2 มีแรงจูงใจจากภายนอก ด้วยคาชมเชย และการให้รางวัล

ระดับที่ 3 มีแรงจูงใจจากภายใน ได้แก่ การรู้จักชมตัวเอง การรู้สึกสนุกที่ได้ทำการเห็นประโยชน์ การรู้ความชอบความถนัดของตน การเกิดความปีติที่ได้ทำ และการมีเป้าหมายในอนาคต

9. เทคนิคการสร้างแรงจูงใจสามารถทำได้ โดย

9.1) มีความสัมพันธ์ที่ดี

9.2) มีการสื่อสารได้เข้าใจ

9.3) มีการกระตุ้นให้คิดและรู้สึกได้ด้วยตนเองถึงข้อดี ข้อเสียของการกระทำหรือไม่กระทำ และสามารถหาช่องทางเบี่ยงเบนพฤติกรรมเป็นแบบอื่น

9.4) ปล่อยให้เกิดการยอมรับจากภายใน โดยมีการตัดสินใจด้วยตนเอง และไม่รู้สึกว่าถูกบังคับให้ยอมรับ

9.5) การให้แรงจูงใจทางบวกอย่างเหมาะสม ได้แก่ การยกย่อง การชมเชย การกระตุ้นให้ชมตนเองได้ การรู้จักจุดดีจุดเด่นของตนและกระตุ้นให้เห็นเป้าหมายในอนาคตของตนเอง

10. สรุปวิธีการเปลี่ยนพฤติกรรมเสี่ยง ผู้ช่วยเหลือวัยรุ่นต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

10.1) เข้าใจปัญหารู้สาเหตุ เกี่ยวกับปัจจัยเสริมปัจจัยเสี่ยง และสาเหตุสำคัญทางร่างกาย จิตใจ สังคม

10.2) มีทัศนคติที่ดี คือ เป็นกลางและยอมรับวัยรุ่น

10.3) สร้างความสัมพันธ์ที่ดี โดยการคุยให้เกิดความเข้าใจ การสื่อสารที่ดีและทำให้วัยรุ่นรู้สึกเป็นที่ยอมรับ

10.4) สร้างแรงจูงใจ เพื่อให้วัยรุ่นสามารถยอมรับปัญหาของตน และอยากแก้ไข

10.5) ใช้วิธีการ “พฤติกรรมบำบัด” โดยมองหาข้อดี ส่งเสริมพฤติกรรมด้านดีและชมเชยให้กำลังใจ

10.6) จัดสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม เพื่อกำจัดปัจจัยเสี่ยงและสร้างบรรยากาศให้มีโอกาส “ทำดี”

10.7) ใช้ทีมช่วยทำงาน ได้แก่ ครูที่ปรึกษา ทีมแพทย์ และพ่อแม่

พฤติกรรมเสี่ยงในวัยรุ่นเป็นจุดเริ่มต้นของปัญหาที่รุนแรง การแก้ไขปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงต้องรีบกระทำโดยความร่วมมือของบุคลากรหลายฝ่าย โดยใช้เทคนิคต่าง ๆ อย่างถูกต้อง การเปลี่ยนพฤติกรรมเสี่ยงให้เป็นพฤติกรรมที่เหมาะสม นอกจากจะช่วยลดปัญหาทางจิตใจสังคมได้แล้วยังช่วยให้วัยรุ่นเปลี่ยนแปลงเป็นบุคคลที่มีคุณภาพมีบุคลิกภาพที่ดีและเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติต่อไป

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ

2.3.1 หลักการสัมภาษณ์ (Interview)

สุภางค์ จันทวานิช (2535, หน้า 102) กล่าวว่า การสัมภาษณ์เป็นวิธีการศึกษาค้นคว้าที่ใช้กันโดยทั่วไปในการวิจัยทางสังคมศาสตร์ เป็นรูปแบบของการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ถามและผู้ตอบภายใต้กฎเกณฑ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลเป็นการสนทนาอย่างมีจุดมุ่งหมาย เป็นหลัก ลักษณะสำคัญของการสัมภาษณ์คือ มีความยืดหยุ่น ผู้สัมภาษณ์มีโอกาสอธิบายขยายความหรือซักถามเพิ่มเติมติดต่อกันเพื่อให้ผู้ตอบเข้าใจจุดประสงค์ของผู้สัมภาษณ์ทั้งยังสามารถเปลี่ยนสถานการณ์หรือหาทางวกกลับเมื่อผู้พูดตอบไม่ตรงคำถาม ผู้สัมภาษณ์มีโอกาสสังเกตสีหน้าท่าทางความรู้สึก ปฏิกิริยาที่ซ่อนเร้นไว้ในใจที่แสดงออกมาในขณะพูดและไม่พูด

1. ประเภทการสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์อาจจะสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล หรือสัมภาษณ์เป็นกลุ่ม การสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยอาจแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

1.1 การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างหรือการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Structured Interview or Formal Interview) ลักษณะของการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเป็นการสัมภาษณ์ที่มีคำถามและข้อกำหนดแน่นอนตายตัว จะสัมภาษณ์ผู้ใดก็ใช้คำถามแบบเดียวกัน มีลำดับขั้นตอนเรียงเหมือนกัน สำหรับการตั้งคำถามแบบนี้ เป็นไปในทำนองเดียวกันกับการตั้งคำถาม

ในแบบสอบถาม คือมีทั้งคำถามที่ต้องการคำตอบเฉพาะเจาะจง และคำถามที่ให้ตอบได้ตามความต้องการ การสัมภาษณ์แบบนี้มักจะกระทำในเงื่อนไขต่อไปนี้

ก. ผู้วิจัยต้องการข้อมูลเปรียบเทียบระหว่างบุคคลเป็นจำนวนมาก ฉะนั้นการสัมภาษณ์จะต้องใช้คำถามที่เหมือน ๆ กัน เพื่อให้แน่ใจได้ว่า ความแตกต่างของข้อมูลที่ได้รับไม่ใช่ผลสืบเนื่องมาจากการตั้งคำถามที่แตกต่างกัน

ข. ผู้วิจัยมักมีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ตามหลักการวิจัย เพื่อให้ได้ตัวอย่างที่เหมาะสมกับความต้องการ

ค. ผู้วิจัยจำเป็นที่ต้องมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับวัฒนธรรมของชุมชนที่ตนจะศึกษาพอสมควร เพื่อที่จะตั้งคำถามที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง และสามารถตีความหมายของข้อมูลได้

ง. เรื่องที่ศึกษาจะเป็นเรื่องเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่ง มิใช่ต้องการที่จะเก็บข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมทั้งหมด

จ. ผู้ที่สัมภาษณ์มักจะมิใช่ตัวผู้วิเคราะห์ข้อมูลเองอาจใช้ผู้ช่วยนักวิจัย

ฉ. ผู้สัมภาษณ์มักจะใช้แบบสัมภาษณ์ในการสัมภาษณ์ และบันทึกข้อมูลที่เตรียมไว้ล่วงหน้า

ช. ผู้สัมภาษณ์มักจะไม่ได้อยู่ร่วม และสังเกตการณ์ในชุมชนเป็นเวลายาวนานการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง หรือการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการนี้จะได้ผลเต็มที่ก็ต่อเมื่อผู้สัมภาษณ์เตรียมการล่วงหน้าไว้อย่างดี เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุดโดยปกตินักวิจัยเชิงคุณภาพมักไม่ใช้วิธีการสัมภาษณ์ชนิดนี้ เป็นวิธีการหลัก เพราะไม่ช่วยให้ได้ข้อมูลที่ลึกซึ้ง และความรู้สึกนึกคิดของคนในชุมชน

1.2 การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal Interview) การสัมภาษณ์แบบนี้เป็นวิธีการที่นิยมใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ และในทางมนุษยวิทยาเป็นแบบที่มักจะควบคู่กันไปกับการสังเกตแบบมีส่วนร่วม มักจะใช้กับการวิจัยทางชาติพันธุ์วรรณนา ซึ่งต้องการข้อมูลที่ยังไม่มีผู้รวบรวมมาก่อน ข้อมูลที่ได้มาจากการสัมภาษณ์แบบนี้จะถูกนำมาศึกษาวิเคราะห์เพื่อให้เห็นภาพและเข้าใจปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรมในการสัมภาษณ์ ในการสัมภาษณ์แบบนี้ ตัวผู้วิจัยหรือผู้วิเคราะห์ข้อมูลมักจะเป็นผู้สัมภาษณ์เองจึงรู้ว่าต้องการข้อมูลแบบใด เพื่อวัตถุประสงค์ใด ฉะนั้นจึงตั้งคำถามในขณะที่สัมภาษณ์ได้ โดยอาจจะเตรียมแนวคำถามกว้าง ๆ มาล่วงหน้า การสัมภาษณ์แบบนี้อาจแบ่งออกได้เป็น 4 แบบย่อย ดังนี้

ก. การสัมภาษณ์โดยเปิดกว้างไม่จำกัดคำถาม การสัมภาษณ์แบบนี้มีความยืดหยุ่นมาก เพราะมีวัตถุประสงค์ให้ผู้ถูกสัมภาษณ์มีอิสระที่จะอธิบายแนวความคิดของตัวเองไปเรื่อย ๆ ในบางครั้งผู้สัมภาษณ์เพียงแต่กล่าวนำ ให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ทราบแนวความต้องการแล้วควรให้ผู้ถูกสัมภาษณ์เล่าเรื่องโดยอิสระ จะทำให้ผู้ถูกสัมภาษณ์มองเห็นสภาพ และความยุ่งยากของปัญหาได้ ดังนั้นการสัมภาษณ์แบบนี้จึงเหมาะที่จะใช้กับเรื่องที่ผู้วิจัยยังไม่มีแนวคิดเฉพาะเจาะจง ข้อมูลที่ได้รับหากแต่มีแนวความคิดทางด้านทฤษฎีในเรื่องนั้น ๆ ชัดเจนดีแล้ว การสัมภาษณ์ในลักษณะนี้มีข้อคำนึงอยู่ว่า ข้อเท็จจริงที่ได้อาจจะไม่มีความหมาย หรือความน่าเชื่อถือเท่าไรนัก หากผู้วิจัยไม่รู้จักตีความโดยอาศัยทฤษฎีต่าง ๆ ด้วยเหตุนี้ สิ่งที่นักวิจัยจะต้องพัฒนาตนเองขึ้นมาอีกอันหนึ่งก็คือการตีความหมายของข้อเท็จจริง ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับแนวทางวิจัย

ข. การสัมภาษณ์แบบมีความสนใจเฉพาะ (Focus Interview) หรือการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In Depth Interview) การสัมภาษณ์แบบนี้ หมายถึง การสัมภาษณ์ที่มีจุดสนใจอยู่แล้ว จึงพยายามหันความสนใจของผู้ถูกสัมภาษณ์ให้เข้าสู่จุดที่สนใจ ทั้งนี้เพราะในบางครั้งผู้สัมภาษณ์อาจจะไม่ต้องการทราบเหตุผล หรือข้อเท็จจริงในเรื่องใดเรื่องหนึ่งทุกขั้นตอน เพราะอยู่นอกเหนือขอบเขตของการวิจัยในขณะนั้น จึงเลือกสัมภาษณ์เอาแต่จุดที่ต้องการ ฉะนั้นลักษณะที่สำคัญของการสัมภาษณ์แบบนี้ จึงอยู่ที่ว่าผู้วิจัยจะต้องรู้อยู่ก่อนแล้วว่า ต้องการข้อมูลอะไร ชนิดใด เมื่อเห็นว่าผู้ถูกสัมภาษณ์พูดนอกเรื่อง หรือนอกเหนือจากจุดที่สนใจ ก็พยายามดึงโยงเข้าหาประเด็นที่ต้องการจะสัมภาษณ์ อย่างไรก็ตามการทำเช่นนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ และความชำนาญของผู้สัมภาษณ์เป็นส่วนใหญ่ เพราะจะต้องรวบรัดหรือตัดบท โดยไม่ให้ผู้ถูกสัมภาษณ์เกิดความรู้สึกไม่สบายใจและไม่อยากจะให้ความร่วมมือ

ค. การตะล่อมกล่อมเกลา (Probe) หมายถึง การซักถามที่ล้วงเอาส่วนลึกของความคิดออกมา คือการสัมภาษณ์อย่างชนิดที่จะต้องล้วงเอาความจริงจากผู้ถูกสัมภาษณ์ให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ผู้วิจัยก็จะพยายามใช้เทคนิคต่าง ๆ ที่จะล้วงเอาข้อมูลออกมาให้ได้ โดยรุกผู้ตอบด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น ตั้งคำถามจากเหตุการณ์สมมุติให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็น ตั้งคำถามว่า สิ่งที่น่าจะเป็นหรือควรจะเป็นในเหตุการณ์ที่กำลังซักถามกันอยู่ คืออะไร เพื่อบังคับให้ผู้ตอบต้องเปรียบเทียบที่ปรากฏกับสภาพที่ควรจะเป็น หรืออาจตั้งคำถามโดยตีขลุมสรุปความว่า เหตุการณ์ที่เกิดนั้นเป็นอย่างไร เพื่อให้ผู้ตอบแสดงปฏิกิริยาโดยไม่ทันระวังตัว

ง. การสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant Interview) หมายถึง การสัมภาษณ์โดยกำหนดตัวผู้ตอบบางคนเป็นการเฉพาะเจาะจง เพราะผู้ตอบนั้นมีข้อมูลที่ดีเป็นพิเศษเหมาะสมกับความต้องการของผู้วิจัย เราเรียกบุคคลนี้ว่า “ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ” ผู้วิจัยจะต้องหาให้พบว่าในสนามที่ตนทำการวิจัยอยู่นั้น ใครบ้างเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ตนควรไปสัมภาษณ์แบบใดก็ได้ตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น โดยปกติผู้นำชุมชนในสนามที่ทำการวิจัย มักเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ดี เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เจ้าอาวาส แต่ก็ไม่เสมอไปเพราะผู้นำบางคนก็ห่างเหินกับชุมชน บางครั้งเราจะพบว่าบุคคลอื่นเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ดีกว่าผู้นำชุมชน การใช้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญควรใช้มากกว่าคนหนึ่งคนเพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลาย นอกจากนั้น นักวิจัยต้องเข้าใจว่า คุณค่าของผู้ให้ข้อมูลสำคัญอยู่ที่แง่มุมการมองปรากฏการณ์แบบคนใน (Emic) ของเรา นักวิจัยจึงไม่ควรเอาความคิดของผู้วิจัยไปใส่ในระบบคิดของผู้ให้ข้อมูลสำคัญจนเขาสูญเสียทัศนะแบบคนในวิธีแสวงหาผู้ให้ข้อมูลสำคัญอาจทำโดยให้ชาวบ้านช่วยกันระบุชื่อผู้รู้ในชุมชนของเรา แล้วเอาชื่อที่ถูกระบุซ้ำกันบ่อยที่สุดมาเป็นจุดเริ่มต้นของการกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญ นอกเหนือไปจากการสัมภาษณ์ชนิดต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว การเงี่ยหูฟัง (Eavesdropping) ก็เป็นเทคนิคของการวิจัยเชิงคุณภาพอีกอย่างหนึ่งที่นักวิจัยจะไปใช้ได้ การเงี่ยหูฟัง คือการได้ข้อมูลจากคำสนทนาของผู้อื่นโดยที่ผู้วิจัยไม่ต้องตั้งคำถามเอง เพียงแต่ไปอยู่ในที่ที่เป็นแหล่งข้อมูลแล้วนั่งฟังเฉย ๆ ก็จะได้ข้อมูลที่ต้องการ การเงี่ยหูฟังไม่ถือเป็นการผิดจรรยาบรรณแต่อย่างใด ผู้วิจัยต้องตรวจสอบข้อมูลเช่นกัน เพราะอาจมีผู้ตั้งใจพูดให้เข้าหูผู้วิจัยก็ได้

2. ขั้นตอนของการสัมภาษณ์

2.1 การเตรียมสัมภาษณ์ โดยเฉพาะแบบเป็นทางการมีขั้นตอน ต่อไปนี้

ก. ควรเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ไปสัมภาษณ์ คือใคร มีจำนวนเท่าไรโดยเฉพาะในการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ

ข. เตรียมงานขั้นต้นเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ รายชื่อ ที่อยู่ ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างทุกคน

ค. วางแผนสัมภาษณ์ โดยเตรียมคำถามไว้ล่วงหน้าและกำหนดเวลาในการสัมภาษณ์ ให้เหมาะสม

ง. ทดสอบแบบสัมภาษณ์ และผู้สัมภาษณ์โดยฝึกซ้อมสัมภาษณ์บุคคลอื่นที่มิใช่ผู้ตอบก่อน เพื่อได้แก้ไขคำถามให้สมบูรณ์ถูกต้อง ควรมีตัวอย่างคำถามหลาย ๆ ชุดเพื่อไว้ใช้สับเปลี่ยนกันตามความเหมาะสม

จ. เตรียมอุปกรณ์จดบันทึกให้เหมาะสมกับสถานการณ์

ฉ. ติดต่อกับผู้ถูกสัมภาษณ์โดยนัดหมายเวลาไว้ล่วงหน้า

2.2 ขั้นเริ่มการสัมภาษณ์ มีขั้นตอนคือ

ก. แนะนำตนเองต่อผู้ถูกสัมภาษณ์ควรให้ความสำคัญและยกย่องถูกสัมภาษณ์

ข. สร้างบรรยากาศให้รู้สึกเป็นกันเองด้วยการสนทนาทักทายอัธยาศัยอันดี

ค. บอกวัตถุประสงค์ในการมาสัมภาษณ์พร้อมทั้งให้คำมั่นสัญญาว่าจะเก็บข้อมูลไว้เป็นความลับ

ง. ถ้าจำเป็นต้องจดบันทึก หรือใช้เครื่องบันทึกเสียง ต้องแจ้งให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ทราบ และขออนุญาตทุกครั้ง

จ. พูดคุยเป็นการอุ่นเครื่องก่อนที่จะเริ่มสัมภาษณ์จริง

2.3 ขั้นสัมภาษณ์ นักวิจัยควรปฏิบัติดังนี้

ก. ใช้คำถามที่เตรียมไว้ล่วงหน้าเป็นแนวทางในการสัมภาษณ์

ข. ควรเป็นนักฟังที่ตั้งใจฟัง และติดตามรู้จักป้อนคำถามให้เหมาะสมกับจังหวะของผู้ตอบ และมีเทคนิคในการซักประเด็นเพิ่มเติมในขณะสัมภาษณ์

ค. ใช้ภาษาที่สุภาพเข้าใจง่ายระวังเป็นพิเศษในกรณีที่ผู้วิจัยไม่รู้ภาษาของผู้ตอบดีพอ และในกรณีที่ต้องใช้ล่าม

ง. ทำให้ผู้สัมภาษณ์รู้สึกว่า เรื่องที่จะเปิดเผยระหว่างการสัมภาษณ์เป็นเรื่องพิเศษเฉพาะตัว เพื่อที่จะทำให้ ผู้ให้สัมภาษณ์เกิดความเต็มใจที่จะให้ข้อเท็จจริงต่าง ๆ

จ. โดยทั่วไปแล้วก่อนจะสัมภาษณ์ควรหาทางติดต่อกับผู้ให้สัมภาษณ์โดยผ่านผู้ที่รู้จักกับผู้ให้สัมภาษณ์หรือมีจดหมายแนะนำตัวผู้สัมภาษณ์ เพื่อให้ผู้สัมภาษณ์เป็นกันเองกับผู้สัมภาษณ์

2.4 ขั้นบันทึกข้อมูลและสิ้นสุดการสัมภาษณ์ ควรปฏิบัติดังนี้

ก. จดบันทึกข้อมูลตามเป็นจริง และจดเฉพาะใจความสำคัญ

ข. รีบทำบันทึกการสัมภาษณ์ให้สมบูรณ์หลังจากการสัมภาษณ์เสร็จสิ้นในทันที

ค. รวบรวมข้อมูลและเอกสารต่าง ๆ ที่ได้จากการสัมภาษณ์แนบไว้กับบันทึกการสัมภาษณ์ด้วย

ง. ถ้าพิจารณาเห็นว่าการจดบันทึกทำให้ผู้ตอบมีปฏิกิริยาซึ่งจะเป็นผลเสียต่อการสัมภาษณ์ต้องงดการจดบันทึกแล้วใช้ความจำแทน

3. ข้อดีและข้อเสียของการสัมภาษณ์

3.1 ข้อดี

ก. การสัมภาษณ์ เป็นการติดต่อโดยตรงระหว่างผู้ให้สัมภาษณ์กับผู้สัมภาษณ์ และสามารถทำความเข้าใจในข้อมูลได้ตรงกันระหว่างผู้สัมภาษณ์กับผู้ถูกสัมภาษณ์ถ้าไม่เข้าใจก็จะแก้ไขได้ทันที

ข. การสัมภาษณ์สามารถใช้กับบุคคลทุกระดับการศึกษาไม่ว่าผู้นั้นจะอ่านออกเขียนได้หรือไม่ก็ตาม ซึ่งดีกว่าใช้แบบสอบถาม เพราะแบบสอบถามใช้ได้กับคนที่มีระดับการศึกษาดีเท่านั้น

ค. การสัมภาษณ์มีลักษณะยืดหยุ่นได้มาก สามารถดัดแปลง และแก้ไข หรือถามจนกว่าผู้ตอบจะเข้าใจคำถาม

ง. ช่วยแก้ปัญหาเรื่องการได้รับแบบสอบถามคืนน้อย คือสัมภาษณ์เท่าไรก็ได้เท่านั้น ไม่สูญหายเหมือนกับการส่งแบบสอบถามไปให้กรอก

จ. ในขณะที่สัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์สามารถใช้วิธีสังเกตการณ์ประกอบด้วยเพื่อดูว่าผู้ตอบ ตอบด้วยความจริงหรือไม่ โดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวกับฐานะความเป็นอยู่รายได้ทรัพย์สินหนี้สิน และการประเมินทรัพย์สิน

ฉ. การวิจัยทางสังคมศาสตร์ เป็นเรื่องของการเสาะแสวงหาความจริงทางด้านพฤติกรรมของมนุษย์ที่เกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิด อารมณ์จิตใจ ความคิดเห็น ทัศนคติและค่านิยม ฉะนั้นการรวบรวมข้อมูลโดยการสนทนาด้วยการสัมภาษณ์ จึงเป็นวิธีที่ดีที่สุด

3.2 ข้อเสีย

ก. การสัมภาษณ์ต้องใช้เวลาและสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายมาก

ข. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์จะเชื่อถือได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับความร่วมมือและความเต็มใจของผู้ถูกสัมภาษณ์

ค. ผลสำเร็จของการสัมภาษณ์ขึ้นอยู่กับความสามารถ และเทคนิคของผู้สัมภาษณ์

ง. การสัมภาษณ์ขึ้นอยู่กับสถานภาพทางอารมณ์บางครั้งอาจเกิดความบิดเบือนในข้อมูลที่ได้มา

จ. การสัมภาษณ์ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจทันทีทันใดและความจำของผู้ถูกสัมภาษณ์ทำให้ข้อมูลอาจจะผิดพลาดได้

4. ลักษณะสำคัญของการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพ

ชาย โพธิสิตา (2552, หน้า 263) ได้สรุปลักษณะสำคัญของการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพว่าประกอบด้วย

4.1) การสัมภาษณ์ คือกระบวนการสร้างข้อมูล ซึ่งในกระบวนการนี้ทั้งผู้สัมภาษณ์ (ผู้วิจัย) และผู้ให้สัมภาษณ์ ต่างมีบทบาทเรียบเรียงข้อมูล โดยฝ่ายที่สองเป็นผู้เล่าประสบการณ์ ความคิด ความรู้ของตนในรูปแบบของข้อความบรรยายตามหัวข้อหรือประเด็นที่ฝ่ายผู้สัมภาษณ์สร้างขึ้นมาเพื่อเป็นหัวข้อสนทนา สำหรับฝ่ายผู้วิจัยดำเนินบทบาทในการฟังและตอบสนองต่อสิ่งที่ผู้ให้สัมภาษณ์พรรณนาด้วยใจที่จดจ่อ และต้องคอยกระตุ้นช่วยให้ผู้ให้สัมภาษณ์เรียบเรียงความคิดความจำเกี่ยวกับเรื่องราว หรือประสบการณ์ของตนที่มีอยู่อย่างกระจัดกระจายมาเป็นข้อมูลที่มีเรื่องราวและความหมาย

4.2) เน้นการปฏิสัมพันธ์และการมีส่วนร่วม คือประการแรกฝ่ายผู้สัมภาษณ์และผู้ให้สัมภาษณ์ต้องมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันและมีการสื่อสารสองทาง (Two-way Communication) ในลักษณะที่จะช่วยให้เกิดข้อมูลที่ถูกต้องตรงประเด็นและเชื่อถือได้มากที่สุด โดยเฉพาะการที่ผู้สัมภาษณ์ต้องพยายามสร้าง และรักษาระดับความสัมพันธ์ที่ดีที่ จะช่วยให้ฝ่ายผู้ให้สัมภาษณ์รู้สึกสบาย มั่นใจ ไว้วางใจ และกล้าที่จะเปิดเผยเรื่องราว ตลอดจนความคิดของเขา ส่วนประเด็นของการมีส่วนร่วม คือบรรยากาศการสัมภาษณ์นั้น ทั้งฝ่ายผู้สัมภาษณ์และผู้ให้สัมภาษณ์ต่างมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการแลกเปลี่ยนคำถามคำตอบซึ่งกันและกันเพื่อวัตถุประสงค์ในการสร้างเรื่องราว (ข้อมูล) และความหมายขึ้นมา (Fontana and Frey 2000) หรือ Active Interview ซึ่งต่างกับการสัมภาษณ์เชิงปริมาณซึ่งผู้สัมภาษณ์ต้องทำการสัมภาษณ์โดยมุ่งรักษาโครงสร้างและมาตรฐานที่กำหนดอย่างเคร่งครัด จึงมีระดับการมีส่วนร่วมระหว่างผู้สัมภาษณ์และผู้ถูกสัมภาษณ์ต่ำ

ในการนี้บทบาทของผู้สัมภาษณ์จึงไม่ใช่การยิงคำถามให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบข้างเดียว แต่อาจมีการกระทำอื่น ๆ ที่ทำให้ผู้ถูกสัมภาษณ์กระตือรือร้นที่จะเล่าเรื่องราวของเขาโดยไม่รู้สึกว่ากำลังถูกคำถามหรือถูกซักไซ้ไล่เลียงหรือรู้สึกเกร็ง อาทิ การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการสัมภาษณ์ ตอบสนองต่อสิ่งที่ผู้ให้สัมภาษณ์พูดอย่างตั้งใจและจริงใจ ตั้งคำถามที่เข้าใจง่าย เหมาะสมกับผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละคน และทำให้การสัมภาษณ์ดำเนินไปอย่างไม่เป็นทางการ การทำให้ผู้ให้สัมภาษณ์รู้สึกสนุก และกระตือรือร้นที่จะร่วมมือด้วยการเปิดเผยประสบการณ์และความคิดเห็นของเขา และแสดงความเห็นอกเห็นใจต่อผู้ให้สัมภาษณ์ในจังหวะเวลาที่เหมาะสม

4.3) การสัมภาษณ์เป็นการกระทำทางสังคม (Social Action) กล่าวคือการสัมภาษณ์ที่ทำให้ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างผู้ทำการสัมภาษณ์ และผู้ให้สัมภาษณ์เป็นแบบไม่เป็นทางการ เอื้ออำนวยต่อการถ่ายเท และแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารในแบบเดียว กับการถ่ายเทและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารในชีวิตประจำวัน ดังนั้นการสัมภาษณ์ที่ควรจะเป็นจึงควรมีลักษณะเหมือนการสนทนา (Conversation) ในชีวิตประจำวัน ที่ทั้งสองฝ่ายแลกเปลี่ยนทัศนะซึ่งกันและกัน โดยฝ่ายหนึ่งถ่ายเทเรื่องราว ซึ่งอาจเป็นประสบการณ์และหรือความคิดเห็น อีกฝ่ายตั้งประเด็นหรือคำถามด้วยความอยากรู้ ทั้งสองฝ่ายร่วมมือกัน ถ้อยทีถ้อยอาศัย และกระตุ้นซึ่งกันและกัน

4.4) ผู้สัมภาษณ์เปรียบเหมือนนักเดินทางคือถามคำถามที่เจาะลึก และซอกซอนไปในแง่มุมต่าง ๆ ของประเด็นต่าง ๆ เพื่อค้นหาคำตอบสำหรับสิ่งที่สนใจรู้

4.5) การสัมภาษณ์ที่ดีควรดำเนินไปในรูปของการสนทนาที่มีจุดมุ่งหมายชัดแจ้ง ซึ่งผู้สัมภาษณ์มุ่งความสนใจไปที่เรื่องเฉพาะเจาะจงเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แต่ก็เปิดกว้างรับฟังข้อมูลข่าวสารทุกชนิดที่เกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ ในแง่มุมต่าง ๆ แล้วเรียบเรียงใหม่เป็นข้อความเชิงพรรณนาของผู้สัมภาษณ์เอง เพื่อนำไปผ่านกระบวนการวิเคราะห์ซึ่งความหมายที่ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ไว้แต่เดิมอาจถูกนักวิจัยตีความเพื่อทำความเข้าใจประเด็นที่มุ่งศึกษาในท้ายที่สุด ทั้งนี้โดยมีรูปแบบการสนทนาแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Conversation) คือมีการใช้แนวคำถาม ซึ่งจะถูกเตรียมไว้ล่วงหน้า แต่ในการสัมภาษณ์มีความยืดหยุ่นได้มาก โดยมีจุดหมายที่การทำความเข้าใจเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ โดยนักวิจัยซึ่งเป็นผู้ถามมีอำนาจมากกว่าผู้ตอบในกระบวนการสนทนา แต่นักวิจัยให้ความสนใจรูปแบบของคำถาม เทคนิคการถาม พลวัตปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ถามและผู้ตอบ และให้ความสำคัญกับสิ่งที่ผู้ตอบพูดเป็นพิเศษ โดยผู้สัมภาษณ์ต้องมีการฟังอย่างเข้มข้นคือผู้สัมภาษณ์ต้องฟังผู้ให้สัมภาษณ์ให้คำตอบอย่างตั้งใจ เพื่อจับประเด็นของสิ่งที่ผู้ตอบพูดหรือแสดงออก และกำหนดรับรู้ได้ว่าผู้ตอบพูดถึงสิ่งใดและไม่ได้พูดถึงสิ่งใด ควรจะยังถามอยู่ในเรื่องเดิมหรือว่าควรเคลื่อนไปยังประเด็นถัดไปแล้ว ความรู้ที่ได้จากผู้ตอบเพียงพอหรือยัง ถ้ายังควรถามอะไรอีก นอกจากการจับประเด็นแล้วผู้ถามยังต้องมุ่งเก็บรายละเอียดและลงลึกในประเด็นที่เฉพาะเจาะจง กระตุ้นให้ผู้ตอบขยายความสิ่งที่เขาพูดและหมายถึง ด้วยการให้ตัวอย่างหรืออ้างถึงเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ลึกซึ้ง รอบด้าน สมบูรณ์ในประเด็นที่ต้องการรู้ ข้อมูลในลักษณะดังกล่าวนักมนุษยวิทยาเรียกว่า Thick Description หรือข้อมูลเชิงพรรณนาที่ละเอียดสมบูรณ์ ซึ่งถือเป็นข้อมูลที่ดียิ่งสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ

สรุปได้ว่า การสัมภาษณ์เป็นการสนทนาอย่างมีจุดมุ่งหมายเป็นหลักเพื่อรวบรวมข้อมูล การสัมภาษณ์ใช้ได้ทั่วไปโดยไม่จำกัดคุณสมบัติของผู้ตอบ มีความยืดหยุ่น เปิดโอกาสให้ผู้สัมภาษณ์ซักถามตลอดจนสามารถสังเกตสีหน้าท่าทางของผู้ตอบด้วย การสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ การสัมภาษณ์แบบเป็นทางการและการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ ในการวิจัยเชิงคุณภาพมักใช้การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ โดยใช้ควบคู่ไปกับการสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ อาจจำแนกเป็นการสัมภาษณ์แบบเปิดกว้าง การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การตะล่อมกล่อมเกลาหรือการซักล้วงข้อมูล และการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ขั้นตอนที่สำคัญในการสัมภาษณ์ คือ การแนะนำตัว การสร้างความสัมพันธ์ การบันทึกคำตอบ การใช้ภาษา ตลอดจนเวลาและสถานที่ที่ใช้สัมภาษณ์ ผู้วิจัยควรเลือกใช้ให้ถูกต้องตามความเหมาะสม

2.3.2 หลักการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

กรมการพัฒนาชุมชน (2551, ออนไลน์) การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ได้มีการพัฒนาขึ้นครั้งแรกระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 (ค.ศ. 1939-1945) โดยนำมาใช้ในการประเมินประสิทธิผลของรายการวิทยุกระจายเสียงที่ออกอากาศในช่วงนั้น พอสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 2 ค.ศ. 1946 ได้มีการนำมาใช้ในกลุ่มที่ทำงานทางด้านสังคมศาสตร์ (Social Sciences) มีลักษณะเป็นการสนทนาถกแลกเปลี่ยนประเด็นปัญหาที่มีการกำหนดหัวข้อเฉพาะบางประเด็นของผู้จัด (Organizer) โดยกลุ่มคนที่เข้าร่วมประมาณ 8-10 คน ซึ่งเรียกว่าเป็น Participants หรือ

Respondents โดยผู้ที่จะเข้าร่วมการทำ Focus Group จะได้รับการคัดเลือก (Screen) ตามเงื่อนไขมาอย่างดี

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (2551, ออนไลน์) กล่าวว่า การสนทนากลุ่ม คือการสัมภาษณ์ในอีกรูปแบบหนึ่งที่รวบรวมข้อมูลจากการสนทนากับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในประเด็นปัญหาที่เฉพาะเจาะจง โดยมีผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม (Moderator) เป็นผู้คอยจุดประเด็นในการสนทนาเพื่อชักจูงให้กลุ่มเกิดแนวคิด และแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นหรือแนวทางการสนทนาอย่างกว้างขวางละเอียดลึกซึ้ง โดยมีผู้เข้าร่วมสนทนาในแต่ละกลุ่มประมาณ 6-10 คน ซึ่งเลือกมาจากประชากรเป้าหมายที่กำหนดเอาไว้

เกษมสิงห์ เฟื่องฟู และคณะ (2551, ออนไลน์) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดสนทนากลุ่ม คือการที่จัดให้มีกลุ่มคนที่เป็นผู้รู้มีลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม อาชีพ หรือคุณลักษณะภูมิหลังต่าง ๆ ที่ใกล้เคียงกันที่สุด และคาดว่าเป็นกลุ่มที่สามารถตอบประเด็นคำถาม ที่นักวิจัยสนใจได้ดีที่สุด มีสมาชิกที่เข้าร่วมกลุ่ม มีจำนวน 7-8 คน เป็นกลุ่มที่มีลักษณะโต้ตอบและโต้แย้งกันดีที่สุด ทำให้เกิดการสนทนาที่เปิดกว้างที่จะให้ทุกคนไม่อายคน วิพากษ์วิจารณ์ได้ดีที่สุด สวนในกรณีที่มีสมาชิก 9-12 คน ซึ่งเป็นกลุ่มใหญ่ วงสนทนาอาจจะมีการแบ่งกลุ่มย่อยหันหน้าเข้าสนทนากันเอง แต่ในกรณีนี้อาจจะลำบากในการนั่งสนทนาเป็นกลุ่ม และยากต่อการสรุปประเด็นปัญหาหรือวิเคราะห์ข้อมูล

รัตนะ บัวสนธ์ (2551, หน้า 112-113) ได้ให้ความหมายว่า การสนทนากลุ่ม หมายถึงการให้บุคคลกลุ่มหนึ่งที่ผู้วิจัยคัดเลือกมา สนทนาโต้ตอบ แสดงความรู้สึกนึกคิดซึ่งกันและกันในประเด็นต่าง ๆ ที่นักวิจัยกำหนดขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย การสนทนากลุ่ม จัดเป็นการรวบรวมข้อมูล ที่เป็นการผสมเทคนิควิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบการสังเกต แบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) และการสัมภาษณ์รายบุคคล (Individual Interview) กล่าวคือ นักวิจัยสามารถที่จะทำการสังเกตพฤติกรรม อากัปกิริยาของบุคคลในกลุ่มสนทนาได้ และในขณะเดียวกันนักวิจัยก็อาจจะทำการซักถามบุคคลใดบุคคลหนึ่งในประเด็นใด ๆ ที่สงสัยก็ได้ การสนทนากลุ่มมิใช่การสัมภาษณ์กลุ่ม (Group Interview) แม้ว่าลักษณะการดำเนินงานจะอาศัยการสัมภาษณ์ พูดคุยกันระหว่างนักวิจัยกับกลุ่มบุคคลก็ตาม ทั้งนี้เพราะมีลักษณะที่แตกต่างกันอย่างน้อย สามประการใหญ่ คือ

ประการแรก คือ การสัมภาษณ์กลุ่มจะเป็นการซักถามบุคคลต่าง ๆ ในกลุ่มตามประเด็นที่นักวิจัยกำหนดไว้ และมุ่งให้บุคคลโต้ตอบมีปฏิสัมพันธ์กับนักวิจัยเป็นหลักการสัมภาษณ์กลุ่มเป็นการอาศัยความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มให้ร่วมกันตอบ และตรวจสอบซึ่งกันและกัน ตามประเด็นคำถามของผู้สัมภาษณ์ ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่ม ค่อนข้างเป็นข้อมูลที่มีความตรง น่าเชื่อถือได้มาก เพราะผ่านการตรวจสอบจากสมาชิกในกลุ่มมาแล้วนั่นเอง

ประการที่สอง กลุ่มบุคคลที่เข้าร่วมในการสนทนากลุ่มนั้น มิได้เป็นการจัดกลุ่มที่เกิดขึ้นเองตามปกติ กลุ่มบุคคลที่ร่วมการสนทนานั้นเป็นกลุ่มบุคคลที่นักวิจัยคัดเลือกกำหนดให้เข้าร่วมกลุ่มโดยพิจารณาตามคุณสมบัติต่าง ๆ แล้วให้บุคคลเหล่านั้นมีปฏิสัมพันธ์กันให้มากที่สุด หรือมุ่งให้บุคคลในกลุ่มได้มีการอภิปรายโต้แย้งกัน

ประการที่สาม ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลจะไม่ใช้เวลายาวนาน ดังเช่นการสัมภาษณ์กลุ่ม ผู้เข้าร่วมวิจัยจะต้องเข้าไปอยู่ร่วม เพื่อสร้างความคุ้นเคยกับสมาชิก แต่การสนทนากลุ่มจะใช้ช่วงเวลาสั้น ซึ่งใช้เฉพาะการเก็บข้อมูลตามประเด็นที่ต้องการและเมื่อได้แล้วก็ยุติการสนทนา

1) หลักการของการสนทนากลุ่ม

วิธีเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการจัดให้คนที่เลือกจากประชากรที่ต้องการศึกษาจำนวน ไม่มากนักมาร่วมวงสนทนากัน เพื่ออภิปรายพูดคุยกัน โดยมุ่งประเด็นการสนทนาไปยังเรื่องที่สนใจศึกษาในการจัดการสนทนากลุ่มอย่างเป็นระบบ อาจเลือกผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มจำนวน 7-12 คน ที่มีลักษณะบางประชากร สังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกัน ระหว่างพูดคุยมีพิธีกรเป็นผู้ดำเนินรายการ มีผู้จดบันทึกเป็นผู้จดย่อเนื้อหาการสนทนา และมีเทปบันทึกเสียงบันทึกรายละเอียดของการพูดคุย เมื่อเสร็จสิ้นการสนทนา ผู้บันทึกจะถอดรายละเอียดจากเทปที่บันทึกไว้เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ต่อไป (กรมการพัฒนาชุมชน, 2551, ออนไลน์)

2) ข้อดีของการจัดการสนทนากลุ่ม

1. ผู้เก็บข้อมูล เป็นผู้ได้รับการฝึกอบรมเป็นอย่างดี
2. เป็นการเผชิญหน้ากันในลักษณะกลุ่มมากกว่าการสัมภาษณ์ตัวต่อตัว
3. ให้มีปฏิกิริยาโต้ตอบกันได้
4. บรรยากาศของการคุยกันเป็นกลุ่มจะช่วยลดความกลัวที่จะแสดงความเห็นส่วนตัว
5. เป็นวิธีการเก็บข้อมูลที่เสียค่าใช้จ่ายน้อย ทำง่าย ให้ความยืดหยุ่นในการค้นหาประเด็นหรือสืบค้นลึกในข้อมูลบางอย่าง ข้อมูลมีชีวิตชีวา

3) ข้อจำกัดในการสนทนากลุ่ม

1. การกำหนดประเด็นต่าง ๆ ยังคลุมเครือไม่ชัดเจน ก็ยากต่อการกำหนดตัวแปรหรือปัจจัยและการสร้างแนวคำถาม
2. การสร้างแนวคำถาม จะต้องเรียบเรียงแนวคำถามให้ดี ไม่วกวน โดยอาศัยการเรียงลำดับตามประเภทของประเด็นตามความยากง่ายหรือตามลำดับ ความตรงไปตรงมาและซับซ้อนของเหตุผล

4) ประโยชน์ของการจัดการสนทนากลุ่ม

1. ใช้ในการศึกษาความคิดเห็น ทัศนคติ ความรู้สึก การรับรู้ ความเชื่อ และพฤติกรรม
2. ใช้ในการกำหนดสมมติฐานใหม่ ๆ
3. ใช้ในการกำหนดคำถามต่าง ๆ ที่ใช้ในแบบสอบถาม
4. ใช้ค้นหาคำตอบที่ยังคลุมเครือ หรือยังไม่แน่ชัดของการวิจัยแบบสำรวจ เพื่อช่วยให้งานวิจัยสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
5. ใช้ในการประเมินผลทางด้านธุรกิจ

สรุปได้ว่า การสนทนากลุ่ม (Focus Group) หมายถึง การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสนทนาของผู้ให้ข้อมูลหลัก ซึ่งเป็นบุคคลที่สามารถให้คำตอบในประเด็นที่ต้องการศึกษาได้ โดยจัดให้มีกลุ่มสนทนาประมาณ 7-8 คน และมีผู้ดำเนินการสนทนาเป็นผู้คอยถามประเด็นในการสนทนา

เพื่อชักจูงให้กลุ่มเกิดแนวคิด แนวทางและแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นอย่างกว้างขวางและละเอียดยิ่งขึ้น ลักษณะสำคัญของการสนทนากลุ่ม คือ ต้องกำหนดขนาดสมาชิกที่เหมาะสม วัตถุประสงค์เฉพาะที่ไม่รู้จักมาก่อน เลือกมาเพราะมีคุณสมบัติที่เหมาะกับประเด็นสนทนา กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์กำหนดไว้ล่วงหน้า ว่าใคร สัมภาษณ์ประเด็นอะไร

2.4 หลักการ SWOT Analysis

ธีระชัย เนียมหลวง (2557, ออนไลน์) SWOT Analysis เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์สถานการณ์หรือสภาพองค์กร เพื่อค้นหา จุดแข็ง จุดอ่อน รวมถึงโอกาส และอุปสรรคในการดำเนินการขององค์กร หรือความสามารถในการแข่งขัน เพื่อนำพาองค์กรไปสู่สภาพที่ต้องการในอนาคต หรือเป้าหมายที่วางไว้ SWOT เป็นตัวย่อของคำ 4 คำ ที่มีความหมายดังนี้

S ย่อมาจาก Strengths คือ ลักษณะเด่นขององค์กรที่เป็นปัจจัยเอื้อต่อความสำเร็จขององค์กร (จุดแข็ง)

W ย่อมาจาก Weaknesses คือ ลักษณะขององค์กรที่ไม่ดี เป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จขององค์กร (จุดอ่อน)

O ย่อมาจาก Opportunities คือ ปัจจัยภายนอกที่เอื้อต่อความสำเร็จขององค์กร (โอกาส)

T ย่อมาจาก Threats คือ ปัจจัยภายนอกที่คุกคามหรือทำให้เกิดปัญหาต่อความสำเร็จขององค์กร(อุปสรรค)

2.4.1 หลักสำคัญของ SWOT Analysis

การวิเคราะห์โดยการสำรวจสภาพการณ์ (Situation Analysis) ทั้ง 2 ด้าน คือ สภาพการณ์ภายใน (จุดแข็งและจุดอ่อน) และสภาพการณ์ภายนอก (โอกาสและอุปสรรค) จากสิ่งที่เกิดขึ้น หรือมีแนวโน้มในการเปลี่ยนแปลงในอนาคต เพื่อให้รู้จักองค์กรของตนเอง (รู้เรา) และรู้จักสภาพภายนอก (รู้เขา) อย่างชัดเจน

2.4.2 ประโยชน์ของ SWOT Analysis

ผลจาก SWOT Analysis จะช่วยให้เข้าใจปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินการขององค์กร หลังจากวิเคราะห์เพื่อประเมินปัจจัยภายในองค์กรเพื่อให้ทราบ จุดแข็ง และจุดอ่อน ประเมินปัจจัยภายนอกเพื่อให้ทราบ โอกาส และอุปสรรคแล้ว จุดแข็งและโอกาส จะนำมาใช้เพื่อให้องค์กรบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ในขณะที่จุดอ่อนและอุปสรรค จะนำมาวางแผนเพื่อหาทางแก้ไขหรือป้องกันเพื่อไม่ให้มาขัดขวางการบรรลุเป้าหมายขององค์กร โดยที่ข้อมูลทุกด้านเหล่านี้จะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการกำหนดวิสัยทัศน์ขององค์กร การกำหนดยุทธศาสตร์และการวางแผนการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมต่อไป

2.4.3 ขั้นตอนการทำ SWOT Analysis การทำ SWOT Analysis มีขั้นตอนดังนี้

1. การประเมินสภาพแวดล้อมภายในองค์กร คือ การวิเคราะห์ทรัพยากรและความสามารถภายในองค์กรทุก ๆ ด้าน เช่น โครงสร้างองค์กร ระบบระเบียบ วิธีการปฏิบัติงาน บรรยากาศในการทำงาน ทรัพยากรในการบริหาร รวมถึงผลการดำเนินการที่ผ่านมาขององค์กร

เพื่อที่จะระบุจุดแข็งและจุดอ่อนขององค์กร โดยมีปัจจัยแวดล้อมภายในที่ควร พิจารณาเบื้องต้น (อย่างง่าย) 4 M คือ

- Man คือ บุคลากรภายในองค์กร รวมถึงผู้บริหารขององค์กรด้วย
- Money คือ งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรแล้ว
- Material คือ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ และเทคโนโลยี
- Management คือ การบริหารจัดการในทุก ๆ ด้าน เช่น การเงิน พัสดุ งบประมาณ ทรัพยากรบุคคล การประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

2. การประเมินสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กรคือ การวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและอื่น ๆ ในทุก ๆ ด้าน เช่น นโยบายทางงบประมาณ โครงสร้างการบริหาร การขยายตัวทางเศรษฐกิจ ประเพณี ค่านิยม ความเชื่อและวัฒนธรรม กฎหมาย มติคณะรัฐมนตรี เทคโนโลยี การพัฒนาด้านต่าง ๆ เพื่อที่จะระบุโอกาสและอุปสรรคที่เกิดขึ้นหรือมีโอกาสเกิดขึ้นกับองค์กร โดยปัจจัยแต่ละด้านจะมีผลกระทบต่อองค์กรในระดับที่แตกต่างกันไป ปัจจัยภายนอกหรือสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ ได้แก่

- ทางเศรษฐกิจ (Economic)
- ทางสังคม (Social)
- ทางวัฒนธรรม (Cultural)
- ทางประชากรศาสตร์ (Demographical Environment)
- ทางการเมือง (Political)
- ทางด้านกฎหมาย (Legal)
- ทางภาครัฐ (Government)
- ทางด้านเทคโนโลยี (Technological)
- ทางการแข่งขัน (Competitive)
- ทางด้านอื่น ๆ เช่น ภัยธรรมชาติ ภูมิอากาศ

3. ระบุสถานการณ์ขององค์กรจาก SWOT จากผลของ SWOT Analysis องค์กรมีโอกาสที่จะอยู่ในสถานการณ์ 4 รูปแบบ ดังนี้

3.1) สถานการณ์ที่ 1 เมื่อจุดแข็งและโอกาสเกิดขึ้นพร้อมกัน (สถานการณ์ที่พึงปรารถนา) จะใช้ข้อมูลนี้ในการกำหนดกลยุทธ์เชิงรุก (Aggressive Strategy) เพื่อให้เกิดประโยชน์กับองค์กรอย่างเต็มที่

3.2) สถานการณ์ที่ 2 เมื่อจุดอ่อนและอุปสรรคเกิดขึ้นพร้อมกัน (สถานการณ์ที่เลวร้าย) จะใช้ข้อมูลนี้ในการกำหนดกลยุทธ์ตั้งรับหรือป้องกันตัว (Defensive Strategy) เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาทำให้เกิดการสูญเสียน้อยลง

2.4.4 ปัญหาในการทำ SWOT Analysis

ปัจจุบัน SWOT Analysis ถือเป็นเครื่องมือสำคัญที่องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนนำมาใช้ในการใช้วิเคราะห์องค์กร อย่างไรก็ตาม ผลที่ได้จากการทำ SWOT Analysis อาจมีข้อผิดพลาด และนำไปสู่การวางแผนยุทธศาสตร์ หรือแผนการดำเนินการขององค์กรที่ผิดพลาดได้ สิ่งที่อาจทำให้ SWOT Analysis มีข้อผิดพลาด ที่สำคัญ ได้แก่

1. ความเข้าใจในSWOT Analysis เช่น ปัจจัยภายนอกตัวเดียวกันอาจทำให้เกิดได้ทั้งโอกาสและอุปสรรคในเวลาเดียวกัน แต่ปัจจัยภายใน (ตัวเดียว) จะต้องเป็นจุดแข็ง หรือจุดอ่อนเท่านั้น

2. ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ไม่เป็นจริง (วิเคราะห์แบบเข้าข้างหรือประเมินต่ำ)

3. ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์คลาดเคลื่อนหรือไม่เพียงพอ

SWOT Analysis เป็นเครื่องมือสำคัญและน่าจะนำมาใช้วิเคราะห์องค์กรในทุกระดับประเทศกระทรวง กรม สำนัก กลุ่ม และกลุ่มงาน) และสามารถประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์ตนเอง (บุคคล) อย่างไรก็ตามหากจะนำผลการวิเคราะห์ไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง ในการทำการวิเคราะห์จะต้องมีความเข้าใจในหลักการและรายละเอียดในการทำ SWOT Analysis ใช้ข้อมูลที่ครบถ้วนและถูกต้อง และวิเคราะห์ด้วยความเป็นกลาง

2.5 บริบทของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

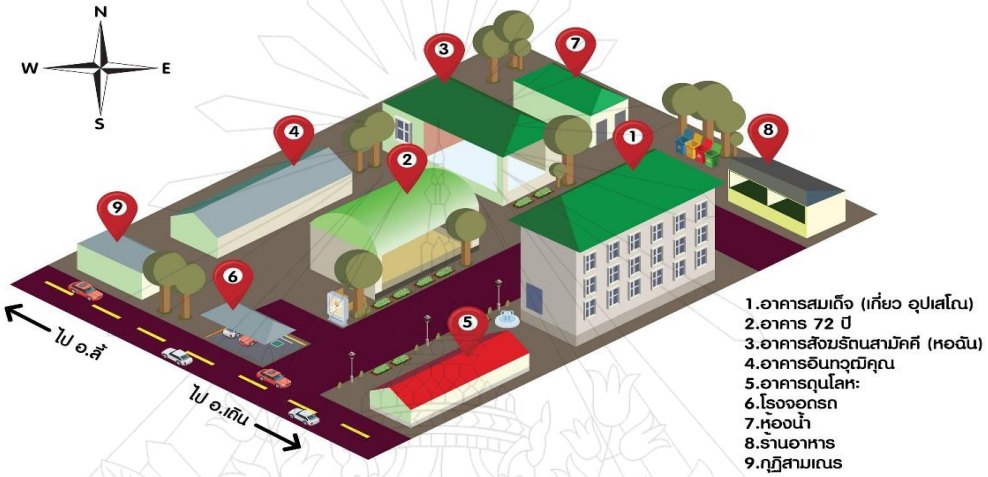
2.5.1 ที่ตั้งและสภาพทั่วไปของโรงเรียน

โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง ตั้งอยู่ เลขที่ 1/1 หมู่ที่ 15 ตำบลลี้ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน สภาพชุมชนรอบบริเวณโรงเรียน มีลักษณะเป็นชุมชนชนบท ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลตำบลวังดิน ตำบลลี้ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน มีจำนวนครัวเรือน 200 ครัวเรือน มีประชากรประมาณ 50 คน บริเวณใกล้เคียงโดยรอบโรงเรียน ได้แก่ วิทยุชุมชนคนเมืองลี้ ทิศใต้ติดศูนย์วัฒนธรรมอำเภอลี้ ทิศเหนือติดกับวัดพระธาตุดวงเดียว ทิศตะวันออกติดกับวัดพระธาตุห้าดวง ทิศตะวันตกติดกับร้านค้าชุมชน อาชีพหลักของชุมชนคือ อาชีพเกษตรกร ทำไร่ ทำสวน ค้าขาย รับจ้างทั่วไป ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ประเพณี/ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ที่เป็นที่รู้จักโดยทั่วไป คือ ประเพณีสรงน้ำพระธาตุ ประเพณีสลากภัตร ประเพณียี่เป็ง ประเพณีสงกรานต์ บวงสรวงศาลหลักเมืองลี้ เปลี่ยนผ้าครูบาอภิชัยขาวปีวัดพระพุทธบาทผ่าหนาม เปลี่ยนผ้าครูบาชัยยะวงศาพัฒนาวัดพระพุทธบาทห้วยต้มปอยหลวง ประเพณีบวชสามเณรภาคฤดูร้อน และผู้ปกครองส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับการศึกษาภาคบังคับ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อาชีพหลักคือรับอาชีพหลักเกษตรกรรม รับจ้างทั่วไป ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ฐานะทางเศรษฐกิจ/รายได้โดยเฉลี่ยต่อครอบครัวต่อปี 50,000 บาท จำนวนคนเฉลี่ยต่อครอบครัว 4 คน

โรงเรียนตั้งในแหล่งชุมชนที่มีความพร้อมด้านคมนาคม ด้านสาธารณูปโภค อยู่ใกล้แหล่งเรียนรู้ เช่นวัดพระธาตุห้าดวง วัดพระธาตุดวงเดียว วิทยุชุมชนคนเมืองลี้ โรงพยาบาลลี้ ขนส่งอำเภอลี้ เทศบาลตำบลลี้ วัดแท่นคำ วัดหล่ายหิน โรงเรียนเวียงเจดีย์วิทยา ตลาดลี้ อนุสาวรีย์สามครูบา ที่ว่าการอำเภอลี้ สถานีตำรวจภูธรอำเภอลี้ เทศบาลตำบลวังดิน วัดพระพุทธบาทห้วยต้ม เจดีย์ศรีเวียงชัย ศูนย์วิจัยหัตถกรรมบ้านห้วยต้ม ศูนย์วัฒนธรรมกะเหรี่ยงบ้านน้ำบ่อน้อย ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงพระบาทห้วยต้มห้วย ศูนย์การเรียนรู้พิพิธภัณฑ์บ้านปวงคำ ศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาหม่อนไหมผ้าจกโหล่งลี้ แหล่งเรียนรู้เกษตรอินทรีย์อ้อมเดือนฟาร์มบ้านป่าหก ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงสวนสามแสน ส่งผลให้มีการสนับสนุนและส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยี ก่อให้เกิดผลดีต่อการวางแผนบริหาร และจัดการศึกษา ผู้เรียนมีโอกาสนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข จากฐานะทางเศรษฐกิจที่ค่อนข้างยากจน ประชากร

โดยเฉลี่ยมีรายได้ดีการหมุนเวียนของระบบเศรษฐกิจค่อนข้างต่ำ ทำให้ไม่สามารถสนับสนุนบุตรหลานในด้านการศึกษาได้อย่างเต็มกำลัง และสืบเนื่องจากความเจริญด้านเทคโนโลยีและด้านวัตถุ ทำให้วัฒนธรรมไทยเสื่อมลง ชุมชนมีวัฒนธรรมและค่านิยมใหม่มากขึ้น มีอิสระในการคิดและการดำเนินชีวิตซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาและพฤติกรรมเสี่ยง

โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง ตั้งอยู่ เลขที่ 1/1 หมู่ที่ 15 ตำบลลี้ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน มีแผนผังของโรงเรียนดังนี้

ภาพที่ 2.1 แผนผังโรงเรียนวัดพระธาตุห้าดวง

ที่มา : โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง (2564, ออนไลน์)

2.5.2 ประวัติความเป็นมา

โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง ได้มีจุดกำเนิดในปี พ.ศ. 2551 ได้ย้ายโรงเรียนมาก่อตั้งที่วัดพระธาตุห้าดวง เลขที่ 1/1 หมู่ที่ 15 ตำบลลี้ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ด้วยมีมติเห็นชอบจากคณะสงฆ์อำเภอลี้ ทำการก่อสร้างโรงเรียนพระปริยัติธรรมทั้งแผนกสามัญศึกษา แผนกนักธรรม และบาลี โดยพระอนันต์ อนันโท เจ้าอาวาสวัดพระธาตุห้าดวงได้ยกพื้นที่ในการก่อสร้างเนื้อที่ 6 ไร่ เป็นพื้นที่ในการก่อสร้างอาคารเรียน หลังจากนั้นทางคณะสงฆ์อำเภอลี้ได้กราบอาราธนาพระเดชพระคุณท่านเจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ) ประธานคณะผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร แต่ท่านติดภารกิจ จึงได้มอบหมายให้พระพรหมสุธี เจ้าคณะภาค 12 เจ้าอาวาสวัดโสธรวนาราม จังหวัดฉะเชิงเทรา กรรมการมหาเถระสมาคม มาเป็นองค์ประธาน วางศิลาฤกษ์ในวันเสาร์ที่ 4 พฤศจิกายน พ.ศ. 2549

วันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2550 เริ่มทำการก่อสร้างอาคารเรียน สร้างเสร็จเมื่อปี พ.ศ. 2551 เป็นอาคาร 3 ชั้น มีจำนวน 10 ห้อง แบ่งเป็นห้องเรียน 7 ห้อง ห้องสมุด 1 ห้อง ห้องวิทยาศาสตร์ 1 ห้อง ห้องคอมพิวเตอร์ 1 ห้อง ห้องประชุมใหญ่ 1 ห้อง ห้องผู้บริหาร 1 ห้อง ห้องพักครู 1 ห้อง ห้องวิชาการ 1 ห้อง และก่อสร้างห้องน้ำจำนวน 20 ห้อง ใช้งบประมาณในการก่อสร้าง 7,000,000 บาท และทรงประธานชื่ออาคาร เรียกว่า “อาคารสมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ) ตามหนังสือ

เลขที่ 8/2551 ลงวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2551 ซึ่งได้รับความอนุเคราะห์และอุปถัมภ์จากพระเดชพระคุณท่านเจ้าสมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ) ทรงมาเป็นประธานในงานต่าง ๆ มาโดยตลอด จึงได้กราบอาราธนาและขอประธานนามของท่านหลังทำการวางศิลาฤกษ์แล้ว

โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 บนเนื้อที่ 6 ไร่ ดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามหนังสืออนุญาต เลขที่ 8/2551 ลงวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2551 เขตพื้นที่บริการการศึกษาอยู่ 8 ตำบล ได้แก่ตำบลลี้ ตำบลดงดำ ตำบลนาทราย ตำบลป่าไผ่ ตำบลก้อ ตำบลแม่ลาน ตำบลแม่ตืน และตำบลศรีวิชัย นอกเขตพื้นที่บริการได้แก่ อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร อำเภอแม่ระมาด อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก และอำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีจำนวนครูและบุคลากร จำนวน 15 รูป/คน แบ่งเป็นผู้บริหาร 3 รูป/คน ครูพระภิกษุ 2 รูป ครูชาย 6 คน ครูหญิง 4 คน ครูพิเศษ 2 รูป/คน

2.5.3 ปรัชญา วิสัยทัศน์ (Vision) พันธกิจ (Mission) แนวคิดหลักการพัฒนา

โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง มีหลักปรัชญาโรงเรียน คือ “สุวิชาโณ ภวํ โหติ” ผู้รู้ดีคือผู้เจริญ มีวิสัยทัศน์ (Vision) ดังนี้ “มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความสุขในการเรียนรู้ มีภาวะผู้นำ มีจิตอาสา และเป็นศาสนทายาทที่ดีบนพื้นฐานหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง บริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ครูมีมาตรฐานวิชาชีพ” มีพันธกิจ (Mission) ที่เกี่ยวข้องดังนี้ 1) ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น 2) ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้ผู้เรียนมีสมรรถนะ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และมีความเป็น ผู้นำบนพื้นฐานหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 3) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการการศึกษา 4) ส่งเสริมและพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 5) ส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อจัดการศึกษา และ 6) ส่งเสริมและพัฒนาครูและบุคลากรให้มีศักยภาพตามมาตรฐานวิชาชีพ

นอกจากนี้โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวงมีแนวคิดหลักในการพัฒนาโรงเรียนดังนี้ 1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคลให้ชัดเจนขึ้น 2) การส่งเสริมให้ครูเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญการจัดทำการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพ 3) การพัฒนาบุคลากรโดยส่งเข้ารับการอบรม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในงานที่ได้รับมอบหมาย ติดตามผลการนำไปใช้และผลที่เกิดกับผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง และ 4) การพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ของชุมชน มีอัตลักษณ์ของโรงเรียนคือ “วินัยดี มีจิตอาสา” มีเอกลักษณ์ คือ “สืบสานงานศิลปะ” มีคำขวัญโรงเรียน คือ “คุณธรรมนำหน้า เพิ่มพูนวิชา จรรโลงพระพุทธศาสนา พัฒนาสังคม”

นอกจากนี้มีเป้าประสงค์หลัก (Goals) ของโรงเรียนได้แก่ 1) ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น 2) ผู้เรียนมีสมรรถนะ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีความเป็นผู้นำบนพื้นฐานหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 3) โรงเรียนมีการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานโดยทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม 4) โรงเรียนสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเพื่อความเป็นเลิศ 5) โรงเรียนมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 6) โรงเรียนมีการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ และ 7) ครูและบุคลากรมีความรู้ ความสามารถ และทักษะตามมาตรฐาน ทั้งนี้อาศัย กลยุทธ์ (Strategic) ในการบริหาร คือ กลยุทธ์ข้อที่ 1 พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ

ตามมาตรฐานการศึกษา มีคุณธรรมนำความรู้ ภูมิใจความเป็นสมณะ กลยุทธ์ข้อที่ 2 พัฒนาระบบการบริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและแนวทางการปฏิรูปการศึกษาและ กลยุทธ์ข้อที่ 3 พัฒนาคุณภาพครูบุคลากรของสถานศึกษา

โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง มีตราสัญลักษณ์ประจำโรงเรียนพระธาตุห้าดวง โดยมีสัณฐานกลมล้อมรอบเป็นสีเหลืองทอง มีชื่อโรงเรียน มีสีที่เป็นสัญลักษณ์ คือ สีเหลืองทอง น้ำเงิน สีเหลือง หมายถึง พระภิกษุ-สามเณร สีน้ำเงิน หมายถึง ความมั่นคง ความเข้มแข็ง มีลักษณะดังนี้

ภาพที่ 2.2 สัญลักษณ์ของโรงเรียนวัดพระธาตุห้าดวง
ที่มา : โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง (2564, ออนไลน์)

2.5.4 การจัดการศึกษา

โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง เป็นโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ขนาดกลาง มีใบอนุญาต เลขที่ 8/2551 ลงวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2551 สังกัด โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 5 มหาเถร สมาคมกองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

ระดับชั้นที่เปิดสอนตั้งแต่ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ระดับชั้น ม.1-3) ถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ระดับชั้น ม.4-6) หลักสูตรที่เปิดสอน 1) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ระดับชั้น ม.1-3) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ระดับชั้น ม.4-6) สายศิลป์คำนวณ หลักสูตรวิชาช่างสิบหมู่ ศิลปะไทยโบราณ (บุดุนโลหะ) ระดับมัธยมศึกษาระดับชั้น ม.1-6 2) หลักสูตรพระปริยัติธรรมแผนกนักธรรม (นักธรรมชั้นตรี นักธรรมชั้นโท นักธรรมชั้นเอก) 3) หลักสูตรพระปริยัติธรรมแผนกบาลี (ไวยากรณ์ ประโยค 1-2 ประโยค 3-5) มีเขตพื้นที่บริการ 3 ตำบล ได้แก่ ลี้ ดงดำ นาทราย ป่าไผ่ ก้อ แม่ลาน แม่ตืน ศรีวิชัย

การติดต่อกับโรงเรียน พระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง หมายเลขโทรศัพท์ 053-596557 โทรสาร 053-596557 อีเมล์ pt5d@hotmail.com เว็บไซต์ www.pt5d.ac.th และ Facebook www. Facebook.com/pariyat5duang

2.5.5 ข้อมูลด้านบุคลากร ปีการศึกษา 2564

โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง 6 ในปีการศึกษา 2564 บุคลากรทางการศึกษา จำนวน 17 รูป/คน แบ่งออกเป็น 6 กลุ่มคือ 1.ผู้จัดการ 1 รูป 2.ผู้อำนวยการ 1 รูป 3.รองผู้อำนวยการ 1 รูป/คน 4.ครูประจำการ 10 รูป/คน 5.นักวิชาการ 3 รูป/คน 6.ครูอัตราจ้าง 2 รูป/คน ทั้งนี้จำนวนครูที่สอนวิชาตรงเอก 12 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 จำนวนครูที่สอนตรงความถนัด 3 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 ดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 แสดงข้อมูลพื้นฐานบุคลากรโรงเรียนวัดพระธาตุห้าดวง

ชื่อ - สกุล (ตำแหน่ง)	อายุ	อายุงาน	วุฒิ/วิชาเอก	วิชาเอก	สอนวิชาชั้น
พระครูอินทวุฒิคุณ อินฺทปญฺโญ (ผู้จัดการ)	75	40	-พธ.บ. (ปริญญาตรี)	พระพุทธศาสนา	-
พระสิงห์ทอง ขนฺติจิตฺโต (ผู้อำนวยการ)	47	21	-การบริหารการศึกษา (ปริญญาโท) -พธ.บ. (ปริญญาตรี)	สังคมศึกษา	ดุนโลหะ พระพุทธศาสนา
นางสมพร บุญมี (รองผู้อำนวยการ)	59	31	ค.บ. , ธศ.เอก	การประถมศึกษา	ภาษาไทย ม.3,ม.6
นายชาญณรงค์ โพธิกาธาดา (ครูสอน)	43	17	ค.บ., ธศ.เอก	อุตสาหกรรมศิลป์	วิทยาศาสตร์ ม.1-3 สุขศึกษา ม.1-6
นางสาวเมทินี เมาคำลี (ครูสอน)	56	16	ค.บ.,ธศ.เอก	สังคมศึกษา	สังคมศึกษา ม.1-6
พระครูวิจิตรปริยัติการ สุจิณฺโณ (ครูสอน)	50	4	พธ.บ.,นธ.เอก, ปธ.4	พระพุทธศาสนา	ภาษาบาลี ม.4-6
พระสมชาย วชิรญาโณ (ครูสอน)	31	3	ศน.บ ,นธ.เอก.	การสอนภาษาอังกฤษ	ภาษาอังกฤษ ม.1-3
นายศรัญญู พิมใบ (ครูสอน)	28	4	ศษ.บ.,นธ.เอก	ภาษาไทย	ภาษาไทย ม.1-6 หน้าที่พลเมือง ม.4-6
นายไพบูลย์ พรนรังสรรค์ (ครูสอน)	30	2	พธ.บ.,นธ.เอก ป.ธ.1-2	การสอนภาษาอังกฤษ	ภาษาอังกฤษ ม.4-6 สังคมศึกษา ม.2
นายปริญญา บุญมี (ครูสอน)	26	2	ค.บ.,ธศ.เอก	คอมพิวเตอร์	วิทยาการคำนวณ ม.1-5
นางสาวพิมพิกา โปธิก๋า (ครูสอน)	26	2	กศ.บ.,ธศ.เอก	คณิตศาสตร์	วิทยาศาสตร์ ม.1-6

ตารางที่ 2.1 แสดงข้อมูลพื้นฐานบุคลากรโรงเรียนวัดพระธาตุห้าดวง (ต่อ)

ชื่อ - สกุล (ตำแหน่ง)	อายุ	อายุงาน	วุฒิ/วิชาเอก	วิชาเอก	สอนวิชาชั้น
นางสาวเบญจรัตน์ สุริยะ (ครูสอน)	26	3	ค.บ.,ธศ.เอก	คณิตศาสตร์	คณิตศาสตร์ พื้นฐาน ม.1-6
นายพัฒนพงศ์ อิ่นแก้ว (นักวิชาการศาสนา)	36	12	วท.บ.,นธ.เอก	วิทยาการคอม	การงานอาชีพฯ คอมพิวเตอร์ ม.1-6
นางสาวสิริพรรณ บุญมี (นักวิชาการศาสนา)	33	11	บธ.บ,ธศ.เอก	เทคโนโลยีสารสนเทศธุรกิจ	วิทยาศาสตร์ ม.4-6 ศิลปะ ม.1-6
นายยุทธพิชัย แก้วสุรินทร์ (นักวิชาการศาสนา)	44	15	พธ.บ. , นธ.เอก	พระพุทธศาสนา	พุทธ ธรรม วินัย ม.1-6
พระมหาโจ กตโจโจ ครูอัตราจ้าง	35	13	นธ.เอก ,ปธ.7	บาลี	ภาษาบาลี ม.1-3
นายชัยคีรี จารีรัมย์ ครูอัตราจ้าง	58	3	ศน.บ.,ปธ.7	ศาสนศาสตรบัณฑิต	ภาษาบาลี ม.1-3

2.5.6 ข้อมูลนักเรียนปีการศึกษา2564

มีนักเรียนที่เปิดสอนระดับ 2 (มัธยมศึกษาปีที่ 1-3) จำนวน 3 ห้อง รวม 74 รูป และนักเรียนที่เปิดสอนระดับ 3 (มัธยมศึกษาปีที่ 4-6) จำนวน 3 ห้อง รวม 39 รูป

แผนการรับนักเรียนตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา 2562-2566 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 1 ห้อง รวม 30 รูป/ปีการศึกษา และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 1 ห้อง รวม 20 รูป/ปีการศึกษา นักเรียนทั้งหมด เดินทางไป-กลับโรงเรียนเป็นประจำ ดังตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 แสดงข้อมูลนักเรียนปีการศึกษา 2564

ระดับการศึกษา	ชั้นปี	จำนวนห้องเรียน	จำนวนนักเรียน พระภิกษุ	สามเณร	รวม
ระดับ 2	ม.1	1	-	24	24
	ม.2	1	-	21	21
	ม.3	1	1	28	29
	รวม ม.ต้น	**3**	**-**	**74**	**74**
ระดับ 3	ม.4	1	-	15	15
	ม.5	1	-	12	12
	ม.6	1	1	11	12
	รวม ม.ปลาย	**3**	**2**	**39**	**39**
	รวม	**6**	**2**	**111**	**113**

2.5.7 การเดินทางไปโรงเรียนวัดพระธาตุห้าดวง

การเดินทางจากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยา วิทยาเขตล้านนา เพื่อไปสู่โรงเรียนวัด พระธาตุห้าดวง สามารถเดินทางโดยรถยนต์ ซึ่งโรงเรียนห่างจากมหาวิทยาลัย 128 กิโลเมตร ใช้เส้นทางหลัก คือ ถนนเชียงใหม่-ลำปาง ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 11 ไปถึงสี่แยกดอยติ เลี้ยวขวาเดินทางไปตามถนนพหลโยธิน ผ่านอำเภอเมืองลำพูน อำเภอป่าซาง อำเภอบ้านโฮ่ง และถึงเขตอำเภอลี้ ถนนพหลโยธิน ลี้-เถิน ซึ่งเป็นที่ตั้งของโรงเรียนวัดพระธาตุห้าดวง

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยดังนี้

วิสรรณ พลเสน (2547) ได้ศึกษาคู่มือการจัดกิจกรรมนักเรียนกลุ่มเสี่ยงในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดราชบุรี ตัวแปรที่ศึกษาได้แก่การจัดทำคู่มือการจัดกิจกรรม นักเรียนกลุ่มเสี่ยงในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดราชบุรี กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ครูที่รับผิดชอบกิจกรรมในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สิ่งที่ได้จากการจัดทำ คือ คู่มือการจัดกิจกรรม นักเรียนกลุ่มเสี่ยงในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดราชบุรี ในรูปแบบการจัดกิจกรรมนักเรียนกลุ่มเสี่ยงในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 2 ด้าน คือ กลุ่มเสี่ยงด้านยาเสพติด และ กลุ่มเสี่ยงด้านการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร

สังคม แก้วสว่าง (2547) ได้ศึกษาการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนเสสะเวชวิทยา ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ด้าน คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา การส่งต่อนักเรียน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้แก่ อาจารย์ที่ปรึกษาโรงเรียนเสสะเวชวิทยา ผลการวิจัยพบว่า 1) อาจารย์ที่ปรึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเสสะเวชวิทยาเป็นระบบที่สามารถดูแลช่วยเหลือและพัฒนานักเรียนได้ทุกคน ทุกกลุ่ม ไม่ใช่เป็นระบบที่ช่วยเหลือเฉพาะนักเรียนที่มีปัญหาเท่านั้น ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานคือ อาจารย์ที่ปรึกษามีภาระงานมากอยู่แล้ว การนำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาใช้ทำให้อาจารย์ที่ปรึกษามีภาระงานเพิ่มขึ้นมาก เนื่องจากมีเอกสารต่าง ๆ ที่ใช้ในระบบมาก ต้องเสียเวลาในการเก็บและเอกสารบางอย่างเป็นงานที่ซ้ำซ้อน 2) ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ ผู้วิจัยพัฒนาสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง กล่าวคือ มีความยืดหยุ่นในการปฏิบัติงาน มีขั้นตอนที่กระชับง่ายต่อการปฏิบัติ รวมทั้งมีคู่มือที่อ่านเข้าใจง่ายและสามารถใช้ในการปฏิบัติงานได้ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่พัฒนาแล้วยังเหมาะสมกับสภาพการดำเนินงานของฝ่ายต่าง ๆ ในโรงเรียน โดยเฉพาะฝ่ายพัฒนาและปกครองระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ผู้วิจัยพัฒนาแล้วแม้จะช่วยลดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ไม่จำเป็น แต่ก็ยังเป็นการเพิ่มภาระแก่อาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งมีปัญหา คือ อาจารย์ที่ปรึกษาในห้องที่มีนักเรียนที่มีปัญหา และต้องการ ดูแลเป็นพิเศษ ทำให้เวลาในการพัฒนาการเรียนการสอนลดน้อยลง ฝ่ายบริหารควรหาทางแก้ไขต่อไป

เนาวรัตน์ ภิญวัย (2547) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความเอาใจใส่ของครูเพื่อการแก้พฤติกรรมการขาดเรียนของนักเรียน กรณีศึกษา นายธรรศ บุณยนิยม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3” มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน ชื่อ นายธรรศ บุณยนิยม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3 โดยได้ดำเนินการประสานงานกับฝ่ายปกครอง เรื่องการขาดเรียนของนักเรียนและติดต่อกับผู้ปกครองโดยตรง เพื่อเป็นการแจ้งให้ทราบถึงการหนีเรียนของบุตร ซึ่งได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองเป็นอย่างดี ผลการศึกษาพบว่า หลังจากได้เรียกนายธรรศ มานั่งคุยสอบถามถึงสาเหตุของการหนีเรียน และครูได้ให้คำแนะนำชี้แนะ ติดตามผลการมาขาดเรียนของนายธรรศทุกวันและพบว่าผลการขาดเรียนน้องลงกว่าเดิม

ณรงค์เดช อินอุทัย (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การแก้ปัญหาการขาดเรียนของนักเรียนระดับชั้น ปวช.2 แผนกวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชาวงจรพัลส์และดิจิตอล ประจำภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 โดยใช้วิธีการเรียนแบบกลุ่ม” มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ปัญหาการขาดเรียนของนักเรียน กลุ่มเป้าหมาย คือ นักศึกษาระดับชั้น ปวช.2 แผนกวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชาวงจรพัลส์และดิจิตอล ประจำภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ วิธีการเรียนการสอนแบบกลุ่มความร่วมมือ โดยใช้ชุด Learning By Doing ซึ่งมีจำหน่ายในท้องตลาด โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากใบบันทึกผลการเก็บคะแนนกลุ่ม ใบบันทึกผลการเก็บคะแนนปฏิบัติรายบุคคล และแบบบันทึกความก้าวหน้าด้านพฤติกรรม/จิตพิสัย ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 คน มีคะแนนการประเมินคะแนนเก็บที่สูง จากคะแนนเต็ม 50 คะแนน ซึ่งการใช้วิธีการสอนแบบกลุ่มความร่วมมือนั้น สามารถแก้ไขปัญหาได้ในระดับหนึ่ง แต่ควรนำวิธีอื่น ๆ เข้าร่วมด้วย เพื่อการพัฒนาการสอนอย่างต่อเนื่อง

Siebs (1999) ได้ศึกษาเรื่องการประเมินผลเกี่ยวกับประสิทธิภาพของโรงเรียนในการออกแบบโปรแกรมการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อป้องกันการลาออกของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาแถบชานเมือง ตัวแปรที่ศึกษาได้แก่ ทัศนคติในเรื่องประโยชน์ของโปรแกรมเพื่อเป็นการป้องกันการลาออกของนักเรียนที่จัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยง กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้เข้าร่วมในการวิจัย 72 คน ซึ่งเข้าร่วมในโปรแกรม REACH จากปี 1994 – 1998 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนสามารถประสบความสำเร็จโดยมีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น สามารถเพิ่มระดับเกรดเฉลี่ยให้สูงขึ้นเพิ่มความเอาใจใส่ในการเรียนมากขึ้น ได้รับการยอมรับนับถือมากขึ้น มีการพัฒนาความสนใจมาสู่การเรียน พัฒนาวิสัยทัศน์ในอนาคตของตนเอง และที่สำคัญคือมีโอกาสมากขึ้นในการจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหลังจากที่ได้เข้าร่วมในโปรแกรม REACH นั่นเอง

Glazier (2004) ได้ศึกษาเรื่อง การสำรวจทัศนคติของนักวิชาการการศึกษาสามัญในเรื่องเกี่ยวกับปัญหาและประสิทธิภาพด้านการยอมรับตนเองของนักเรียนที่จัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยง ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในคณะทำงานเพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ทัศนคติของครูนักวิชาการการศึกษาสามัญในเรื่องเกี่ยวกับปัญหาและประสิทธิภาพด้านการยอมรับตนเองของนักเรียนที่จัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยง ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในคณะทำงานเพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มตัวอย่าง สำหรับการวิจัย ได้แก่ ตัวแทนของครูนักวิชาการการศึกษาสามัญในโรงเรียนประถมศึกษา Patrick Henry Elementary School ในเขตตอนใต้ของแคลิฟอเนียร์ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างของครูนักวิชาการการศึกษาสามัญ ซึ่งมีทัศนคติในด้านบวกต่อกระบวนการบริหารงานของคณะทำงานเพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีแนวโน้มสูงในการมองว่าตนเองมีศักยภาพในการทำงาน และมีความพร้อมที่จะจัดการกับปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับนักเรียนที่จัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยงมากกว่า นอกจากนี้ ครูนักวิชาการการศึกษาสามัญในโรงเรียนประถมศึกษา Patrick Henry Elementary School ส่วนใหญ่ มีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียนในกลุ่มเสี่ยงของพวกเขา และมีความเต็มใจที่จะทำการปรับปรุงสภาพสิ่งแวดล้อมและการจัดการเรียนการสอนเพื่อที่จะช่วยให้นักเรียนเหล่านั้นดีขึ้น สุดท้ายมีข้อเสนอแนะให้ดำเนินการจัดการประเมินผลตามระดับชั้นเรียนเพื่อนำไปทำการวางแผนงานด้านการพัฒนาบุคลากร ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อกระบวนการบริหารงานของ

คณะทำงาน เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา Patrick Henry Elementary School

สรุปผลที่ได้จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทั้งในและต่างประเทศ ประเด็นสำคัญ คือ ในกรณีนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงนั้นมีสาเหตุมาจากครอบครัว พ่อแม่ ผู้ปกครองปฏิบัติตนที่เป็นแบบอย่างไม่เหมาะสม ขาดการเอาใจใส่ดูแล ให้ความรักความอบอุ่นแก่บุตรหลานไม่ดีเท่าที่ควร นอกจากนี้ สังคมที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็วทำให้เด็กปรับตัวเข้ากับสภาพการเปลี่ยนแปลงได้ไม่ดีเท่าที่ควร ทำให้เด็กขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ดังนั้นการตัดสินใจจึงเป็นไปด้วยอารมณ์ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการที่จะทำความเข้าใจและดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้กับเด็ก นักเรียนกลุ่มดังกล่าวด้วยวิธีการจัดกิจกรรมให้คำปรึกษาแก่นักเรียน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่จะช่วยในการพัฒนานักเรียนให้สามารถปรับตัว พัฒนาตนเองไปในทิศทางที่เหมาะสม สามารถเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพของตน จากงานวิจัยที่ได้ศึกษามาพบว่า กรอบแนวคิดสำคัญที่นำมาอ้างในงานวิจัยจะเกี่ยวกับ การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การพัฒนาบุคลากรในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประเด็นที่ยังไม่มีงานวิจัยที่การดูแลนักเรียนเฉพาะกลุ่ม คือ การจัดระบบดูแลนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ผู้วิจัยเห็นว่าควรศึกษาในเรื่องดังกล่าว เพราะเด็กกลุ่มเสี่ยงนี้มีความสำคัญยิ่งที่ควรได้รับความเอาใจใส่ดูแลเป็นพิเศษ ในส่วนของสถานศึกษาการดำเนินการเพื่อพัฒนาผู้เรียนกลุ่มเสี่ยงนั้นจำเป็นต้องจัดการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการวางแผนการดำาเนินการให้เป็นระบบ มีระบบการกำกับติดตามและสรุปประเมินผลการดำเนินงาน โดยแนวทางการดูแลนักเรียนกลุ่มเสี่ยงดังกล่าวนี้ควรนำการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาเป็นหลักในการดำเนินการซึ่งนำมาสู่การวิจัยในครั้งนี้

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยขอเสนอขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

3.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก
3.2 วิธีการศึกษา
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล
3.7 การนำเสนอข้อมูล

3.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

3.1.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ คือ กลุ่มที่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 2 รูป/คน และครูผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 4 รูป/คน จำนวน 6 รูป/คน

3.1.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสนทนากลุ่ม ได้แก่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารงาน ที่มีประสบการณ์อย่างน้อย 3-5 ปี ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน 3 รูป/คน ครูผู้สอน จำนวน 3 รูป/คน ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 รูป/คน รวมทั้งสิ้น 9 รูป/คน

3.2 วิธีการศึกษา

3.2.1 ศึกษาจากเอกสาร (Documentary Study) โดยทำการศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน เช่น แผนพัฒนา แผนปฏิบัติงานประจำปี สรุปรายงานประเมินภายใน (SAR) การสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับ สภาพการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน และการวิเคราะห์ปัจจัย สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) เกี่ยวกับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน รายงานการวิจัย และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง

3.2.2 ศึกษาในภาคสนาม (Field Study) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ในโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน โดยการสัมภาษณ์ จากกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย โดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 6 รูป/ คน

3.2.3 การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้ร่วมสนทนากลุ่มจำนวน 9 คน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน เป็นเครื่องมือการเก็บข้อมูล และวิเคราะห์ประมวลผลจากการศึกษาทางการบริหารงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

3.3.1 ลักษณะของเครื่องมือการวิจัยที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการสัมภาษณ์ แบบไม่มีโครงสร้าง เป็นการสัมภาษณ์แบบเปิดกว้างสำหรับข้อมูลที่หลากหลาย แบบไม่เป็นทางการ ไม่จำกัดคำตอบ ไม่เคร่งครัด ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งลักษณะและเนื้อหาตลอดจนขั้นตอนการสร้างแบบสัมภาษณ์ มีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้รับการสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 สภาพการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

ตอนที่ 3 แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

3.3.2 แบบคำถามการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ประเด็นคำถามในการสนทนากลุ่ม ใช้ประเด็นคำถามดังต่อไปนี้ ผลการจากการศึกษาสภาพการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2562-2564 เป็นเครื่องมือการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ประมวลผลจากการศึกษา มาทำการจัดหมวดหมู่และสร้างเป็นกรอบการสนทนากลุ่ม ตามขอบข่ายให้สอดคล้องและครอบคลุมเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน นำกรอบเนื้อหาซึ่งเป็นเครื่องมือแบบสนทนากลุ่มปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา

1) การคัดเลือกผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม

การคัดเลือกผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์สูงสุด ผู้วิจัยใช้หลักการเลือกผู้เข้าร่วมสนทนาที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง

การคัดเลือกผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสนทนากลุ่ม ผู้ร่วมสนทนากลุ่ม จำนวน 3 กลุ่ม กลุ่มละ 3 คน ได้แก่ กลุ่มผู้บริหารโรงเรียน 3 รูป/คน กลุ่มครูและบุคลากร 3 คน กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ 3 คน รวมทั้งหมด 9 คน

2) เครื่องมือที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการสนทนากลุ่มครั้งนี้คือ

2.1) กลุ่มผู้ดำเนินการจัดสนทนากลุ่ม ได้แก่ ผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) จำนวน 1 ท่านคือผู้วิจัยเอง ผู้จดบันทึกการสนทนา (Note – Taker) จำนวน 2 ท่านและผู้บริหารทั่วไปจำนวน 1 ท่านรวม 4 ท่าน

2.2) แนวทางการสนทนากลุ่ม เรื่อง การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยนำผลการศึกษาปัญหาการดำเนินงาน การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง เป็นกรอบในการกำหนดโครงสร้างแนวคำถาม

ขั้นตอนที่ 2 สร้างคู่มือการสนทนากลุ่ม ตามโครงสร้างแนวคำถามที่กำหนดไว้ ซึ่งประกอบด้วยคำถามหลัก และคำถามขยายที่มีความยืดหยุ่นสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ของกลุ่ม

ขั้นตอนที่ 3 นำคู่มือการสนทนากลุ่มที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบความตรงของเนื้อหาและความเหมาะสมของข้อคำถามก่อนหลังในคำถามหลักรวมถึงความเหมาะสมและเป็นไปได้ของคำถามขยาย

ขั้นตอนที่ 4 ปรับปรุงแก้ไขคู่มือการสนทนากลุ่มตามข้อเสนอแนะจนสมบูรณ์พร้อมที่จะนำไปใช้จริง

3.3.3 วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ผู้วิจัยได้นำไปใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษา ได้แก่

1. แบบบันทึกข้อมูล
2. เครื่องบันทึกเสียง
3. กล้องถ่ายรูป

3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.4.1 ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจัดสร้างแบบสัมภาษณ์ โดยนำ แนวคิดงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มากำหนดโครงสร้างและขอบเขตเนื้อหาให้ครอบคลุมข้อมูลทุกส่วนที่ต้องการสอบถาม

3.4.2 นำข้อมูลจากกรอบแนวคิด และวัตถุประสงค์ของการวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างคำถามในการวิจัย

3.4.3 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาหลักและอาจารย์ที่ปรึกษารองเพื่อตรวจสอบและแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

3.4.4 ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการแนะนำ มาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้สมบูรณ์ โดยปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้ง

3.4.5 ผู้วิจัยจะได้แก้ไขปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะจากการแนะนำของผู้เชี่ยวชาญพร้อมจัดพิมพ์เป็นแบบสัมภาษณ์ฉบับจริง เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

3.4.1 เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูนระหว่างปี 2562-2564 ดำเนินการโดย

1) ขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ไปขอความอนุเคราะห์จากผู้ให้ข้อมูลหลัก

2) ศึกษาเอกสารวิชาการ ทฤษฎี แนวคิดเกี่ยวกับ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3) ศึกษาสภาพ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ข้อ เพื่อหาข้อสรุปว่า ข้อไหนที่โรงเรียนมีปัญหามากที่สุดที่ควรหาแนวทางในการพัฒนา จากนั้นศึกษาเอกสารวิชาการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ต้องการหาแนวทางการพัฒนาเพิ่มเติม

4) ศึกษาข้อมูลร่องรอย หลักฐานการดำเนินการงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระหว่างปี 2562-2564

5) ในการเก็บข้อมูลผู้วิจัยได้ขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลจดบันทึก บันทึกภาพและเสียง

3.4.2 แสวงหาแนวทางงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนดำเนินการศึกษา 2 ขั้น ประกอบด้วย

ขั้นที่ 1 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างกรอบแนวทางการพัฒนา ทำ SWOT Analysis เพื่อวิเคราะห์หาจุดแข็ง จุดอ่อน อุปสรรคและโอกาส และความแตกต่างระหว่างสภาพที่เป็นจริงกับหลักวิชาการ

ขั้นที่ 2 หาแนวทางการพัฒนา งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กับผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การสนทนากลุ่มจำแนกเป็น 2 กลุ่ม คือ ผู้บริหารครูผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

3.6.1 วิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันปัญหางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยสรุปเขียนแบบบรรยายพรรณนา และข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่และร้อยละ

3.6.2 การวิเคราะห์ผลของการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาเขียนสรุปแบบบรรยายพรรณนา

3.7 การนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาที่เรียบร้อยแล้ว ได้นำเสนอผลการวิเคราะห์แบบตาราง และแบบบรรยายขยายความตามแนวคิดและข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ การนำเสนอรายงานในวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 5 บท คือ

บทที่ 1 บทนำ

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 5 บทสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ นอกจากนี้ผู้วิจัยได้นำข้อมูลการวิจัยได้ทำเป็นบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัยต่อไป

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเชิงคุณภาพเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ผู้วิจัยขอนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

4.1 ผลการศึกษาสภาพการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านป้องกันและแก้ไขปัญหาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

4.2 ผลการหาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านป้องกันและแก้ไขปัญหาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

4.1 ผลการศึกษาสภาพการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านป้องกันและแก้ไขปัญหาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

4.1.1 ผลการศึกษาเอกสาร

ผลการศึกษาจากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่าโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ได้มีการดำเนินงานบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ ด้านที่ 1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยครูที่ปรึกษาประจำชั้นได้ดำเนินการเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้วยการนำข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน 5 ด้าน ได้แก่ ความสามารถ ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัว ด้านยาเสพติด และด้านความปลอดภัย มาเก็บรวบรวมแล้ววิเคราะห์ออกมาถึงตัวนักเรียนแต่ละคน เพื่อนำไปสู่กระบวนการคัดกรองต่อไป และครูที่ปรึกษามีการเยี่ยมบ้านเยี่ยมวัดนักเรียนอย่างเป็นทางการภาคเรียนละ 1 ครั้ง เมื่อพบปัญหาเกี่ยวกับตัวนักเรียน ครูที่ปรึกษาและโรงเรียนจะร่วมกันแก้ปัญหากับเจ้าอาวาสหรือผู้ดูแลนักเรียน เพื่อให้ความช่วยเหลืออย่างทันที ด้านที่ 2 การคัดกรองนักเรียน ครูที่ปรึกษาได้ดำเนินการเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียนด้วยการนำข้อมูลที่เกี่ยวกับตัวนักเรียนมาจัดเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มปกติ คือ นักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลแล้วอยู่ในเกณฑ์ปกติ 2) กลุ่มเสี่ยง คือ นักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลแล้วอยู่ในเกณฑ์เสี่ยง 3) กลุ่มมีปัญหา คือ นักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลแล้วอยู่ในเกณฑ์มีปัญหาต้องช่วยเหลือและแก้ไขอย่างใกล้ชิด ด้านที่ 3 การส่งเสริมพัฒนานักเรียน ครูที่ปรึกษาได้ดำเนินการเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาโดยการจัดกิจกรรมโฮมรูม (Home Room) อย่างต่อเนื่องในทุก ๆ เช้า ในส่วนของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนั้น ครูที่ปรึกษาได้เน้นการพัฒนานักเรียนให้เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์ โดยเป็นกิจกรรมที่สร้างสรรค์และสามารถ

เป็นภูมิคุ้มกันให้กับนักเรียน เช่น กิจกรรมส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรม กิจกรรมไหว้พระสวดมนต์ เป็นต้น มีการแนะแนว การสอนซ่อมเสริม และช่วยเหลือนักเรียนในเรื่องต่าง ๆ เพื่อช่วยส่งเสริมพัฒนาตัวนักเรียน ด้านที่ 4 การป้องกันและแก้ไข โรงเรียนได้มีการป้องกันนักเรียนปกติไม่ให้ตกอยู่ในกลุ่มเสี่ยงโดยการดูแลอย่างใกล้ชิดให้คำปรึกษาอย่างต่อเนื่อง มีการจัดกิจกรรมเพื่อนเตือนเพื่อน กิจกรรมสอนซ่อมเสริม ครูฝ่ายปกครองรับผิดชอบควบคุมความประพฤตินักเรียน มีครูเวรคอยดูแลความเรียบร้อยคอยแก้ปัญหาประจำวัน เช่น การลักขโมย การประพฤติผิดหลักเสขิยวัตร ความไม่เรียบร้อยตามจริยวัตรของสมณสารูป มีการจัดกิจกรรมอบรมศีลธรรมประจำทุกวันเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ และด้านที่ 5 การส่งต่อ โรงเรียนมีการส่งต่อเพื่อแก้ไขปัญหาระหว่างครูที่ปรึกษาประจำชั้น ครูที่ปรึกษากับเพื่อนครู ครูแนะแนว และผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านหรือหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องอยู่เสมอ เช่น ครูประจำชั้นนำปัญหานักเรียนเสนอเพื่อนครูเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหา นักเรียนมีความประพฤติไม่เหมาะสม ครูประจำชั้นส่งต่อไปยังครูฝ่ายปกครองหรือครูแนะแนว เป็นต้น เนื่องจากงานวิจัยนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ในด้านการคัดกรองนักเรียน ครูได้ดำเนินการคัดกรองนักเรียนจากข้อมูลที่ได้มาจากขั้นตอนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จากนั้นจัดนักเรียนเป็นเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มปกติ 2) กลุ่มเสี่ยง และ 3) กลุ่มมีปัญหา ในการดำเนินการดังกล่าวนี้ การจัดเก็บข้อมูลบางครั้งยังไม่มีการประมวลข้อมูลอย่างเป็นระบบ และครูที่ปรึกษาประจำชั้นยังขาดความเข้าใจในกระบวนการการคัดกรองที่ถูกต้องไปบ้าง และในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ครูได้ดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน โดยมีการจัดกิจกรรมโฮมรูมในทุก ๆ เช้า มีการแบ่งกิจกรรมส่งเสริมพัฒนานักเรียนออกเป็น 2 กิจกรรมหลัก ได้แก่ กิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิต และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในการดำเนินการด้านนี้อาจจะยังมีปัญหาอยู่บ้าง เนื่องจากครูที่ปรึกษาประจำชั้นยังขาดความเข้าใจในด้านป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน จึงทำให้การป้องกันและแก้ไขปัญหา ยังไม่ค่อยดีเท่าที่ควร

4.1.2 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม SWOT Analysis

จากการศึกษาผลการวิเคราะห์ SWOT ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน การศึกษาสถานภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง ในการดำเนินการวิเคราะห์บริบทเพื่อ พัฒนาคุณภาพการศึกษา ได้จัดให้มีการประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของโรงเรียน อันได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน บุคลากรอื่นในโรงเรียน ตัวแทนนักเรียน ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษาฯ ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน และตัวแทนเครือข่ายชุมชน เพื่อร่วมกันวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน รวมทั้งระดมความคิดและร่วมกันวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน โดยเสนอผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน

ประเด็น	จุดแข็ง (strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
S1 **ด้านโครงสร้างและนโยบาย**	-โครงสร้างการบริหารงานแบ่งเป็น 4 งานคือบริหารงานวิชาการบริหารงานบุคคลบริหารงานงบประมาณและบริหารทั่วไปโดยมีระเบียบกำหนดขอบข่ายงานที่ชัดเจน -มีการวางแผนการบริหารงานชัดเจนและดำเนินการตามแผน	-ป้ายประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโรงเรียนมีน้อย -มีนโยบายเร่งด่วนจากหน่วยงานต้นสังกัดทำให้มีผลต่อการจากกิจการการเรียนการสอน -หลักสูตรที่ยังไม่หลากหลายสำหรับนักเรียนชั้นม.ปลายในแต่ละแผนการเรียน -การจากการเรียนการสอนที่ยังไม่มีการบูรณาการเพื่อให้ผู้เรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้
S2 **ด้านผลผลิตและการบริการ**	-สภาพแวดล้อมของสถานศึกษามีความร่มรื่นเหมาะกับการจัดการศึกษา -มุ่งยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง -นักเรียนมีอัตราการศึกษาต่อและประกอบอาชีพสูง	-การจัดสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐานยังไม่เพียงพอ -การประชาสัมพันธ์ไม่ชัดเจนและไม่ครอบคลุมการสร้างบรรยากาศใน -การเรียนรู้รวมถึงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และเทคโนโลยีเพื่อศึกษาค้นหาความรู้
M1 **ด้านบุคลากร**	-มีผู้บริหารเป็นตัวอย่างที่ดีในการทำงาน -บุคลากรมีความรู้ความสามารถประสบการณ์เหมาะสมกับการปฏิบัติติงานตามหน้าที่และพร้อมรับความรู้ที่ทันสมัย	-บุคลากรมีจำนวนไม่เพียงพอ -ครูส่วนใหญ่ทำงานหลายหน้าที่ -นักเรียนขาดการไฟเรียนรู้ไม่เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้
M2 **ด้านประสิทธิภาพทางการเงิน**	-การใช้งบประมาณที่เกิดประโยชน์สูงสุดในการบริหารจัดการและพัฒนาการศึกษา -มีระบบการใช้จ่ายเงินถูกต้องตามระเบียบสามารถตรวจสอบได้	-งบประมาณในการจัดการเรียนการสอนยังไม่เพียงพอต่อการดำเนินกิจการต่าง ๆ ของโรงเรียน

ตารางที่ 4.1 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน (ต่อ)

ประเด็น	จุดแข็ง (strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
M3 ด้านวัสดุอุปกรณ์	-อาคารเรียนเพียงพอเหมาะสมกับการเรียนการสอน -อาคารสถานที่มีความพร้อมในการให้บริการแก่การขับเคลื่อนนโยบาย	-ขาดแคลนอาคารเพื่อเป็นห้องพิเศษบางห้อง (ห้องพยาบาลที่มาตรฐาน ห้องสมุดที่มาตรฐาน ห้องสภานักเรียน ฯลฯ) -การจัดซื้อวัสดุ-อุปกรณ์ในการจากการเรียนการสอนยังไม่เพียงพอ โสตทัศนูปกรณ์ที่จำเป็นต่อการจัดการเรียนการสอนและการทำงานของนักเรียนยังไม่เพียงพอ -การจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์ไม่เป็นระบบ
M4 ด้านการบริหารจัดการ	-มีระบบการบริหารการจัดการแบบกระจายอำนาจโดยเน้น -การมีส่วนร่วมมีการดำเนินงานที่ชัดเจนเป็นระบบ -มีการประสานงานในการดำเนินนโยบายระหว่างโรงเรียนและสำนักงานกลุ่มโรงเรียนปริยัติติดทำแผนกสามัญศึกษา -โรงเรียนมีความยืดหยุ่นด้านหลักสูตรมีการปรับปรุงหลักสูตรอยู่เสมอ	-การมอบหมายงานและการประสานงานระหว่างบุคลากรยังขาดความชัดเจน

ที่มา : โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง (2565, หน้า 24-26)

จากตารางที่ 4.1 พบว่า โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวงมีสภาพแวดล้อมปัจจัยภายในเป็นจุดแข็งที่เอื้อ และสนับสนุนต่อการบริหารจัดการศึกษาที่มีการกระจายอำนาจ และการมีส่วนร่วมของบุคลากรจึงทำให้โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวงสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยสามารถนำมากำหนดเป็นนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย กลยุทธ์ และจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพ การจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง แต่ยังมีจุดอ่อน ด้านขาดแคลนบุคลากร งบประมาณและการประสานงานระหว่างบุคลากรที่ยังขาดความชัดเจน

ตารางที่ 4.2 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก

ประเด็น	โอกาส (Opportunities) ข้อมูลสนับสนุน	อุปสรรค (Threats) ข้อมูลสนับสนุน
S **ด้านสังคมและวัฒนธรรม**	-โรงเรียนได้รับการยอมรับจากชุมชนและหน่วยงานภายนอก -ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้บริหารในโรงเรียนมีการศึกษาระดับกลางกลางค่อนข้างสูงส่งผลต่อวัฒนธรรมการทำงาน -ชุมชนให้การสนับสนุน ช่วยเหลือในการพัฒนาโรงเรียนด้วยดี -ผู้ปกครองตระหนักถึงคุณค่าของการให้การศึกษามีเจตะคติที่ดีและไว้วางใจในประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน -ชุมชนเห็นความสำคัญในการอนุรักษ์ศิลปะไทยโบราณ(บุดุนโลหะ)	-ผู้ปกครองส่วนใหญ่ที่สมบูรณ์เข้าเรียนในระดับมัธยมศึกษามีฐานะปานกลางและต่ำ -ปัญหาสภาพครอบครัวก่อนชุมชนของนักเรียนส่วนใหญ่เป็นครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ -ข้อจำกัดของเวลาและวิธีทางราชการและวิถีชีวิตของคนในชุมชน ทำให้โรงเรียนมีความสัมพันธ์และช่วยเหลือชุมชนน้อย
T **ด้านเทคโนโลยี**	วัฒนธรรมท้องถิ่นและแหล่งการเรียนรู้ -มีแหล่งสืบค้นข้อมูล แหล่งเรียนรู้นวัตกรรมและเทคโนโลยีหลักหลายที่อยู่ใกล้โรงเรียน -การให้บริการสื่อเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้เพื่อการศึกค้นข้อมูลแก่ครู และนักเรียนสะดวกสบาย	-นักเรียนบางส่วนนำสื่อเทคโนโลยีไปใช้ในทางที่ไม่เหมาะสม ส่งผลให้ขาดความใฝ่เรียนรู้
E **ด้านเศรษฐกิจ**	โรงเรียนได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรส่วนท้องถิ่น โรงเรียนได้รับการเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาให้จัดทำโครงการระดมทรัพยากรเพื่อจากการศึกษา	ผู้ปกครองมีรายได้น้อยจนทำให้ไม่สามารถสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียนได้ดีเท่าที่ควร สภาพเศรษฐกิจส่งผลกระทบต่อทุนการศึกษาต่อของนักเรียน

ตารางที่ 4.2 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก (ต่อ)

ประเด็น	โอกาส (Opportunities) ข้อมูลสนับสนุน	อุปสรรค (Threats) ข้อมูลสนับสนุน
P **ด้าน** **การเมืองและ** **กฎหมาย**	-พระราชบัญญัติการศึกษาให้ทุกคนมีโอกาสศึกษาตามศักยภาพของแต่ละบุคคล -พระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติติดทำแผนกสามัญศึกษาเอื้อต่อการเรียนการสอน	-นโยบายรัฐบาลและพรรคการเมืองที่มีปัญหาทำให้นโยบายรัฐบาลไม่แน่นอน -ข้อห้าม กฎระเบียบ ข้อบังคับของ สพฐ. เกี่ยวกับ การลงโทษนักเรียนมีข้อจำกัด ทำให้

ที่มา : แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง พ.ศ. 2563-2565, (2565, หน้า 24-26)

จากตารางที่ 4.2 พบว่า โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวงมีสภาพแวดล้อมปัจจัยภายนอกที่เป็นโอกาสเอื้อต่อการพัฒนา ได้รับความช่วยเหลือและการยอมรับจากองค์กรภายนอก แต่ด้วยสภาพเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อรายได้ผู้ปกครอง ตลอดจนนักเรียนที่มาจากครอบครัวไม่สมบูรณ์ทำให้ส่งผลต่อการให้การสนับสนุนจากผู้ปกครอง

สามารถสรุปได้ว่าโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวงมีสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกเอื้อต่อการพัฒนา และต้องการได้รับการพัฒนาเพิ่มเติมได้ด้านทรัพยากรบุคคลที่จะช่วยในการจัดกาเรียนการสอนและการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ

4.1.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้รับการสัมภาษณ์

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์จำแนกตาม เพศ อายุ หน้าที่ในโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	4	66.67
หญิง	2	33.33
2. อายุ		
20-29 ปี	1	16.67
30-39 ปี	2	33.33
40-49 ปี	2	33.33
50 ปีขึ้นไป	1	16.67

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์จำแนกตาม เพศ อายุ หน้าที่ในโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
3. บทบาทหน้าที่		
ผู้อำนวยการโรงเรียน	1	16.67
รองผู้อำนวยการโรงเรียน	1	16.67
ครูผู้สอน	4	66.67
รวม	**6**	**100.00**

จากตารางที่ 4.3 พบว่า

1) ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์เป็นเพศชายมากที่สุด จำนวน 4 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 รองลงมาเป็นเพศหญิง จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33

2) ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์มีอายุระหว่าง 40-49 ปี และมีอายุ 50 ปีขึ้นไป มีจำนวนระดับละ 3 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 50 ส่วนอายุระหว่าง 30-39 ปี 2 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 และอายุระหว่าง 20-29 ปี 1 คน คิดเป็นร้อยละ16.67

3) ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์เป็นครูผู้สอนมากที่สุด จำนวน 3 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมาเป็นผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 รูป คิดเป็นร้อยละ 16.67 และรองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์สภาพปัจจุบันการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านป้องกันและแก้ไขปัญหาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

ผลการวิเคราะห์การสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 6 รูป/คน เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน สรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันการบริหารงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน

1.1 โรงเรียนได้จัดทำแผนงาน โครงการ ปฏิทินปฏิบัติงานตามแผน และจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานด้านการคัดกรองนักเรียน

กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่า การคัดกรองเริ่มตั้งแต่เปิดเทอม และมีคู่มือปฏิบัติงาน ตามฝ่ายต่าง ๆ แจกเอกสารการประชุม และทางโรงเรียนมีการทำแผนงานรองรับ ทั้งการจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานคู่มือการทำงานแต่ละฝ่ายรวมทั้งมีแผนการคัดกรองนักเรียนมีด้านสุขภาพกายสุขภาพจิต ยาเสพติด อยู่เสมอ และโรงเรียนได้จัดทำโครงการกิจกรรมปรับพื้นฐานเพื่อคัดกรองก่อนเรียนเป็นประจำทุกปี จัดทำแบบบันทึก SDQ (Strengths and Difficulties Questionnaire) แบบประเมินจุดแข็งและจุดอ่อนนี้ เป็นแบบประเมินของกรมสุขภาพจิต ผู้วิจัยของยกตัวอย่างคำพูดของผู้ให้สัมภาษณ์ประกอบการวิจัยดังนี้

“...การคัดกรองเริ่มตั้งแต่ เปิดเทอมที่ 1 คู่มือปฏิบัติงานตามฝ่ายต่าง ๆ แจกเอกสารประชุม...” (สัมภาษณ์, 27 เมษายน 2566)

“...โรงเรียนจัดทำโครงการ/กิจกรรมปรับพื้นฐานเพื่อคัดกรองก่อนเรียนเป็นประจำทุกปี จัดทำแบบบันทึก SDQ ...” (สัมภาษณ์, 27 เมษายน 2566)

“...โรงเรียนมีการทำแผนงานรองรับ ทั้งการจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานคู่มือการทำงานแต่ละฝ่ายรวมทั้งมีแผนการคัดกรองนักเรียนมีด้านสุขภาพกายสุขภาพจิต ยาเสพติด อยู่เสมอ...” (สัมภาษณ์, 28 เมษายน 2566)

1.2 โรงเรียนได้ออกแบบและใช้เครื่องมือคัดกรองนักเรียนที่หลากหลาย ตามเกณฑ์การคัดกรองนักเรียน กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่า มีการคัดกรองตามเกณฑ์ที่ทางโรงเรียนที่ตั้งไว้ ทางโรงเรียนจัดทำเครื่องมือ แบบสอบถาม สัมภาษณ์ แนะแนวรายบุคคล แบบบันทึก SDQ แบบประเมินจุดแข็งและจุดอ่อนนี้ เป็นแบบประเมินของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข พัฒนามาจาก The Strengths and Difficulties (SDQ) เป็นเครื่องมือที่ผ่านการวิจัยมาแล้วว่ามีประสิทธิภาพในการคัดกรองปัญหาเด็กได้ดี สามารถช่วยเหลือครูในการคัดกรองปัญหาและให้การช่วยเหลือเบื้องต้นแก่เด็กในโรงเรียน และยังมีการประเมินนักเรียนรายบุคคลตามแต่รายวิชาทั้งด้านการเรียนรู้ แยกนักเรียนเก่ง กลาง อ่อน เพื่อจากกระบวนการสอนที่ต่างกัน ผู้วิจัยของยกตัวอย่างคำพูดของผู้ให้สัมภาษณ์ประกอบการวิจัยดังนี้

“...โรงเรียนจัดทำเครื่องมือ แบบสอบถาม สัมภาษณ์ แนะแนวรายบุคคล แบบบันทึก SDQ...” (สัมภาษณ์, 27 เมษายน 2566)

“...ทางโรงเรียนได้มีการประเมินนักเรียนรายบุคคลตามแต่รายวิชาทั้งด้านการเรียนรู้ แยกนักเรียนเก่ง กลาง อ่อน เพื่อจากกระบวนการสอนที่ต่างกัน ประเมินนักเรียนด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิตอยู่เสมอ...” (สัมภาษณ์, 28 เมษายน 2566)

“...มีการคัดกรองตามเกณฑ์ที่ทางโรงเรียนที่ตั้งไว้...” (สัมภาษณ์, 1 พฤษภาคม 2566)

1.3 โรงเรียนได้ประชุมพิจารณาเกณฑ์การจัดกลุ่มนักเรียน กำหนดมาตรฐานการคัดกรอง และวางแผนการคัดกรองนักเรียน

กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่า โรงเรียนได้มีการประชุมวางแผนในการคัดกรองพิจารณาเกณฑ์การจัดกลุ่มนักเรียน เก่ง ปานกลาง อ่อน โดยให้กลุ่ม เก่ง ปานกลาง ช่วยเหลือกลุ่มอ่อน การคัดกรองเป็นรายชั้นแยกระบบนักเรียนของโรงเรียนในความดูแลอย่างใกล้ชิด ชัดเจน คอยติดตามพฤติกรรมของฝ่ายปกครอง และครูที่ปรึกษา มาตรฐานของนักเรียนโดยการคัดกรองจากจุลภาค คือเริ่มจากครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาเก็บข้อมูล สอบถามจากเพื่อน แล้วจึงมาประชุมวางแผนพิจารณานักเรียนในแต่ละด้านต่อไป ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างคำพูดของผู้ให้สัมภาษณ์ประกอบการวิจัยดังนี้

“...จัดประชุม พิจารณาเกณฑ์การจัดกลุ่มนักเรียน เก่ง ปานกลาง อ่อน โดยให้กลุ่ม เก่ง ปานกลาง ช่วยเหลือกลุ่มอ่อน...” (สัมภาษณ์, 27 เมษายน 2566)

“...โรงเรียนมีการประชุมวางแผนในการคัดกรอง และมาตรฐานของนักเรียนโดยการคัดกรองจาก จุลภาค คือจากครูประจำชั้นเก็บข้อมูล สอบถามจากเพื่อน แล้วจึงมาประชุม วางแผนพิจารณานักเรียนในแต่ละด้านต่อไป...” (สัมภาษณ์, 28 เมษายน 2566)

“...มีการพิจารณาการจัดกลุ่มนักเรียนเพื่อเหมาะสมต่อการเรียนรู้และวางแผนการจัดการฉันเรียนให้เหมาะสม...” (สัมภาษณ์, 1 พฤษภาคม 2566)

1.4 โรงเรียนได้กำกับดูแล ตรวจสอบความถูกต้องของผลการวิเคราะห์พฤติกรรมนักเรียนเพื่อคัดกรองแบ่งกลุ่มนักเรียน

กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่า โดยโรงเรียนมีการกำกับดูแล ตรวจสอบและเฝ้าระวังนักเรียนแต่ละกลุ่ม โดยเน้นไปที่การดูแลโดยใช้ระบบเพื่อนดูแลเพื่อน ครูประจำชั้นดูแลนักเรียนประจำชั้น ครูฝ่ายปกครอง และมีการติดตามโดยรวมจากผู้อำนวยการอีกขั้นตอนหนึ่ง ในการคัดกรองแบ่งกลุ่มนักเรียน ผู้บริหารและคณะครูคจัดประชุมวิเคราะห์พฤติกรรมนักเรียนเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และรายละเอียดจากครูที่ปรึกษา ครูผู้สอนรายวิชาต่าง ๆ เพื่อคัดกรองแบ่งกลุ่มนักเรียนไว้กำกับดูแลช่วยเหลือต่อไป ผู้วิจัยของยกตัวอย่างคำพูดของผู้ให้สัมภาษณ์ประกอบการวิจัยดังนี้

“...จัดประชุมวิเคราะห์พฤติกรรมนักเรียน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และรายละเอียดจากครูที่ปรึกษา ครูผู้สอนรายวิชาต่าง ๆ เพื่อคัดกรอง แบ่งกลุ่มนักเรียนไว้กำกับดูแลช่วยเหลือ...” (สัมภาษณ์, 27 เมษายน 2566)

“...ตรวจสอบตั้งแต่ครูประจำชั้น รับเรื่องจากสภานักเรียนจนถึงที่ประชุมผู้บริหาร...” (สัมภาษณ์, 27 เมษายน 2566)

“...ทางโรงเรียนมีการกำกับดูแล ตรวจสอบและเฝ้าระวังนักเรียนแต่ละกลุ่ม โดยเน้นไปที่การดูแลโดยใช้ระบบเพื่อนดูแลเพื่อน ครูประจำชั้นดูแลนักเรียนประจำชั้น และมีการติดตามโดยรวมจากผู้อำนวยการอีกขั้นตอนหนึ่ง...” (สัมภาษณ์, 28 เมษายน 2566)

2. สภาพปัจจุบันการบริหารงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา

2.1 การจัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่เรียนช้าหรือเรียนอ่อนอย่างต่อเนื่อง

กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่า มีการซ่อมเสริมนักเรียนที่เรียนช้า เรียนอ่อนให้กิจกรรมหรือปฏิบัติงานต่างออกไปจากนักเรียนอื่น และประเมินผลตามความสามารถ มีการสอนพิเศษ ปรับพื้นฐานการเรียนรู้ เช่น วิชาภาษาไทย คณิต วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ โดยโรงเรียนมีการแบ่งนักเรียน เก่งปานกลาง อ่อนจากระบบการประเมินโดยครูผู้สอน และจัดกิจการซ่อมเสริมสำหรับ

นักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้ มีโครงการปรับพื้นฐานนักเรียน ก่อนเรียนทุกภาคเรียน ผู้วิจัยของยกตัวอย่างคำพูดของผู้ให้สัมภาษณ์ประกอบการวิจัยดังนี้

“...โรงเรียนมีการแบ่งนักเรียน เก่งปานกลาง อ่อนจากระบบการประเมินโดยครูผู้สอน และจัดกิจการซ่อมเสริมสำหรับนักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้ มีโครงการปรับพื้นฐานนักเรียนก่อนเรียนทุกภาคเรียน...” (สัมภาษณ์, 28 เมษายน 2566)

“...มีการสอนพิเศษ ปรับพื้นฐานการเรียนรู้ เช่น วิชาภาษาไทย คณิต วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ...”(สัมภาษณ์, 28 เมษายน 2566)

“...มีการจัดการสอนเสริมช่วงติวต่างๆตามที่โรงเรียนมอบหมาย...” (สัมภาษณ์, 1 พฤษภาคม 2566)

2.2 การประสานงานกับผู้เกี่ยวข้อง เพื่อจัดกิจกรรมสำหรับการป้องกันและการช่วยเหลือแก้ไขปัญหา

กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่า ทางโรงเรียนได้มีการประสานหน่วยงานบุคลากรภายนอกในการจัดกิจกรรม ทั้งจากโรงพยาบาล สถานีตำรวจ ปราชญ์ชาวบ้าน มาจัดกิจกรรม ทั้งการอบรมความรู้ สร้างแนวทางการแก้ปัญหาในด้านต่างๆ และยังมีการประสานงานกับครูประจำชั้นเพื่อหาแนวทางแก้ไขและช่วยเหลือได้ถูกวิธี และแจ้งผู้ปกครองเพื่อร่วมกันดูแลช่วยเหลือ โดยการประชุมชี้แจง การเยี่ยมบ้านเยี่ยมวัดของผู้เรียน และมีการประสานผู้ปกครองนักเรียนอยู่ตลอด ผู้วิจัยของยกตัวอย่างคำพูดของผู้ให้สัมภาษณ์ประกอบการวิจัยดังนี้

“...ประสานงานตั้งแต่สถานศึกษา ผู้ปกครองและเจ้าหน้าที่ภายนอกต่างๆ ที่งานเกี่ยวข้องกัน...” (สัมภาษณ์, 27 เมษายน 2566)

“...มีการประสานงานกับครูประจำชั้น เพื่อหาแนวทางแก้ไขและช่วยเหลือได้ถูกวิธี และแจ้งผู้ปกครองเพื่อร่วมกันดูแลช่วยเหลือ โดยการประชุมชี้แจง การเยี่ยมบ้าน/วัดของผู้เรียน...” (สัมภาษณ์, 27 เมษายน 2566)

“...การอบรมเกี่ยวกับยาเสพติด และการละลายพฤติกรรมจากเจ้าหน้าที่สถานีตำรวจอำเภอลี้เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลลี้และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง...” (สัมภาษณ์, 28 เมษายน 2566)

2.3 การจัดทำมาตรการช่วยแหลือนักเรียนที่ชัดเจน

กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่า โรงเรียนมีการจัดทำมาตรการช่วยเหลือนักเรียนที่ชัดเจน โดยมีการวางแผนจากกระบวนการช่วยเหลือนักเรียนในแต่ละด้าน มีการวามระเบียบในการอยู่ร่วมกันของนักเรียน มอบหมายครูประจำชั้นในการติดตามดูแลนักเรียน และจัดทำแบบบันทึกนักเรียนรายบุคคล นำมาวิเคราะห์หารือร่วมกันในวาระประชุมประจำเดือนของโรงเรียน เพื่อนร่วมกันป้องกันแก้ไข ช่วยเหลือที่ชัดเจนและเหมาะสม ผู้วิจัยของยกตัวอย่างคำพูดของผู้ให้สัมภาษณ์ประกอบการวิจัยดังนี้

“...จัดทำแบบบันทึกนักเรียนรายบุคคล นำมาวิเคราะห์หารือร่วมกันในวงประชุมประจำเดือนของโรงเรียน เพื่อนร่วมกันป้องกันแก้ไข ช่วยเหลือที่ชัดเจน...” (สัมภาษณ์, 27 เมษายน 2566)

“...ให้ครูที่ปรึกษาติดตามกำกับดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาด้านพฤติกรรมรายบุคคล...” (สัมภาษณ์, 28 เมษายน 2566)

“...จัดทำมาตรการช่วยเหลือยังไม่ชัดเจนมาก แต่มีมาตรการช่วยเหลือที่ดี...” (สัมภาษณ์, 1 พฤษภาคม 2566)

2.4 การจัดกิจกรรมสื่อสารกับผู้ปกครอง

กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่า ทางโรงเรียนมีการสร้างสังคมออนไลน์เพื่อรับฟังปัญหาข้อเสนอแนะจากผู้ปกครอง โดยกลุ่ม Line เครือข่ายผู้ปกครอง เวลาจัดประชุมผู้ปกครองก่อนเปิดภาคเรียนหรือการปฐมนิเทศ จัดทำหนังสือชี้แจงเรียนเชิญผู้ปกครองมาร่วมกิจกรรมบางกิจกรรมตามความเหมาะสม แจ้งข่าวสารถึงผู้ปกครอง และมีการประชุมผู้ปกครองภาคเรียนละ 1 ครั้ง ผู้วิจัยของยกตัวอย่างคำพูดของผู้ให้สัมภาษณ์ประกอบการวิจัยดังนี้

“...จัดประชุมผู้ปกครองก่อนเปิดภาคเรียน และจัดกลุ่ม Line เครือข่ายผู้ปกครอง จัดทำหนังสือชี้แจง แจ้งข่าวสารถึงผู้ปกครอง...” (สัมภาษณ์, 27 เมษายน 2566)

“...การประชุมผู้ปกครอง การปฐมนิเทศ การเยี่ยมบ้านนักเรียน...” (สัมภาษณ์, 28 เมษายน 2566)

“...มีการจัดกิจกรรมสื่อสารกับผู้ปกครองอย่างน้อยปีละ 1-2 ครั้ง...” (สัมภาษณ์,28 เมษายน 2566)

2.5 การป้องกันและแก้ไขปัญหาส่วนตัวของนักเรียนโดยการให้ครูมีหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนเบื้องต้น

กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่า มีการจัดตั้งมอบหมายครูประจำชั้น เพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการจัดตั้งมอบหมายครูฝ่ายปกครองในการติดตาม แก้ไขปัญหาของนักเรียนตามระเบียบที่กำหนดไว้ การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน โดยครูที่ปรึกษาและครูประจำวิชาต้องร่วมกันแก้ปัญหาเบื้องต้น และนำสู่ที่ประชุมผู้บริหารคณะครูเพื่อร่วมกันวิเคราะห์แก้ไขปัญหาต่อไป ผู้วิจัยของยกตัวอย่างคำพูดของผู้ให้สัมภาษณ์ประกอบการวิจัยดังนี้

“...มีการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน โดยครูที่ปรึกษาและครูประจำวิชาร่วมกันแก้ปัญหาเบื้องต้น และนำสู่ที่ประชุมผู้บริหารคณะครูร่วมกันวิเคราะห์แก้ไข...” (สัมภาษณ์, 27 เมษายน 2566)

“...โดยครูที่ปรึกษา และฝ่ายปกครองให้ความรู้ ข้อเสนอแนะการแก้ปัญหา ติดตามพฤติกรรมรายบุคคลและดูแลอย่างใกล้ชิด...” (สัมภาษณ์, 28 เมษายน 2566)

“...มีการจัดตั้งมอบหมายครูประจำชั้น เพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการจัดตั้งมอบหมายครูฝ่ายปกครองในการติดตาม แก้ไขปัญหาของนักเรียนตามระเบียบที่กำหนดไว้...” (สัมภาษณ์, 28 เมษายน 2566)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

ผลการวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน รวมทั้งสิ้นจำนวน 6 รูป/คน สรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

ด้านการคัดกรองนักเรียน กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่า โรงเรียนควรมีการประชุมครูเพื่อวางแผนงานหรือโครงการให้ชัดเจน มีการกำหนดเกณฑ์และจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกัน เพื่อให้ครูนำไปใช้ตามสภาพความเป็นจริง ควรมีการอบรมพัฒนาให้ครูในโรงเรียนมีความรู้เกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน ให้รู้วิธีการวิเคราะห์และวิธีประเมินผลการคัดกรองอย่างถูกต้อง ควรใช้เกณฑ์ในการคัดกรองนักเรียนที่เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งโรงเรียน ไม่ควรแจ้งข้อมูลการแบ่งกลุ่มให้นักเรียนทราบ และโรงเรียนควรมีการติดตาม และประเมินผลการคัดกรองนักเรียน แล้วนำผลการคัดกรองมาสรุปและมีการดูแลติดตามอย่างต่อเนื่อง

ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่า นักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม อาศัยอยู่วัดมากกว่าอยู่บ้านเจ้าอาวาส 1 รูป อาจจะดูแลนักเรียนเป็นจำนวนมาก ทำให้ดูแลไม่ทั่วถึง และเกิดปัญหาต่างๆตามมาทั้งในวัด และลามมาถึงในโรงเรียนด้วย ฉะนั้นต้องมีการพูดคุย วางแผนแก้ปัญหาระหว่าง บ้าน วัด และโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วยผู้ปกครอง เจ้าอาวาส ผู้บริหารและคณะครู ซึ่งปกติทางโรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่แล้วแต่อาจจะไม่สม่ำเสมอ ทั้ง 3 ฝ่ายต้องมีการกำหนดการแก้ปัญหาร่วมกันให้สม่ำเสมอกว่านี้ และจัดทำเอกสารแผนงาน/กิจกรรมรองรับการป้องกันและแก้ไขปัญหาอย่างเร่งด่วน และควรปฏิบัติตามแผนงาน/กิจกรรมตามปฏิทินที่กำหนดอย่างต่อเนื่อง

สรุปว่าผลการศึกษาสภาพการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านป้องกันและแก้ไขปัญหาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม วัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน นั้น โรงเรียนได้มีการดำเนินงานบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยครูที่ปรึกษาประจำชั้นได้ดำเนินการเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้วยการนำข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน 5 ด้าน ได้แก่ ความสามารถ ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัว ด้านยาเสพติดและด้านความปลอดภัย มาเก็บรวบรวมแล้ววิเคราะห์ออกมาถึงตัวนักเรียนแต่ละคน เพื่อนำไปสู่กระบวนการคัดกรองต่อไป ครูได้ดำเนินการคัดกรองนักเรียนจากข้อมูลที่ได้มาจากขั้นตอนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จากนั้นจัดนักเรียนเป็นเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มปกติ 2) กลุ่มเสี่ยง และ 3) กลุ่มมีปัญหา ในการดำเนินการดังกล่าวนี้ การจัดเก็บข้อมูลบางครั้งยังไม่มีการประมวลข้อมูลอย่างเป็นระบบและครูที่ปรึกษาประจำชั้นยังขาดความเข้าใจในกระบวนการการคัดกรองที่ถูกต้อง ในด้านการป้องกัน

และแก้ไขปัญหา ครูได้ดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน โดยมีการจัดกิจกรรมโฮมรูมในทุก ๆ เช้า มีการแบ่งกิจกรรมส่งเสริมพัฒนานักเรียนออกเป็น 2 กิจกรรมหลัก ได้แก่ กิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิต และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในการดำเนินการด้านนี้อาจจะยังมีปัญหาอยู่บ้าง เนื่องจากครูที่ปรึกษาประจำชั้นยังขาดความเข้าใจในด้านป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียนจึงทำให้การป้องกันและแก้ไขปัญหา ยังไม่ค่อยดีเท่าที่ควร จากการศึกษาผลการวิเคราะห์ SWOT ของโรงเรียนสามารถสรุปได้ว่าโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวงมีสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกเอื้อต่อการพัฒนา และต้องการได้รับการพัฒนาเพิ่มเติมได้ด้านทรัพยากรบุคคลที่จะช่วยในการจัดการเรียนการสอนและการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันการบริหารงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาพบว่าโรงเรียนได้จัดทำแผนงาน โครงการ ปฏิทินปฏิบัติงานตามแผน และจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานด้านการคัดกรองนักเรียน มีการออกแบบและใช้เครื่องมือคัดกรองนักเรียนที่หลากหลาย ตามเกณฑ์การคัดกรองนักเรียน มีการประชุมพิจารณาเกณฑ์การจัดกลุ่มนักเรียน กำหนดมาตรฐานการคัดกรอง และวางแผนการคัดกรองนักเรียน ตลอดจนได้กำกับดูแล ตรวจสอบความถูกต้องของผลการวิเคราะห์พฤติกรรมนักเรียนเพื่อคัดกรองแบ่งกลุ่มนักเรียน ในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหามีการจัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่เรียนช้าหรือเรียนอ่อนอย่างต่อเนื่อง ประสานงานกับผู้เกี่ยวข้อง เพื่อจัดกิจกรรมสำหรับการป้องกันและการช่วยเหลือแก้ไขปัญหา มีการจัดทำมาตรการช่วยแหลือนักเรียนที่ชัดเจน และผลการวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ด้านการคัดกรองนักเรียน โรงเรียนควรมีการประชุมครู เพื่อวางแผนงานหรือโครงการให้ชัดเจน มีการกำหนดเกณฑ์และจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกัน เพื่อให้ครูนำไปใช้ตามสภาพความเป็นจริง ควรมีการอบรมพัฒนาให้ครูในโรงเรียนมีความรู้เกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียนให้รู้วิธีการวิเคราะห์และวิธีประเมินผลการคัดกรองอย่างถูกต้อง ควรใช้เกณฑ์ในการคัดกรองนักเรียนที่เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งโรงเรียน ไม่ควรแจ้งข้อมูลการแบ่งกลุ่มให้นักเรียนทราบ และโรงเรียนควรมีการติดตาม และประเมินผลการคัดกรองนักเรียน แล้วนำผลการคัดกรองมาสรุปและมีการดูแลติดตามอย่างต่อเนื่องและในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่า นักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม อาศัยอยู่วัดมากกว่าอยู่บ้านเจ้าอาวาส 1 รูป อาจจะดูแลนักเรียนเป็นจำนวนมาก ทำให้ดูแลไม่ทั่วถึง และเกิดปัญหาต่างๆตามมาทั้งในวัด และลามมาถึงในโรงเรียนด้วย ฉะนั้นต้องมีการพูดคุย วางแผนแก้ปัญหาระหว่าง บ้าน วัด และโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วยผู้ปกครอง เจ้าอาวาส ผู้บริหารและคณะครู ซึ่งปกติทางโรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่แล้วแต่อาจจะไม่สม่ำเสมอ ทั้ง 3 ฝ่ายต้องมีการกำหนดการแก้ปัญหาร่วมกันให้สม่ำเสมอกว่านี้ และจัดทำเอกสารแผนงาน/กิจกรรมรองรับการป้องกันและแก้ไขปัญหาอย่างเร่งด่วน และควรปฏิบัติตามแผนงาน/กิจกรรมตามปฏิทินที่กำหนดอย่างต่อเนื่อง

4.2 ผลการหาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านป้องกัน และแก้ไขปัญหาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

4.2.1 ด้านการคัดกรองนักเรียน

ด้านการคัดกรองนักเรียนผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า มี 4 แนวทาง คือ 1) โรงเรียนควรมีการประชุมพิจารณาเกณฑ์การจัดกลุ่มนักเรียน กำหนดมาตรฐานการคัดกรอง และวางแผนการคัดกรองนักเรียน 2) โรงเรียนควรมีการจัดทำแผนงาน โครงการ ปฏิทินปฏิบัติงานตามแผน และจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานด้านการคัดกรองนักเรียน 3) โรงเรียนควรมีการออกแบบและใช้เครื่องมือคัดกรองนักเรียนที่หลากหลาย ตามเกณฑ์การคัดกรองนักเรียน 4) โรงเรียนควรมีการกำกับดูแล ตรวจสอบความถูกต้องของผลการวิเคราะห์พฤติกรรมนักเรียนเพื่อคัดกรองแบ่งกลุ่มนักเรียน ดังมีรายละเอียดดังนี้

1) โรงเรียนควรมีการประชุมพิจารณาเกณฑ์การจัดกลุ่มนักเรียน กำหนดมาตรฐานการคัดกรอง และวางแผนการคัดกรองนักเรียน เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันในการจัดกลุ่มนักเรียนตลอดจนการหาวิธีการที่จะทำให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีที่สุด เพื่อดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ โรงเรียนควรมีการประชุมครูเพื่อชี้แจงให้ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียนได้รับรู้รับทราบแนวทางการปฏิบัติด้านการคัดกรองนักเรียนให้ทุก ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้รับรู้รับทราบแนวทางการปฏิบัติให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และแต่ละฝ่ายจะได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นหากมีสิ่งใดที่ขัดแย้งก็สามารถปรับแก้ไขได้ในทันที ในส่วนของหน้าที่การคัดกรองนักเรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนควรทำคำสั่งแต่งตั้งผู้รับผิดชอบงานในด้านการคัดกรองนักเรียนให้ทราบถึงอำนาจ บทบาทหน้าที่และแนวทางในการคัดกรองที่ชัดเจน โรงเรียนควรกำหนดเกณฑ์การคัดกรองที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนเพื่อจัดกลุ่มนักเรียนให้เป็นที่ยอมรับของครูในโรงเรียน และสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง เนื่องจากว่าโรงเรียนแต่ละโรงเรียนนั้นมีความแตกต่างกันออกไปในหลาย ๆ ด้าน ทั้งในด้านปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ฉะนั้นแล้วโรงเรียนจะยึดตามเกณฑ์ของโรงเรียนอื่นเป็นหลักไม่ได้ แต่อาจจะนำมาเป็นแนวทางแล้วนำมาปรับลดหรือเพิ่มเติมตามความเป็นจริงของโรงเรียนก็สามารถทำได้ และในการแบ่งกลุ่มนักเรียนเป็นแต่ละกลุ่ม เช่น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา ควรมีรายละเอียดข้อมูลและพฤติกรรมบ่งชี้ให้ครอบคลุมและชัดเจนว่านักเรียนแต่ละคนนั้นควรจัดอยู่ในกลุ่มใดเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาการคัดกรองนักเรียนผิดกลุ่ม นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ยกตัวอย่างคำพูดประกอบการสรุปข้างต้นดังนี้

“... อันดับแรกในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนให้มีคุณภาพ โรงเรียนเราควรจะพิจารณาเกณฑ์การจัดกลุ่มนักเรียน กำหนดมาตรฐานการคัดกรอง และวางแผนการคัดกรองนักเรียน เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันในการจัดกลุ่มนักเรียน...” (สนทนากลุ่ม, 31 สิงหาคม 2566)

“... โรงเรียนควรจะมีการทำคำสั่งแต่งตั้งผู้รับผิดชอบงานในด้านการคัดกรองนักเรียนให้ชัดเจน ควรจะจัดประชุมชี้แจงให้ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียนให้รับรู้รับทราบแนวทางการปฏิบัติด้านการคัดกรองนักเรียน...” (สนทนากลุ่ม, 31 สิงหาคม 2566)

“...โรงเรียนก็ต้องมีเกณฑ์การคัดกรองเป็นของตัวเองที่มันเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนที่ได้มาจากการประชุมและได้รับการยอมรับจากคณะครู และจะต้องขี้แจงให้ครูทุกคนทำความเข้าใจตรงกัน เวลาคัดกรองแล้ว ผลที่ได้ออกมาจะได้อยู่ในเกณฑ์เดียวกัน...” (สนทนากลุ่ม, 31 สิงหาคม 2566)

2) โรงเรียนควรมีการจัดทำแผนงาน โครงการ ปฏิทินปฏิบัติงานตามแผน และจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานด้านการคัดกรองนักเรียน เพื่อเป็นการเตรียมการไว้ล่วงหน้าก่อนดำเนินการปฏิบัติ เพื่อกำหนดแผนงาน นโยบาย โครงการ จุดมุ่งหมาย วิธีการแก้ไขปัญหา ตลอดจนการหาวิธีการที่จะทำให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีที่สุด เพื่อดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ยกตัวอย่างคำพูดประกอบการสรุปข้างต้นดังนี้

“... ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนให้มีคุณภาพ โรงเรียนเราควรจะมีการวางแผนหรือวางโครงการเกี่ยวกับการดำเนินงาน ด้านการคัดกรองนักเรียน ให้มีการทำงานที่มีขั้นตอนอย่างเป็นระบบและชัดเจน ...” (สนทนากลุ่ม, 31 สิงหาคม 2566)

“...นอกเหนือจากการวางโครงการแล้วการจัดทำคู่มือการคัดกรองนักเรียนโรงเรียนควรจัดทำไว้เพื่อใช้เป็นหลักเกณฑ์...” (สนทนากลุ่ม, 31 สิงหาคม 2566)

3) โรงเรียนควรมีการออกแบบและใช้เครื่องมือคัดกรองนักเรียนที่หลากหลายตามเกณฑ์การคัดกรองนักเรียน ครูที่ปรึกษาทุกคนไม่ควรคัดกรองนักเรียนเอาตามเกณฑ์ความรู้สึกของครูเอง โดยจะต้องยึดเกณฑ์ที่ได้มาจากการประชุมและได้รับการยอมรับจากครู และต้องชี้แจงให้ครูทุกคนทำความเข้าใจตรงกัน เพื่อให้ได้ผลของการคัดกรองที่ถูกต้องและเป็นมาตรฐานเดียวกัน หลังจากคัดกรองแยกกลุ่มนักเรียน ครูไม่ควรบอกผลการคัดกรองนักเรียนว่าอยู่กลุ่มใด เพราะอาจจะทำให้นักเรียนบางกลุ่มด้อยค่าตนเอง ครูที่ปรึกษาจะต้องระมัดระวังเป็นอย่างมากที่จะให้นักเรียนรู้ว่าตนนั้นได้ถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มมีปัญหาหรือกลุ่มเสี่ยง ซึ่งจะเป็นกลุ่มที่มีความแตกต่างไปจากกลุ่มปกติความเป็นจริงถึงแม้ว่าตัวของนักเรียนบางคนจะรู้ตัวดีว่าขณะนี้ตนเองมีลักษณะพฤติกรรมอย่างไรหรือมีปัญหาอย่างใดก็ตาม ก็ไม่ควรบอกหรือประกาศให้ทราบเพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดการล้อเลียนในกลุ่มเพื่อน ดังนั้นครูที่ปรึกษาจะต้องเก็บรักษาผลการคัดกรองนักเรียนไว้เป็นความลับและนอกจากนี้ในเรื่องของการประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อให้เกิดการช่วยเหลือนักเรียนทั้งสองทาง ครูก็ควรระมัดระวังในการติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองที่ทำให้เกิดความรู้สึกว่าลูกหลานของตนนั้นถูกจัดในกลุ่มที่ไม่ปกติ แตกต่างจากนักเรียนกลุ่มอื่น ๆ ฉะนั้นแล้ว ครูทุกคนควรจริงจังและใส่ใจกับเกณฑ์การคัดกรองนักเรียน เพราะเป็นขั้นตอนสำคัญในการคัดกรองแยกกลุ่มนักเรียน เมื่อได้มีการคัดกรองแยกกลุ่มนักเรียนออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ ครูควรเก็บรักษาข้อมูลไว้เป็นความลับ และครูก็ควรใส่ใจเพื่อแก้ปัญหาส่งเสริมพัฒนาป้องกันนักเรียน หาวิธีการเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ถูกต้องและ

รวดเร็ว หากเอาใจใส่แล้วนักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหาก็อาจจะมีพฤติกรรมที่ดีขึ้นได้ และในกลุ่มปกติก็จะทำให้ได้รับการพัฒนายิ่ง ๆ ขึ้นไป นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ยกตัวอย่างคำพูดประกอบการสรุปข้างต้นดังนี้

"... ครูที่ปรึกษาทุกคนจะต้องใช้เกณฑ์การคัดกรองที่โรงเรียนได้กำหนดขึ้น ไม่ควรคัดกรองนักเรียนเอาตามเกณฑ์ความรู้สึกของครูเอง โดยจะต้องยึดเกณฑ์เป็นหลักเพื่อให้ได้ผลของการคัดกรองที่ถูกต้องและเป็นมาตรฐานเดียวกัน ..." (สนทนากลุ่ม, 31 สิงหาคม 2566)

"... ครูควรจริงจังและใส่ใจกับเกณฑ์การคัดกรองนักเรียน เพราะเป็นขั้นตอนสำคัญที่จะช่วยเหลือนักเรียนทุกกลุ่ม ขึ้นอยู่กับครูว่าจะใส่ใจนักเรียนมากน้อยแค่ไหน หากครูใส่ใจเพื่อแก้ปัญหานักเรียนแล้ว นักเรียนก็อาจมีพฤติกรรมที่ดีขึ้นได้ ..." (สนทนากลุ่ม, 31 สิงหาคม 2566)

"... โรงเรียนต้องใช้เกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนที่ได้มาจากการประชุมและได้รับการยอมรับจากครู ต้องชี้แจงให้ครูทุกคนทำความเข้าใจตรงกันก่อน และเวลาที่คัดกรองแยกกลุ่มนักเรียนออกมาแล้วครูก็ไม่ควรบอกนักเรียนว่าอยู่กลุ่มใด เพราะจะทำให้นักเรียนบางกลุ่มด้อยค่าตนเอง..." (สนทนากลุ่ม, 31 สิงหาคม 2566)

4) โรงเรียนควรมีการกำหนดให้มีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการคัดกรองนักเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย การกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ควรเป็นไปตามขั้นตอนวิธีการ ระยะเวลาตามมาตรฐานของโรงเรียน การกำกับ ติดตาม ตรวจสอบควรจะเกิดขึ้นระหว่างการดำเนินการที่ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินการตามปกติ เป็นการดำเนินการตามหน้าที่ของครูที่รับผิดชอบ เพื่อทำให้แน่ใจว่าครูที่รับผิดชอบนั้นเข้าใจในกระบวนการทำงานและเป็นไปด้วยความถูกต้องเรียบร้อย ถ้าหากมีการดำเนินการที่ผิดพลาดหรือขาดตกบกพร่องไป เมื่อมีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ก็จะสามารถดำเนินการแก้ไข ปรับปรุง หรือพัฒนาได้ทันที การประเมินผลการคัดกรองนักเรียนถือว่าเป็นขั้นตอนต่อจากการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบเป็นส่วนหนึ่งของหน้าที่ครูที่รับผิดชอบทุกคนที่ควรจะต้องดำเนินการ การประเมินผลควรประเมินภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้อย่างแน่นอนบนเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียนที่ได้กำหนดไว้ในขั้นตอนการประชุมวางแผน ซึ่งการประเมินผลนี้จะส่งผลดีต่อครูผู้รับผิดชอบ ทำให้ทราบว่า ผลการดำเนินงานของตนเป็นอย่างไร บรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ มีจุดบกพร่องที่ควรจะต้องปรับปรุงอย่างไร ถ้าหากไม่มีการประเมินผลก็จะไม่ทราบถึงผลการดำเนินการของตนว่ามีส่วนใดที่ปฏิบัติได้เป็นอย่างดีอยู่แล้ว และส่วนใดที่ควรจะพัฒนาปรับปรุง จากนั้นนำผลลัพธ์ที่ได้มาสรุปรายงานผลการดำเนินงาน ทั้งผลสำเร็จ อุปสรรค ปัญหา และสิ่งที่ควรจะดำเนินการต่อไปเสนอต่อผู้อำนวยการ และให้ผู้อำนวยการตรวจสอบประเมินผลการดำเนินการในภาพรวมของครูแต่ละท่านอีกครั้ง ซึ่งจะทำให้ผู้อำนวยการเห็นผลลัพธ์ในภาพรวมว่าครูแต่ละท่านดำเนินการเป็นอย่างไร ควรจะมีการให้คำแนะนำ ให้วิธีการดำเนินการที่ดีกว่าแก่ครูอย่างไร จะได้นำไปปรับใช้ในครั้งต่อ ๆ ไปให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ยกตัวอย่างคำพูดประกอบการสรุปข้างต้นดังนี้

“... ผู้บริหารควรให้ครูที่ปรึกษาประเมินผลด้านการคัดกรองนักเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายไม่ควรใช้วิธีการเดียว และอาจจะต้องมีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ โดยให้ครูที่ปรึกษารายงานผลการดำเนินงานด้านนี้อย่างสม่ำเสมอหรืออาจจะกำหนดวันเวลารายงานผลที่ชัดเจนไปเลย ...” (สนทนากลุ่ม, 31 สิงหาคม 2566)

“... ต้องมีการกำกับติดตามอย่างที่ว่านั้นครับ ถ้าเรามีการกำกับติดตาม บางคนที่ไม่เข้าใจเราก็สามารถที่จะชี้แนะเขาได้ และเราจะได้รู้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบันด้วย การที่ได้กำกับติดตามสอบถามแนวทางการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในตอนนั้นอาจจะช่วยกันแก้ปัญหาได้ทันท่วงทีไม่ล่าช้า ...” (สนทนากลุ่ม, 31 สิงหาคม 2566)

“... ผมก็เห็นด้วยนะครับเพราะหลังจากดำเนินการคัดกรองนักเรียนแล้ว ควรมีการดำเนินการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งรายงานผลการดำเนินงาน เพื่อจะได้พัฒนาและแก้ไขปัญหาการดำเนินงานต่อไป ...” (สนทนากลุ่ม, 31 สิงหาคม 2566)

4.2.2 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา

ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า มี 4 แนวทาง คือ 1) โรงเรียนควรมีการประสานงานกับผู้เกี่ยวข้อง เพื่อจัดกิจกรรมสำหรับการป้องกันและการช่วยเหลือแก้ไขปัญหา 2) โรงเรียนควรมีการจัดทำมาตรการช่วยแหลือนักเรียนที่ชัดเจน 3) โรงเรียนควรมีการจัดกิจกรรมสื่อสารกับผู้ปกครอง และ 4) โรงเรียนมีการป้องกันและแก้ไขปัญหาส่วนตัวของนักเรียนโดยการให้ครูมีหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนเบื้องต้น ดังมีรายละเอียดดังนี้

1) โรงเรียนควรมีการประสานงานกับผู้เกี่ยวข้อง เพื่อจัดกิจกรรมสำหรับการป้องกันและการช่วยเหลือแก้ไขปัญหา เพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายในการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนซึ่งเป็นการดำเนินการที่เกิดความยั่งยืน นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ยกตัวอย่างคำพูดประกอบการสรุปข้างต้นดังนี้

“...การประสานงานกับผู้เกี่ยวข้อง โรงเรียนควรมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างเครือข่ายในการร่วมกันแก้ไขปัญหา สามารถส่งต่อข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับนักเรียนให้ผู้เกี่ยวข้องรับทราบเพื่อสามารถร่วมมือกันในการช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างทันเวลา ...” (สนทนากลุ่ม, 31 สิงหาคม 2566)

“...หากมีการประสานงานช่วยกันหลายฝ่าย การแก้ไขปัญหาจะเป็นไปอย่างมีรูปแบบและสามารถตรวจสอบสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นได้จริง ...” (สนทนากลุ่ม, 31 สิงหาคม 2566)

“...หากการแก้ไขปัญหาดำเนินการอย่างถูกต้องและถูกจุดก็จะมีปัญหาลดน้อยลงซึ่งถือว่าเป็นการจัดการที่เกิดความยั่งยืน ...” (สนทนากลุ่ม, 31 สิงหาคม 2566)

2) โรงเรียนควรมีการจัดทำมาตรการช่วยเหลือนักเรียนที่ชัดเจน เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อไปในอนาคตสามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงจุด ซึ่งสามารถดำเนินการได้โดยให้โรงเรียนจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับบุคลากรในสถานศึกษา ให้มีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะตลอดจนเทคนิคในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา โรงเรียนควรสนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนทุกคนเข้ารับการฝึกฝนอบรมพัฒนาตนเอง ในด้านจิตวิทยาหรือการแนะแนว เพื่อให้บุคลากรในโรงเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะในการให้คำแนะนำและให้คำปรึกษาตามหลักจิตวิทยาเบื้องต้น นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ยกตัวอย่างคำพูดประกอบการสรุปข้างต้นดังนี้

“...หากโรงเรียนมีการจัดทำมาตรการการช่วยเหลือนักเรียนที่ชัดเจนนั้น จะทำให้ครอบคลุมถึงปัญหาที่จะแก้ และสามารถแก้ไขปัญหาอย่างตรงจุด...” (สนทนากลุ่ม, 31 สิงหาคม 2566)

“...อีกหนึ่งประเด็นในการแก้ไขปัญหาให้ตรงจุดนั้น โรงเรียนจะต้องมีบุคลากรที่มีความรู้ด้านการให้คำปรึกษาอย่างแท้จริง มีเทคนิคในการช่วยเหลือ...” (สนทนากลุ่ม, 31 สิงหาคม 2566)

“...บุคลากรในโรงเรียนทุกคนควรได้รับการฝึกฝนอบรมพัฒนาตนเอง ในด้านจิตวิทยาหรือการแนะแนว เพื่อให้บุคลากรในโรงเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะในการให้คำแนะนำและให้คำปรึกษาตามหลักจิตวิทยาเบื้องต้น...” (สนทนากลุ่ม, 31 สิงหาคม 2566)

3) โรงเรียนควรมีการจัดกิจกรรมสื่อสารกับผู้ปกครอง โดยจัดประชุมผู้ปกครองภาคเรียนละ 1 ครั้ง และมีการสื่อสารกันภายในกลุ่มห้องเรียน หรือชั้นเรียน เพื่อเป็นการติดต่อประสานงานระหว่างครูกับผู้ปกครอง และผู้ปกครองด้วยกันเอง ทั้งนี้ถือเป็นการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการสอดส่องดูแลนักเรียนให้มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์และเพื่อส่งต่อข้อมูลให้นักเรียนที่มีปัญหาได้รับการช่วยเหลืออย่างทันท่วงที ซึ่งผู้วิจัยได้ยกตัวอย่างคำพูดประกอบการสรุปข้างต้นดังนี้

“...การจัดประชุมผู้ปกครองเป็นกิจกรรมที่สำคัญมากที่จะทำให้ทางโรงเรียนได้สื่อสารกับผู้ปกครองได้โดยตรง ได้ทราบข้อมูลเบื้องต้นของตัวนักเรียนจากผู้ปกครองที่จะทำให้สามารถช่วยเหลือนักเรียนได้หากนักเรียนอยู่ในกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา...” (สนทนากลุ่ม, 31 สิงหาคม 2566)

“...การจัดการประชุมผู้ปกครอง นับเป็นกิจกรรมหนึ่งที่มีประโยชน์อย่างมาก ในการสร้างความร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และยังเป็นโอกาสดีในการชี้แจงข้อมูลต่าง ๆ ที่ผู้ปกครองจำเป็นต้องรับทราบเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของทางโรงเรียนและแนวทางการเรียนรู้ที่นักเรียนจะต้องดำเนินการตลอดช่วงปีการศึกษา ถ้าไม่มีการประชุมผู้ปกครอง โอกาสที่ผู้ปกครองจะได้รับทราบข้อมูลต่าง ๆ อย่างเป็นทางการพร้อมกันหมดนั้นแทบเป็นไปได้ยาก และต้องอาศัยเพียงการสอบถามกับครูผู้สอน ซึ่งอาจได้ข้อมูลที่ไม่ครบถ้วนหรือคลาดเคลื่อนได้...” (สนทนากลุ่ม, 31 สิงหาคม 2566)

4) โรงเรียนมีการป้องกันและแก้ไขปัญหาส่วนตัวของนักเรียนโดยการให้ครูมีหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนเบื้องต้นในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูควรให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกันแต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหานั้น จำเป็นอย่างมากที่ต้องให้ความดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือทั้งการป้องกัน และการแก้ไขปัญหา โดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคม การสร้างภูมิคุ้มกัน การป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน จึงเป็นภาระงานที่ยิ่งใหญ่และมีคุณค่าอย่างมากในการพัฒนาให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไปการป้องกันและการแก้ไขปัญหาให้กับนักเรียนนั้นมีหลายเทคนิค วิธีการ แต่สิ่งที่ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา จำเป็นต้องดำเนินการมีอย่างน้อย 2 ประการ คือ 1) การให้คำปรึกษาเบื้องต้น 2) การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

“...ครูทุกคนแลผู้เกี่ยวข้องจำเป็นต้องมีความตระหนักในความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียน และมีความสุขที่จะพัฒนานักเรียนในทุกด้าน...” (สนทนากลุ่ม, 31 สิงหาคม 2566)

“...ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยต้องได้รับความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายการอบรมให้ความรู้และทักษะ รวมทั้งการเผยแพร่ข้อมูล ความรู้แก่ครูที่ปรึกษาหรือผู้เกี่ยวข้องในเรื่องที่เอื้อประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสิ่งที่จำเป็นโดยเฉพาะเรื่องทักษะการปรึกษาเบื้องต้น และแนวทางการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียนซึ่งโรงเรียนควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ...” (สนทนากลุ่ม, 31 สิงหาคม 2566)

สรุปว่าผลการหาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านป้องกัน และแก้ไขปัญหาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูนนั้น ในด้านการคัดกรองนักเรียนผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่ามี 4 แนวทาง คือ 1) โรงเรียนควรมีการประชุมพิจารณาเกณฑ์การจัดกลุ่มนักเรียน กำหนดมาตรฐานการคัดกรอง และวางแผนการคัดกรองนักเรียน 2) โรงเรียนควรมีการจัดทำแผนงาน โครงการ ปฏิทินปฏิบัติงานตามแผน และจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานด้านการคัดกรองนักเรียน 3) โรงเรียนควรมีการออกแบบและใช้เครื่องมือคัดกรองนักเรียนที่หลากหลาย ตามเกณฑ์การคัดกรองนักเรียน 4) โรงเรียนควรมีการกำกับดูแล ตรวจสอบความถูกต้องของผลการวิเคราะห์พฤติกรรมนักเรียนเพื่อคัดกรองแบ่งกลุ่มนักเรียน และในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า มี 4 แนวทาง คือ 1) โรงเรียนควรมีการประสานงานกับผู้เกี่ยวข้อง เพื่อจัดกิจกรรมสำหรับการป้องกันและการช่วยเหลือแก้ไขปัญหา 2) โรงเรียนควรมีการจัดทำมาตรการช่วยแหลือนักเรียนที่ชัดเจน 3) โรงเรียนควรมีการจัดกิจกรรมสื่อสารกับผู้ปกครอง และ 4) โรงเรียนมีการป้องกันและแก้ไขปัญหาส่วนตัวของนักเรียนโดยการให้ครูมีหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนเบื้องต้น

บทที่ 5
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ผู้วิจัยขอนำเสนอสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะตามลำดับดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.2 อภิปรายผล

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน และเพื่อหาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ คือ กลุ่มที่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 2 รูป/คน และครูผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 4 รูป/คน จำนวน 6 รูป/คน 2) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสนทนากลุ่ม ได้แก่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารงานที่มีประสบการณ์อย่างน้อย 3-5 ปี ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน 3 รูป/คน ครูผู้สอน จำนวน 3 รูป/คน ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 รูป/คน รวมทั้งสิ้น 9 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยสรุปเขียนแบบบรรยาย และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา สรุปผลได้ดังนี้

5.1.1 ผลการศึกษาสภาพการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

ด้านการคัดกรองนักเรียน

ครูที่ปรึกษาประจำชั้นมีการคัดกรองตามภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ได้ดำเนินการคัดกรองนักเรียนที่ได้ข้อมูลมาจากขั้นตอนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จากนั้นนำข้อมูลที่เกี่ยวกับตัวนักเรียนมาจัดเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มปกติ 2) กลุ่มเสี่ยง และ 3) กลุ่มมีปัญหา ข้อมูลผลการคัดกรองนักเรียนประจำปีการศึกษา 2564 จากนักเรียนทั้งหมด 113 รูป คือ อยู่ในกลุ่มปกติ 98 รูป

คิดเป็นร้อยละ 86.72 อยู่ในกลุ่มเสี่ยง 10 รูป คิดเป็นร้อยละ 8.85 และอยู่ในกลุ่มมีปัญหา 5 รูป คิดเป็นร้อยละ 4.42 ในการดำเนินการดังกล่าวนี้ การจัดเก็บข้อมูลบางครั้งยังไม่มีการประมวลข้อมูลอย่างเป็นระบบ และครูที่ปรึกษาประจำชั้นยังขาดความเข้าใจในกระบวนการการคัดกรองที่ถูกต้อง เมื่อได้ผลการคัดกรองมาแล้วไม่มีมาตราการหรือแนวทางในการดำเนินการที่จริงจังและชัดเจน อีกทั้งเมื่อมีการเลื่อนชั้นการศึกษา กลุ่มนักเรียนแต่ละกลุ่มจะมีการเปลี่ยนครูที่ปรึกษาประจำชั้นทุกปี ทำให้ต้องความรู้จักกับนักเรียนใหม่ทุกครั้ง บางชั้นเรียนการส่งต่อข้อมูลไม่เป็นปัจจุบัน และคลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริง ทำให้ได้ข้อมูลการคัดกรองที่ไม่ตรงตามความจริง การแสดงออกทางพฤติกรรมและอารมณ์ของนักเรียนไม่ชัดเจน จึงสังเกตได้เพียงบางส่วนเท่านั้น ส่วนใหญ่จะได้ข้อมูลจากการออกเยี่ยมวัดพบปะและสัมภาษณ์กับผู้ปกครองนักเรียน พบว่าเมื่ออยู่ที่วัดพฤติกรรมจะแตกต่างจากอยู่ที่โรงเรียน เมื่อครูที่ปรึกษาประจำชั้นได้ข้อมูลอย่างเพียงพอแล้วจะนำมาคัดกรองนักเรียนโดยแยกเป็นกลุ่มต่าง ๆ และจะมีการดำเนินการในแต่ละกลุ่มที่แตกต่างกันออกไป ในบางครั้งการแก้ไขปัญหานักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง หรืออยู่ในกลุ่มมีปัญหา ครูแต่ละท่านจะมีการแก้ไขปัญหาที่ไม่เหมือนกัน ทำให้การแก้ไขปัญหาไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา

ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา มีหลากหลายรูปแบบ ตัวอย่างเช่น มีการซ่อมเสริมนักเรียนที่เรียนช้า เรียนอ่อน ให้กิจกรรมหรือปฏิบัติงานต่างออกไปจากนักเรียนอื่น และประเมินผลตามความสามารถ มีการสอนพิเศษ ปรับพื้นฐานการเรียนรู้ เช่น วิชาภาษาไทย คณิต วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ โดยโรงเรียนมีการแบ่งนักเรียน เก่งปานกลาง อ่อนจากระบบการประเมินโดยครูผู้สอน และจัดกิจการซ่อมเสริมสำหรับนักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้ มีโครงการปรับพื้นฐานนักเรียนก่อนเรียนทุกภาคเรียน การประสานงานกับผู้เกี่ยวข้อง เพื่อจัดกิจกรรมสำหรับการป้องกันและการช่วยเหลือแก้ไขปัญหา ทางโรงเรียนได้มีการประสานหน่วยงานบุคลากรภายนอกในการจัดกิจกรรมทั้งจากโรงพยาบาล สถานีตำรวจ ปราชญ์ชาวบ้าน มาจัดกิจกรรม ทั้งการอบรมความรู้ สร้างแนวทางการแก้ปัญหาในด้านต่าง ๆ แต่จากการที่นักเรียนยังมีกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหานั้นอาจเนื่องมาจากการป้องกันและแก้ไขปัญหานั้น ยังขาดระบบการให้คำปรึกษา อาจเนื่องมาจากบุคลากรในโรงเรียนไม่มีความรู้ในหลักการให้คำปรึกษา จิตวิทยาเบื้องต้น จึงทำให้การให้คำแนะนำ หรือการให้คำปรึกษายังไม่ครอบคลุมและทำให้แก้ปัญหาได้ไม่ดีเท่าที่ควร

5.1.2 ผลการหาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

ด้านการคัดกรองนักเรียน

1) โรงเรียนควรมีการประชุมพิจารณาเกณฑ์การจัดกลุ่มนักเรียน กำหนดมาตรฐานการคัดกรอง และวางแผนการคัดกรองนักเรียน 2) โรงเรียนควรมีการจัดทำแผนงาน โครงการ ปฏิทินปฏิบัติงานตามแผน และจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานด้านการคัดกรองนักเรียน 3) โรงเรียนควรมีการออกแบบและใช้เครื่องมือคัดกรองนักเรียนที่หลากหลาย ตามเกณฑ์การคัดกรองนักเรียน 4) โรงเรียนควรมีการกำกับดูแล ตรวจสอบความถูกต้องของผลการวิเคราะห์พฤติกรรมนักเรียนเพื่อคัดกรองแบ่งกลุ่มนักเรียน

ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา

1) โรงเรียนควรมีการประสานงานกับผู้เกี่ยวข้อง เพื่อจัดกิจกรรมสำหรับการป้องกันและการช่วยเหลือแก้ไขปัญหา 2) โรงเรียนควรมีการจัดทำมาตรการช่วยแหลือนักเรียนที่ชัดเจน 3) โรงเรียนควรมีการจัดกิจกรรมสื่อสารกับผู้ปกครอง และ 4) โรงเรียนมีการป้องกันและแก้ไขปัญหาส่วนตัวของนักเรียนโดยการให้ครูมีหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนเบื้องต้น

5.2 อภิปรายผล

ผลการวิจัยแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน มีประเด็นสำคัญที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

5.2.1 ผลการศึกษาสภาพการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

ด้านการคัดกรองนักเรียน ครูมีการคัดกรองนักเรียนตามภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหาร เช่น ครูที่ปรึกษาประจำชั้น ได้ดำเนินการเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียนที่ได้ข้อมูลมาจากขั้นตอนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ได้แก่ ข้อมูลจากการกรอกประวัติส่วนตัว ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน 5 ด้าน ข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรม จากนั้นนำข้อมูลที่เกี่ยวกับตัวนักเรียนมาจัดเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มปกติ คือ นักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลแล้วอยู่ในเกณฑ์ปกติ 2) กลุ่มเสี่ยง คือ นักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลแล้วอยู่ในเกณฑ์เสี่ยง 3) กลุ่มมีปัญหา คือ นักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลแล้วอยู่ในเกณฑ์มีปัญหาต้องช่วยเหลือและแก้ไขอย่างใกล้ชิด และด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน ครูที่ปรึกษาประจำชั้นได้ดำเนินการส่งเสริมและพัฒนากับนักเรียนทุกกลุ่มโดยการจัดกิจกรรมโฮมรูมในทุก ๆ เช้าเพื่อเป็นการพบปะพูดคุยแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เช็คสถิติการมา ลา ขาดของนักเรียน และเตรียมความพร้อมก่อนทำการเรียน ในการจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนได้จัดประมาณ 2-3 ครั้ง และได้หยุดไป จึงเปลี่ยนเป็นการที่คณะครูออกเยี่ยมวัดของนักเรียนแทน ในส่วนของการเยี่ยมวัดนั้นจะแบ่งการเยี่ยมวัดเป็น 2 กรณี คือ กรณีที่ 1 การเยี่ยมวัดประจำภาคเรียนภาคเรียนละ 1 ครั้ง กรณีที่ 2 การเยี่ยมวัดเพื่อเป็นการแก้ไขพัฒนาเด็กนักเรียนกลุ่มที่มีปัญหา ในส่วนการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนานักเรียนนั้นได้มีการแบ่งเป็น 2 กิจกรรมหลักได้แก่ กิจกรรมที่ 1 กิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิต และกิจกรรมที่ 2 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากว่า โรงเรียนได้ตระหนักรู้เห็นถึงความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 หมวด 7 มาตรา 63 ได้บัญญัติว่าโรงเรียนและสถานศึกษาต้องจัดให้มีระบบงานและกิจกรรมในการแนะแนว ให้คำปรึกษา ฝึกอบรมแก่นักเรียน นักศึกษาและผู้ปกครอง เพื่อส่งเสริมความประพฤติที่เหมาะสม ความรับผิดชอบต่อสังคม และความปลอดภัยแก่นักเรียนนักศึกษา ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนด ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงเปรียบเสมือน การส่งเสริม พัฒนาการป้องกัน และแก้ไขปัญหาเพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็งคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิต และรอดพ้นจากวิกฤติทั้งปวง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) ประกอบกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดนโยบายและจุดเน้นให้สถานศึกษาในสังกัดทุกแห่ง

จัดให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและดำเนินการอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความยั่งยืน ซึ่งนักเรียนทุกคนจะต้องได้รับการดูแลช่วยเหลือ พิทักษ์ ปกป้อง คุ้มครองอย่างรอบด้าน ด้วยกระบวนการที่ถูกต้อง เหมาะสมและทันการณ์ ได้รับการพัฒนาในทุกมิติ เพื่อให้เป็นคนดี มีความสุข และปลอดภัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนิสา มาสุข (2560, หน้า 89) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง พบว่า ด้านการคัดกรองนักเรียน ครูได้ดำเนินงาน โดยมีการกำหนดเกณฑ์การคัดกรอง เพื่อจัดกลุ่มนักเรียนให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง โดยมีทะเบียนประวัติ แฟ้มประวัติ มีหลักเกณฑ์ที่เป็นมาตรฐานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนครอบคลุมถูกต้องเหมาะสม มี 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มที่มีปัญหา โดยในกลุ่มปกติ ครูควรส่งเสริมและพัฒนานักเรียนกลุ่มนี้ ส่วนกลุ่มเสี่ยง ครูควรให้ความสำคัญดูแลอย่างใกล้ชิด เพื่อที่ส่งเสริมให้เป็นกลุ่มปกติ และกลุ่มที่มีปัญหา ครูต้องดำเนินการแก้ไขปัญหานักเรียนอย่างเร่งด่วน และแก้ไขให้ตรงกับปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน เพื่อช่วยเหลือนักเรียนให้เป็นกลุ่มปกติ โดยครูควรกำหนดแนวทางการดำเนินงาน มีการจัดทำข้อมูลนักเรียนแต่ละกลุ่ม ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา พบว่า ผู้บริหารควรจัดอบรมครูให้เข้าใจกระบวนการและเทคนิคการให้คำปรึกษาเบื้องต้น เพื่อสามารถให้คำปรึกษา แนะนำได้เหมาะสมกับลักษณะของปัญหา และธรรมชาติของนักเรียน ควรสร้างทีมในการให้คำปรึกษานักเรียน เป็นการเพิ่มความเอาใจใส่ในพฤติกรรมของนักเรียน เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาโดยเฉพาะและควรจัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วม ตระหนักถึงความสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา สอดคล้องกับงานวิจัยของ Tucker (1991) ได้วิจัยการรับรู้ของครูผู้ปกครอง และผู้บริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งเบอมิวด้าที่มีต่อการทำผิดระเบียบของนักเรียนพบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม คือ การไม่เคารพนับถือครู การขาดเรียน กริยาที่หยาบคายยาเสพติด ความรุนแรงและด้านอื่น ๆ โดยนักเรียนชายมีการกระทำความผิดมากกว่านักเรียนหญิงนักเรียนที่ทำผิดระเบียบส่วนใหญ่จะมีอัตราการขาดเรียนสูง โดยผู้ปกครองและนักเรียนตำหนิว่าการที่นักเรียนมีพฤติกรรมผิดวินัยดังกล่าว เป็นผลมาจากครูและโรงเรียน ซึ่งนโยบายของโรงเรียนบางนโยบายควรเพิ่มความเอาใจใส่ของครูต่อนักเรียน และควรชี้ชัดถึงข้อตักเตือนที่เป็นไปในแนวทางเดียวกันต่อพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของ Reinke (2008) ได้ศึกษาเรื่อง การลดปัญหาพฤติกรรมของนักเรียนในปัจจุบันและอนาคตผ่านการสอนในชั้นเรียน ผลการศึกษาพบว่า การช่วยเหลือและพัฒนาพฤติกรรมของนักเรียน ถ้าสามารถทำได้ถูกทางก็จะเป็นการช่วยลดระดับของพฤติกรรมที่เป็นปัญหา และลดความเสี่ยงต่างๆ ที่จะเกิดกับโรงเรียน ครูต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถจัดการกับพฤติกรรมของนักเรียน ซึ่งปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ อาจก่อให้เกิดความเสียหายได้ ดังนั้น การให้ความช่วยเหลือในชั้นเรียน โดยใช้รูปแบบการให้คำปรึกษา มีจุดมุ่งหมายเพื่อป้องกันและเปลี่ยนแปลงระบบในห้องเรียน ภายใต้ระบบของโรงเรียน ผลลัพธ์ที่ได้แสดงให้เห็นว่าการให้คำปรึกษาในชั้นเรียน มีผลทำให้พฤติกรรมของนักเรียนเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น ลดพฤติกรรมด้านการทำลาย และพบว่าการให้คำปรึกษาในห้องเรียนทำให้ พฤติกรรมครูและนักเรียนเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Johnson (1981) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการให้คำปรึกษาที่มี ประสิทธิผลในโรงเรียน พบว่า แผนการแนะแนวในปัจจุบันควรได้รับการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้เหมาะสม กับวัตถุประสงค์

นอกจากนั้นการสำรวจประสิทธิผลของแผนงานของโรงเรียน สามารถนำมาใช้ได้กับฝ่าย กิจกรรมนักเรียนและผู้เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาที่แสวงหาแผนงานให้คำปรึกษาที่มีประสิทธิภาพที่มุ่ง ให้ความสำคัญกับความก้าวหน้าของนักเรียน

5.2.2 ผลการหาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

ด้านการคัดกรองนักเรียน โรงเรียนควรมีการประชุมพิจารณาเกณฑ์การจัดกลุ่มนักเรียน กำหนดมาตรฐานการคัดกรอง และวางแผนการคัดกรองนักเรียน ตลอดจนโรงเรียนควรมีการจัดทำแผนงาน โครงการ ปฏิทินปฏิบัติงานตามแผน และจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานด้านการคัดกรองนักเรียน และโรงเรียนควรมีการออกแบบและใช้เครื่องมือคัดกรองนักเรียนที่หลากหลาย ตามเกณฑ์การคัดกรองนักเรียน รวมถึงโรงเรียนควรมีการกำกับดูแล ตรวจสอบความถูกต้องของผลการวิเคราะห์พฤติกรรมนักเรียนเพื่อคัดกรองแบ่งกลุ่มนักเรียน เหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีวัตถุประสงค์ที่จะพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ แต่ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากผู้บริหาร คณะครูและผู้เกี่ยวข้อง มีการประชุมวางแผนงาน กำหนดแนวทางเพื่อนำไปสู่การดำเนินงาน มีการทำงานเป็นทีม ร่วมกันคิด ร่วมกันปฏิบัติ มีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลร่วมชื่นชมผลงาน เพื่อสร้างสรรค์ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เป็นรูปธรรมและจะก่อประโยชน์ต่อนักเรียนและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547) ประกอบกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2557, หน้า 3) ให้สถานศึกษาต้องบูรณาการเนื้อหาความรู้และพัฒนาคุณภาพเด็กนักเรียนให้มีความพร้อมอย่างเป็นองค์รวม โดยการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตเด็กนักเรียน และแก้วิกฤติทางสังคม สถานศึกษาต้องจัดระบบงานและกิจกรรมที่ส่งเสริมความประพฤติให้เหมาะสม ความรับผิดชอบต่อสังคม และความปลอดภัยให้กับเด็กนักเรียน และนำระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฤทธิ์ธิชัย ภู่สำอางค์ (2563, หน้า 127) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ด้านการคัดกรองนักเรียน ครูที่ปรึกษาต้องมีมาตรฐานหรือแนวทางการคัดกรองนักเรียนเดียวกัน โดยยึดเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนของโรงเรียนเพื่อให้ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมนักเรียน ในการแบ่งกลุ่มนักเรียนน่าเชื่อถือ แนวทางการพัฒนาคือ โรงเรียนควรจัดทำคู่มือ หลักเกณฑ์ วิธีการในการคัดกรอง รวมถึงระเบียบ หลักเกณฑ์ ที่ชัดเจน วิเคราะห์ข้อมูลแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา ใช้ระบบคอมพิวเตอร์ช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลคัดกรองนักเรียน ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมมากขึ้น โดยประสานงานกับผู้ปกครองแจ้งผลการคัดกรองนักเรียนและข้อมูลพฤติกรรมของนักเรียนให้ได้ทราบข้อมูลที่เป็นจริง ประสานงานกับบุคลากรหลาย ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมพิจารณาผลการคัดกรองนักเรียน และหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ พัฒนาการนิเทศ กำกับ ติดตาม ดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการประเมินสถานการณ์ หาแนวทางแก้ไข วางแผนปรับปรุงระบบอย่างต่อเนื่องสอดคล้องต่อสภาพปัจจุบัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรวุฒิ บุตรศรีภูมิ (2563, หน้า 144) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 พบว่า ด้านการคัดกรองนักเรียน สถานศึกษาควรจัดกลุ่มนักเรียนออกเป็น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา เพื่อหาวิธีการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง โรงเรียนควรจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและพัฒนานักเรียนทุกกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง หรือกลุ่มมีปัญหา ให้ตรงตามสภาพปัญหา และพัฒนาศักยภาพของนักเรียนแต่ละบุคคล สถานศึกษาควรมีการประชุมเพื่อวางแผนเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนให้มีมาตรฐาน เป็นไปตามแนวทางเดียวกัน สถานศึกษาควรพัฒนาเครื่องมือเพื่อคัดกรองปัญหาพฤติกรรมของนักเรียน เมื่อทำการคัดกรองนักเรียนแล้วควรสรุปผลการคัดกรองเพื่อเป็นข้อมูลให้ครูที่ปรึกษาใช้ในการส่งเสริมและแก้ไขปัญหานักเรียนต่อไป และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา โรงเรียนควรมีการประสานงานกับผู้เกี่ยวข้อง เพื่อจัดกิจกรรมสำหรับการป้องกันและการช่วยเหลือแก้ไขปัญหา และโรงเรียนควรมีการจัดทำมาตรการช่วยแหลือนักเรียนที่ชัดเจน มีการจัดกิจกรรมสื่อสารกับผู้ปกครองโดยการจัดประชุมผู้ปกครองระดับโรงเรียนและระดับชั้นเรียน รวมถึงโรงเรียนควรมีการป้องกันและแก้ไขปัญหาส่วนตัวของนักเรียนโดยการให้ครูมีหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนเบื้องต้น ทั้งนี้เพื่อให้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเป็นไปในแนวทางเดียวกัน มีการดำเนินการต่อเนื่องและสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างตรงจุดและชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เจตบดินทร์ บุญญรัตน์ และคณะ (2565, หน้า 80) ที่ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ที่กล่าวว่า ในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนสถานศึกษาควรมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับบุคลากรในสถานศึกษา ให้มีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะ ตลอดจนเทคนิคในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน และสถานศึกษาควรสนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาทุกคนเข้ารับการฝึกฝนอบรมพัฒนาตนเอง ในด้านจิตวิทยาหรือการแนะแนว เพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษามีความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะในการให้คำแนะนำและให้คำปรึกษาตามหลักจิตวิทยาเบื้องต้น และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศักรินทร์ โพธิ์เพ็ชร์ (2559, หน้า 82) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขนาดเล็กจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ผลการวิจัยพบว่า ครูควรสร้างความศรัทธาต่อนักเรียน ตามจรรยาบรรณครูควรมีการจัด กิจกรรมที่ส่งเสริม ความสัมพันธ์ของครูและนักเรียน และกำหนดการจัดกิจกรรมให้เป็น ลายลักษณ์อักษรมีรูปแบบที่แน่นอน

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษา แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

1) โรงเรียนควรมีการประชุมครูเพื่อวางแผนงานหรือโครงการให้ชัดเจน มีการกำหนดเกณฑ์และจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกัน เพื่อให้ครูนำไปใช้ตามสภาพความเป็นจริง ควรมีการอบรมพัฒนาให้ครูในโรงเรียนมีความรู้เกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน ให้รู้วิธีการวิเคราะห์และวิธีประเมินผลการคัดกรองอย่างถูกต้อง ควรใช้เกณฑ์ในการคัดกรองนักเรียนที่เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งโรงเรียน ไม่ควรแจ้งข้อมูลการแบ่งกลุ่มให้นักเรียนทราบ และโรงเรียนควรมีการติดตาม และประเมินผลการคัดกรอง

นักเรียน แล้วนำผลการคัดกรองมาสรุปและมีการดูแลติดตามอย่างต่อเนื่อง

2) นักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม อาศัยอยู่วัดมากกว่าอยู่บ้านเจ้าอาวาส 1 รูป อาจจะดูแลนักเรียนเป็นจำนวนมาก ทำให้ดูแลไม่ทั่วถึง และเกิดปัญหาต่างๆตามมาทั้งในวัด และลามมาถึงในโรงเรียนด้วย ฉะนั้นต้องมีการพูดคุย วางแผนแก้ปัญหาระหว่าง บ้าน วัด และโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วยผู้ปกครอง เจ้าอาวาส ผู้บริหารและคณะครู ซึ่งปกติทางโรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่แล้วแต่อาจจะไม่สม่ำเสมอ ทั้ง 3 ฝ่ายต้องมีการกำหนดการแก้ปัญหาร่วมกันให้สม่ำเสมอกว่านี้ และจัดทำเอกสารแผนงาน/กิจกรรมรองรับการป้องกันและแก้ไขปัญหาอย่างเร่งด่วน และควรปฏิบัติตามแผนงาน/กิจกรรมตามปฏิทินที่กำหนดอย่างต่อเนื่อง

3) ในด้านการคัดกรองนักเรียนนั้น ควรมีการจัดเก็บข้อมูลการคัดกรองนักเรียนถือเป็นความลับ ไม่ให้นักเรียนรู้ว่าตนจัดอยู่ในกลุ่มใด และมีการวางแผนการคัดกรองนักเรียน ดังนั้น โรงเรียนควรมีแผนงานและสนับสนุนส่งเสริมให้ครูผู้สอนตระหนักถึงการ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของโรงเรียนและหน่วยงานต้นสังกัด

4) ในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ควรมีการจัดกิจกรรมเพิ่มเติมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่ตนเองถนัด มีครูแนะแนวหรือครูที่ทำหน้าที่แนะแนวโดยเฉพาะ และครูผู้สอนเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ปรึกษาปัญหาเบื้องต้นอย่างจริงใจเพื่อใช้เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่องความคิดเห็นของผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือปัจจัยอื่น ๆ เพื่อให้การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2) ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนอื่น ๆ ภายในสังกัด

บรรณานุกรม

1. ภาษาไทย

1) หนังสือทั่วไป

กรมสามัญศึกษา. (2544). *ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา.* กรุงเทพฯ : การศาสนา.

กรมสุขภาพจิต. (2544). *คู่มือครูที่ปรึกษาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.* กรุงเทพฯ : อิมเมจกรุ๊ป.

_____. (2546). *คู่มือวิทยากร ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 – ช่วงชั้นที่ 4 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6).* กรุงเทพฯ : องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน แนวคิด หลักการและทฤษฎี.* กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.

ชาย โพธิสิตา. (2552). *ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ*. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.

รัตนะ บัวสนธ์. (2551). *วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพทางการศึกษา.* กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์คำสมัย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2546). *คู่มือการปฏิบัติงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา.* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

_____. (2547). การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.

_____. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไข. เพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553.* กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.

สุภางค์ จันทวานิช. (2535). *วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ.* กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์.

2) วิทยานิพนธ์ / สารนิพนธ์ / รายงานการวิจัย

กนกธร วงษ์จันทร์. (2552). *ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนมัธยมท่าแคลง จังหวัดจันทบุรี*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

เกษมสุข อันตระโลก. (2557). *การพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนสว่างแดนดิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23*. ในวิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

จันทณา บุญรุ่ง. (2548). *การศึกษาบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวในโรงเรียนนำร่อง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

จุติกรณ์ นิสสัย. (2558). *การศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านหนองปรือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3.* ในวิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.

เฉลิมพงษ์ สุขสมพนารักษ์. (2561). *การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านช่างหม้อ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน.* งานวิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

ณรงค์เดช อินอุทัย. (2550). *การแก้ปัญหาการขาดเรียนของนักเรียน ระดับชั้น ปวช.2 แผนกวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชาวงจรพัลซ์และดิจิตอล ประจำภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 โดยใช้วิธีการเรียนแบบกลุ่ม.* วิจัยชั้นเรียน, วิทยาลัยเทคโนโลยีพายัพและบริหารธุรกิจ.

ดาวรุ่ง มุกดากิจ. (2553). *การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองแซง อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยการใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ธิตินัดดา สิงห์แก้ว. (2562). *การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้วงจร PDCA : กรณีศึกษาโรงเรียนวัดป่าตึงห้วยยาบ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

เนาวรัตน์ ภิญวัย. (2547). *การศึกษาพฤติกรรมการขาดเรียนในรายวิชา การบัญชีเบื้องต้น 2 ห้อง CD102 วิทยาลัยเทคโนโลยีพายัพและบริหารธุรกิจปฏิบัติการ.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, วิทยาลัยเทคโนโลยีพายัพและบริหารธุรกิจ.

บุญประสพ กุลศรี. (2550). *การพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนอนุบาลหนองบัวซอ อำเภอหนองบัวซอ จังหวัดอุดรธานี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1.* วิทยานิพนธการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

มาลินี ชวาลไพบูลย. (2548). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำงานเปนทีมที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา.* วิทยานิพนธ ศษ.ม. สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วรวุฒิ บุตรศรีภูมิ. (2563). *สภาพและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30.* วิทยานิพนธ์ ค.บ. บุรีรัมย์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

วิสรรณ พลเสน. (2547). *การจัดกิจกรรมนักเรียนกลุ่มเสี่ยงในระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดราชบุรี.* วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.

สังคม แก้วสว่าง. (2547). *การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเสสะเวชวิทยา.* สารนิพนธ์ กศ.ม. การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ.

สุนิสา มาสุข. (2560). *การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครู โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง.* งานนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบรูพา, ชลบุรี.

อร่าม เสือเดช. (2549). *คู่มือการดำเนินงานตามกระบวนการในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดช้างเผือก.* สารนิพนธ์ กศม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

อานนท์ นนทวัน. (2551). *การพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาภูฮังพัฒนวิทย์ อำเภอหนองกุงศรี จังหวัดกาฬสินธุ์.* วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาบัยราชภัฏมหาสารคาม.

3) สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์

กรมการพัฒนาชุมชน. (2551). *การสนทนากลุ่ม.* (Focus Group Discussion). วันที่ค้นข้อมูล 9 ธันวาคม 2564, เข้าถึงได้จาก http://www.cddweb.cdd.go.th.

กรมสามัญศึกษา. (2544). *สภาพปัจจุบันของสังคมโลก-บ้านจอมยุทธ.* วันที่ค้นข้อมูล 9 ธันวาคม 2564, เข้าถึงได้จาก https://www.baanjomyut.com.

เกษมสิงห์ เฟื่องฟู. (2551). *การสนทนากลุ่ม* (Focus Group Discussion). วันที่ค้นข้อมูล 9 ธันวาคม 2564, เข้าถึงได้จาก http://www.nb2.go.th/kmcdata/uploadq/120.ppt.

ทัศนีย์ ไชยเจริญ. (2555). *การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามขันตอนของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ขั้น.* วันที่ค้นข้อมูล 9 ธันวาคม 2564, เข้าถึงได้จาก https://sites.google.com/site/amkasorn/ra.

ธีระชัย เนียมหลวง (2557) SWOT Analysis วันที่ค้นข้อมูล 10 ธันวาคม 2564,เข้าถึงได้จาก http://kromchol.rid.go.th/design/KM_DESIGN/index.php/advanced-stuff/ 2013 -03-20-09-02-53/2557/may/199-swot-analysis.

โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง. (2564). วันที่ค้นข้อมูล 10 ธันวาคม 2564. เข้าถึงได้จาก https://sites.google.com/view/pthd.

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. (2551). *การสนทนากลุ่ม. (Focus Group Discussion).* วันที่ค้นข้อมูล 9 ธันวาคม 2564, เข้าถึงได้จาก http://www.vijai.org/Tool_vijai/12/02.asp.

สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์**.** *พฤติกรรมทางการเงินของครัวเรือนไทยและความเสี่ยงทางการเงิน.* วันที่ค้นข้อมูล 10 ธันวาคม 2564. เข้าถึงได้จาก https://gnews.apps.go.th/ news? news=61835.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ส.ม.ศ. (2549). ฐานข้อมูลการวิจัยการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม. วันที่ค้นข้อมูล 10 ธันวาคม 2564,เข้าถึงได้จาก https://www.onesqa.or.th/th/home/index.php.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2563). *รายงานภาวะสังคมไทยไตรมาส 1 ปี 2563.* วันที่ค้นข้อมูล 10 ธันวาคม 2564. เข้าถึงได้จาก https://www.nesdc.go.th/ ewt_news. php?nid= 10260&filename=index.

4) วารสาร

กนิษฐ์ฎา แก้วจินดา และฉลอง ชาตรูประชีวิน (2560). การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนพิการเรียนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารศึกษาศาสตร์.* มหาวิทยาลัยนเรศวร. 19(3), 127.

เจตบดินทร์ บุญญรัตน์ และคณะ. (2564). แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1. *วารสารวิชาการสถาบันพัฒนาพระวิทยากร.* 5(4), 80.

ฤทธิ์ธิชัย ภู่สำอางค์. (2563). การศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3, *วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ.* มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร 8(32), 13.

5) เอกสารอื่น ๆ ที่ไม่ได้ตีพิมพ์

ณัฐวุฒิ รัตนอรุณ และคณะ. (2561). *รูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญา ของโรงเรียนคีรีราษฎร์พัฒนา*. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการในโครงการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมแลกเป้า สพฐ. ปีงบประมาณ 2561.

โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง. (2565). *แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง พ.ศ. 2563-2565*. (เอกสารอัดสำเนา).

2. ภาษาอังกฤษ

Glazier, Shana Yvette. (2004). *General educators' perceptions of at-risk students and selfperceived efficacy in relationship to participation in a student assistance team model.* Retrieved February 5, 2006, from http://www.od.arc.nrru.ac.th/dao/detail.nsp.

John W. Best, *Research in Education, 4 ed.* Englewood Cliffs : Prentice-Hall, 1981, 182.

Reinke, Wendy M, *"The Classroom Check-up : A Brief Intervention to Reduce Current and Future Student Problem Behaviors Through Classroom Teaching Practices"* Dissertation international (University of Missouri-Columbia, 2008): Abstract.

Siebs, William Richard. (1999). *An Evaluation of the effectiveness of a school within a school program designed to prevent high school dropouts in a suburban high school.* Retrieved February 5, 2006, from http://www.od.arc.nrru.ac.th/dao/detail.nsp.

Tucker, M. E. (1991). *Sedimentary petrology : An introduction to the origin of sedimentary rocks.* (2nd ed.). Oxford, MA : Blackwell Scientific Publications.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้ให้ข้อมูลหลัก

- ผู้ให้สัมภาษณ์
- ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม

รายชื่อผู้ให้ข้อมูลหลัก
งานวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

ที่	ชื่อ- สกุล	ตำแหน่ง
1.	พระสิงห์ทอง ขนฺติจิตฺโต	ผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง
2.	นางสมพร บุญมี	รองผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง
3.	นายชาญณรงค์ โพธิกาธาดา	ครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง
4.	นายพัฒนพงศ์ อิ่นแก้ว	ครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง
5.	นางสาวสิริพรรณ ปัญญา	ครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง
6.	นายสงกรานต์ น้อยสะปุ้ง	ครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ สนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

งานวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

วันที่ 31 เดือน สิงหาคม พ.ศ.2566

สถานที่ ณ โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

ที่	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง	ลายเซ็น
1	ดร.ชาลี ภักดี	อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารการศึกษา มมร.ล้านนา	
2	ดร.มนตรี วิชัยวงศ์	อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารการศึกษา มมร.ล้านนา	
3	พระสิงห์ทอง ขนฺติจิตฺโต	ผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง	
4	พระสงกรานต์ ปญฺญาวชิโร	ผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา	
5	นางสมพร บุญมี	รองผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง	
6	พระครูวิจิตรปริยัติการ,ดร.	ครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง	
7	นายยุทธพิชัยแก้ว สุรินทร์	ครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง	
8	นายพัฒนพงศ์ อิ่มแก้ว	ครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง	

มหามกุฏราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

- การศึกษาเอกสาร
- การสัมภาษณ์
- การสนทนากลุ่ม

กรอบวิเคราะห์เอกสารทางวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ชนิดของเอกสาร ◯ **บทความ** ◯ **รายงานการวิจัย** ◯ **ตำรา**
◯ **รายงาน/คู่มือ/เอกสารต่างๆ ของหน่วยงาน** ◯ **อื่นๆ ระบุ**.....

2. ชื่อเอกสาร.....
3. ชื่อผู้แต่ง และปีที่พิมพ์ .....
4. สถานที่พิมพ์.....
5. สาระสำคัญของเอกสาร.....
6. สรุปเนื้อหาที่สำคัญ.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

กรอบการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเพื่อการวิจัย
เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

.....

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์นี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

2. แบบสอบถามมีทั้งหมด 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้รับการสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

3. แบบสัมภาษณ์นี้เป็นข้อมูลในการทำวิจัยเท่านั้น ไม่มีผลต่อการบริหารงานและการปฏิบัติงานในโรงเรียนของท่านแต่อย่างใด

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสูง ที่ได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในครั้งนี้

(ไพบูลย์ พรนรังสรรค์)
นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

กรอบการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเพื่อการวิจัย

เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน
พระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

****

วัน.....ที่.....เดือน พ.ศ.2566

ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้รับการสัมภาษณ์

1.1 ชื่อผู้ให้การสัมภาษณ์.....

1.2 เริ่มสัมภาษณ์เวลา.....เสร็จการสัมภาษณ์เวลา.....

1.3 เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง

1.4 อายุ ..... ปี

1.5 บทบาท

( ) ผู้อำนวยการโรงเรียน

( ) รองผู้อำนวยการโรงเรียน

( ) ครูผู้สอน

( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม วัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

1. สภาพปัจจุบันการบริหารงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

1.1 มีการศึกษาข้อมูลนักเรียนจากบันทึกข้อร้องเรียนของเพื่อน/ครู/เครือข่ายในการให้ข้อมูลหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

1.2 มีการศึกษาข้อมูลนักเรียนจากผลการประเมินและทดสอบต่างๆ สัมภาษณ์ที่ได้มาตรฐานหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

1.3 มีการศึกษาข้อมูลนักเรียนโดยการเยี่ยมบ้านหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

1.4 มีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับข้อมูลนักเรียนที่ชัดเจนหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

1.5 มีการพัฒนาครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้ความรู้ความเข้าใจ มีทักษะในการปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

1.6 มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและสร้างกำลังใจในการปฏิบัติงานแก่ครูที่ปรึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

2. สภาพปัจจุบันการบริหารงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน

2.1 โรงเรียนได้จัดทำแผนงาน โครงการ ปฏิทินปฏิบัติงานตามแผน และจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานด้านการคัดกรองนักเรียนหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

2.2 โรงเรียนได้ออกแบบและใช้เครื่องมือคัดกรองนักเรียนที่หลากหลาย ตามเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

2.3 โรงเรียนได้ประชุมพิจารณาเกณฑ์การจัดกลุ่มนักเรียน กำหนดมาตรฐานการคัดกรอง และวางแผนการคัดกรองนักเรียนหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

2.4 โรงเรียนได้กำกับดูแล ตรวจสอบความถูกต้องของผลการวิเคราะห์พฤติกรรมนักเรียนเพื่อคัดกรองแบ่งกลุ่มนักเรียนหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

3. สภาพปัจจุบันการบริหารงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน

3.1 โรงเรียนได้จัดทำแผนงาน โครงการ หน้าที่ปฏิบัติงานตามแผน และจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

3.2 โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมโฮมรูม เพื่อส่งเสริมพัฒนาพฤติกรรมนักเรียนหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

3.3 โรงเรียนได้อำนวยความสะดวกในการจัดโครงการหรือกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน และมีการสำรวจความต้องการของนักเรียนหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

3.4 โรงเรียนมีการประเมินผลการปฏิบัติงานในการดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนา นักเรียนหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

4. สภาพปัจจุบันการบริหารงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา

4.1 มีการจัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่เรียนช้าหรือเรียนอ่อนอย่างต่อเนื่อง หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

4.2 มีการประสานงานกับผู้เกี่ยวข้อง เพื่อจัดกิจกรรมสำหรับการป้องกันและการช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

4.3 จัดทำมาตรการช่วยแหลือนักเรียนที่ชัดเจนหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

4.4 มีการจัดกิจกรรมสื่อสารกับผู้ปกครองหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

4.5 มีการป้องกันและแก้ไขปัญหาส่วนตัวของนักเรียนโดยการให้ครูมีหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่ นักเรียนเบื้องต้นหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

5 สภาพปัจจุบันการบริหารงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งต่อ

5.1 มีการประสานงานและบันทึกการส่งนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอกอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องหรือไม่อย่างไร

.....

.....

.....

5.2 มีการรายงานการส่งต่อนักเรียนและข้อมูลย้อนกลับทุกครั้งหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

5.3 มีการติดตามการช่วยเหลือจากผู้เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

5.4 มีการประสานงานและบันทึกการส่งต่อไปยังครูที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่องหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

5.5 มีการสรุปรายงานผลการช่วยเหลือที่เป็นระบบหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

1. ปัญหาการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

สภาพปัญหาที่ต้องเร่งรีบแก้ไข

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขปัญหา

.....

.....

.....

2. ปัญหาการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน

สภาพปัญหาที่ต้องเร่งรีบแก้ไข

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขปัญหา

.....

.....

.....

.....

3. ปัญหาการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน

สภาพปัญหาที่ต้องเร่งรีบแก้ไข

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขปัญหา

.....

.....

.....

.....

4. ปัญหาการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา

สภาพปัญหาที่ต้องเร่งรีบแก้ไข

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขปัญหา

.....

.....

.....

.....

5. ปัญหาการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งต่อ

สภาพปัญหาที่ต้องเร่งรีบแก้ไข

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขปัญหา

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณที่ให้ความอนุเคราะห์

(ไพบูลย์ พรนรังสรรค์)

มหามกุฏราชวิทยาลัย

แบบบันทึกสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

งานวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน
วันที่ 31 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2566
สถานที่ ณ โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

****

แบบสนทนากลุ่มนี้ เป็นการสนทนาสำหรับการวิจัยเพื่อทำรายงานการค้นคว้าแบบอิสระของหลักสูตรศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ข้อมูลต่าง ๆ ที่ศึกษานี้เป็นการศึกษาในเชิงวิชาการ จะไม่มีผลสะท้อนกลับในแง่ลบแก่ท่าน ผู้สนทนา แต่ประการใด จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านได้ให้ข้อเสนอแนะอย่างตรงไปตรงมาตามข้อเท็จจริง ทั้งนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านเป็นอย่างดียิ่ง

หัวข้อการสนทนา

1. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ด้านการคัดกรอง ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

1.1 โรงเรียนควรมีการจัดทำแผนงาน โครงการ ปฏิทินปฏิบัติงานตามแผน และจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานด้านการคัดกรองนักเรียนอย่างไร

.....

.....

1.2 โรงเรียนควรมีการออกแบบและใช้เครื่องมือคัดกรองนักเรียนที่หลากหลาย ตามเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนอย่างไร

.....

.....

1.3 โรงเรียนควรมีการประชุมพิจารณาเกณฑ์การจัดกลุ่มนักเรียน กำหนดมาตรฐานการคัดกรอง และวางแผนการคัดกรองนักเรียนอย่างไร

.....

.....

1.4 โรงเรียนมีการกำกับดูแล ตรวจสอบความถูกต้องของผลการวิเคราะห์พฤติกรรมนักเรียนเพื่อคัดกรองแบ่งกลุ่มนักเรียนอย่างไร

.....

.....

2. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียนควรเป็นอย่างไร

.....

.....

2.1 โรงเรียนควรมีการจัดทำแผนงาน โครงการ หน้าที่ปฏิบัติงานตามแผน และจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนอย่างไร

.....

.....

2.2 โรงเรียนควรมีการจัดกิจกรรมโฮมรูม เพื่อส่งเสริมพัฒนาพฤติกรรมนักเรียนอย่างไร

.....

.....

2.3 โรงเรียนควรมีการอำนวยความสะดวกในการจัดโครงการหรือกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนและมีการสำรวจความต้องการของนักเรียนอย่างไร

.....

.....

2.4 โรงเรียนควรมีการประเมินผลการปฏิบัติงานในการดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนานักเรียนอย่างไร

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้จดบันทึก

(นายไพบูลย์ พรนรังสรรค์)

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ สนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

งานวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

วันที่ 31 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2566

สถานที่ ณ โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

ที่	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง
1	ดร.ชาลี ภักดี	อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารการศึกษา มมร.ล้านนา
2	ดร.มนตรี วิชัยวงศ์	อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารการศึกษา มมร.ล้านนา
3	พระสิงห์ทอง ขนฺติจิตฺโต	ผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง
4	พระสงกรานต์ ปญฺญาวชิโร	ผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา
5	นางสมพร บุญมี	รองผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง
6	พระครูวิจิตรปริยัติการ,ดร.	ครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง
7	นายยุทธพิชัยแก้ว สุรินทร์	ครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง
8	นายพัฒนพงศ์ อิ่มแก้ว	ครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง

ภาคผนวก ค
หนังสือขอเชิญผู้เชี่ยวชาญ

- หนังสือขอเชิญผู้เชี่ยวชาญ
- หนังสือขอเชิญผู้เชี่ยวชาญให้ข้อมูลการสัมภาษณ์
- หนังสือขอเชิญผู้เชี่ยวชาญในการสนทนากลุ่ม

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ๐๕๓-๒๗๐-๙๗๕ ต่อ ๑๕

ที่ อว ๗๗๓๕/๐๐๔๓ **วันที่** ๓๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน พระมหาสกุล มหาวีโร, ผศ.ดร.

ด้วย นายไพบูลย์ พรนรังสรรค์ นักศึกษาปริญญาโท รหัส ๖๔๒๐๕๔๐๔๓๒๐๒๖ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา กำลังทำสารนิพนธ์ เรื่อง **"แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน"** ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) โดยมี พระมหาสกุล มหาวีโร, ผศ.ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในครั้งนี้

ในการนี้ คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย ของ นายไพบูลย์ พรนรังสรรค์ ทั้งนี้ ทางคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในครั้งนี้ ดังแบบเครื่องมือเพื่อการวิจัยที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

(พระครูสุนทรมหาเจติยานุรักษ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี วิทยาเขตล้านนา

วิทยาลัยศาสนศาสตร์ วิทยาเขตล้านนา
โทร. ๐๕๓ ๒๗๐ ๙๗๕-๖ ต่อ ๑๕

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ๐๕๓-๒๗๐-๙๗๕ ต่อ ๑๕

ที่ อว ๗๙๑๕/๐๐๔๙ **วันที่** ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เจริญพร ดร. มนตรี วิชัยวงษ์

ด้วย นายไพบูลย์ พรนรังสรรค์ นักศึกษาปริญญาโท รหัส ๖๔๒๐๕๔๐๔๓๒๐๒๖ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา กำลังทำสารนิพนธ์ เรื่อง **"แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน"** ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) โดยมี พระมหาสกุล มหาวีโร, ผศ.ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในครั้งนี้

ในการนี้ คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัยของ นายไพบูลย์ พรนรังสรรค์ ทั้งนี้ ทางคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในครั้งนี้ ดังแบบเครื่องมือเพื่อการวิจัยที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณา

(พระครูสุนทรมหาเจติยาบุรักษ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี วิทยาเขตล้านนา

วิทยาลัยศาสนศาสตร์ วิทยาเขตล้านนา
โทร. ๐๕๓ ๒๗๐ ๙๗๕-๖ ต่อ ๑๕

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
เลขที่ ๑๐๓ ถ.พระปกเกล้า ต.พระสิงห์ อ.เมืองเชียงใหม่
จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐ โทรศัพท์ ๐๕๓ ๒๗๐ ๙๙๕ - ๖
โทรสาร ๐๕๓ ๘๑๙ ๙๕๖

ที่ อว ๗๘๑๕/๐๑๑๖

๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน พระสิงห์ทอง ขนฺติจิตโต ผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบเครื่องมือเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายไพบูลย์ พรนรังสรรค์ นักศึกษาปริญญาโท รหัส ๖๔๒๐๕๔๐๑๗๐๒๖ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา กำลังทำสารนิพนธ์ เรื่อง **"แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน"** ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) โดยมี พระมหาสกุล มหาวีโร, ผศ.ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในครั้งนี้

ในการนี้ คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัยของนายไพบูลย์ พรนรังสรรค์ ทั้งนี้ ทางคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(พระครูสุนทรมหาเจติยานุรักษ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
ปฏิบัติหน้าที่แทนอธิการบดี

วิทยาลัยศาสนศาสตร์ วิทยาเขตล้านนา
โทร. ๐๕๓ ๒๗๐ ๙๙๕-๖ ต่อ ๑๕

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
เลขที่ ๑๐๓ ถ.พระปกเกล้า ต.พระสิงห์ อ.เมืองเชียงใหม่
จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐ โทรศัพท์ ๐๕๓ ๒๗๐ ๗๗๕ - ๖
โทรสาร ๐๕๓ ๘๔๕ ๗๕๖

ที่ อว ๗๗๑๕/๐๑๑๗

๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน พระสิงห์ทอง ขนฺติจิตโต ผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑.แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายไพบูลย์ พรนรังสรรค์ นักศึกษาปริญญาโท รหัส ๖๔๒๐๕๔๐๔๓๒๐๒๖ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา กำลังทำสารนิพนธ์ เรื่อง **"แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอสี้ จังหวัดลำพูน"** ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) โดยมี พระมหาสกุล มหาวีโร, ผศ.ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในครั้งนี้

ในการนี้ ทางคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายไพบูลย์ พรนรังสรรค์ ได้เก็บรวบรวมข้อมูลในเขตพื้นที่เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำวิจัยต่อไป สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับกลุ่มเป้าหมายด้วยตนเอง ทั้งนี้ ทางคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(พระครูสุนทรมหาเจติยานุรักษ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

วิทยาลัยศาสนศาสตร์ วิทยาเขตล้านนา
โทร. ๐๕๓ ๒๗๐ ๗๗๕-๖ ต่อ ๑๕

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ๐๕๓-๒๗๐-๙๗๕ ต่อ ๑๑๑๕

ที่ อว ๗๘๑๕/๐๒๒๙ **วันที่** ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

เจริญพร ดร.ชาลี ภักดี

ด้วย นายไพบูลย์ พรนรังสรรค์ นักศึกษาปริญญาโท รหัส ๖๔๒๐๕๔๐๔๓๒๐๒๖ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา กำลังทำสารนิพนธ์ เรื่อง **"แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน"** ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) โดยมี พระมหาสกุล มหาวีโร, ผศ.ดร. อาจารย์ที่ปรึกษาในครั้งนี้

ในการนี้คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ในวันพฤหัสบดี ที่ ๓๓ เดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๖ เวลา ๑๓.๐๐ น. ณ โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง จังหวัดลำพูน

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณา

(พระครูสุนทรมหาเจติยานุรักษ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี วิทยาเขตล้านนา

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ๐๕๓-๒๙๐-๙๙๕ ต่อ ๑๑๕

ที่ อว ๗๙๑๕/๐๒๓๐ **วันที่** ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

เจริญพร ดร. มนตรี วิชัยวงษ์

ด้วย นายไพบูลย์ พรนรังสรรค์ นักศึกษาปริญญาโท รหัส ๖๔๒๐๕๔๐๔๓๒๐๒๖ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา กำลังทำสารนิพนธ์ เรื่อง **"แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอสี้ จังหวัดลำพูน"** ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) โดยมี พระมหาสกุล มหาวีโร, ผศ.ดร. อาจารย์ที่ปรึกษาในครั้งนี้

ในการนี้คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ในวันพฤหัสบดี ที่ ๓๑ เดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๖ เวลา ๑๓.๐๐ น. ณ โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง จังหวัดลำพูน

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณา

(พระครูสุนทรมหาเจติยานุรักษ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี วิทยาเขตล้านนา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
เลขที่ ๑๐๓ ถ.พระปกเกล้า ต.เทพสิงห์ อ.เมืองเชียงใหม่
จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐ โทรศัพท์ ๐๕๓ ๒๗๐ ๗๗๕ - ๖
โทรสาร ๐๕๓ ๘๑๙ ๗๗๒

ที่ อว ๗๙๓๕/ ๐๖๐๕

๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

เรียน พระสิงห์ทอง ขนฺติจิตฺโต ผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง

ด้วย นายไพบูลย์ พรนรังสรรค์ นักศึกษาปริญญาโท รหัส ๖๔๒๐๕๕๐๔๓๒๐๒๖ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา กำลังทำสารนิพนธ์ เรื่อง **"แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน"** ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) โดยมี พระมหาสกุล มหาวีโร, ผศ.ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในครั้งนี้

ในการนี้ คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) งานสารนิพนธ์ของ นายไพบูลย์ พรนรังสรรค์ ในวันพฤหัสบดี ที่ ๓๑ เดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๖ เวลา ๑๓.๐๐ น. ณ โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง ทั้งนี้ คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชา การบริหารการศึกษา ฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(พระครูสุนทรมหาเจติยานุรักษ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

วิทยาลัยศาสนศาสตร์ วิทยาเขตล้านนา
โทร. ๐๕๓ ๒๗๐ ๗๗๕ ต่อ ๑๑๕

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
เลขที่ ๑๐๓ ถ.พระปกเกล้า ต.พระสิงห์ อ.เมืองเชียงใหม่
จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐ โทรศัพท์ ๐๕๓ ๒๗๐ ๗๗๕ - ๖
โทรสาร ๐๕๓ ๘๑๙ ๗๕๒

ที่ อว ๗๘๑๕/๐๖๐๖

๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

เรียน พระสงกรานต์ ปญฺญาวชิโร ผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา

ด้วย นายไพบูลย์ พรนรังสรรค์ นักศึกษาปริญญาโท รหัส ๖๔๒๐๕๕๐๔๗๒๐๒๖ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา กำลังทำสารนิพนธ์ เรื่อง **"แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน"** ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) โดยมี พระมหาสกุล มหาวีโร, ผศ.ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในครั้งนี้

ในการนี้ คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) งานสารนิพนธ์ของ นายไพบูลย์ พรนรังสรรค์ ในวันพฤหัสบดี ที่ ๓๑ เดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๖ เวลา ๑๓.๐๐ น. ณ โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง ทั้งนี้ คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(พระครูสุนทรมหาเจติยานุรักษ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

วิทยาลัยศาสนศาสตร์ วิทยาเขตล้านนา
โทร. ๐๕๓ ๒๗๐ ๗๗๕-๖ ต่อ ๑๑๕

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
เลขที่ ๑๐๓ ถ.พระปกเกล้า ต.พระสิงห์ อ.เมืองเชียงใหม่
จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐ โทรศัพท์ ๐๕๓ ๒๗๐ ๗๗๕ - ๖
โทรสาร ๐๕๓ ๐๑๗ ๗๕๒

ที่ อว ๗๙๓๕/๐๖๐๗

๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

เจริญพร นางสมพร บุญมี รองผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง

ด้วย นายไพบูลย์ พรนรังสรรค์ นักศึกษาปริญญาโท รหัส ๖๔๒๐๕๔๐๔๓๒๐๒๖ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา กำลังทำสารนิพนธ์ เรื่อง **"แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน"** ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) โดยมี พระมหาสกุล มหาวีโร, ผศ.ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในครั้งนี้

ในการนี้ คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) งานสารนิพนธ์ของ นายไพบูลย์ พรนรังสรรค์ ในวันพฤหัสบดี ที่ ๓๑ เดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๖ เวลา ๑๓.๐๐ น. ณ โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง ทั้งนี้ คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในครั้งนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระครูสุนทรมหาเจติยานุรักษ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

วิทยาลัยศาสนศาสตร์ วิทยาเขตล้านนา
โทร. ๐๕๓ ๒๗๐ ๗๗๕-๖ ต่อ ๑๑๕

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
เลขที่ ๑๐๓ ถ.พระปกเกล้า ต.พระสิงห์ อ.เมืองเชียงใหม่
จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐ โทรศัพท์ ๐๕๓ ๒๗๐ ๙๙๕ - ๖
โทรสาร ๐๕๓ ๘๑๙ ๙๕๒

ที่ อว ๗๙๑๕/๐๖๐๘

๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอเชิญบุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ การสนทนากลุ่ม (Focus Group)

เจริญพร ผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง

ด้วย นายไพบูลย์ พรนรังสรรค์ นักศึกษาปริญญาโท รหัส ๖๔๒๐๕๔๐๔๗๒๐๒๖ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา กำลังทำสารนิพนธ์ เรื่อง **"แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน"** ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) โดยมี พระมหาสกุล มหาวีโร, ผศ.ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในครั้งนี้

ในการนี้ คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้อนุญาตให้บุคลากรในสังกัดตามรายชื่อต่อไปนี้

๑. พระครูวิจิตปริยัติการ, ดร. ครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง
๒. นายยุทธพิชัย แก้วสุรินทร์ ครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง
๓. นายพัฒนพงศ์ อิ่มแก้ว ครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง

ได้มาเป็นผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) งานสารนิพนธ์ของ นายไพบูลย์ พรนรังสรรค์ ในวันพฤหัสบดี ที่ ๓๑ เดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๖ เวลา ๑๓.๐๐ น. ณ โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง ทั้งนี้ คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชา การบริหารการศึกษา ฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในครั้งนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระครูสุนทรมหาเจตีย์ยานุรักษ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

วิทยาลัยศาสนศาสตร์ วิทยาเขตล้านนา
โทร. ๐๕๓ ๒๗๐ ๙๙๕-๖ ต่อ ๑๑๕

ภาคผนวก ง
หนังสือยินยอมโดยได้รับการบอกกล่าวและเต็มใจ

หนังสือยินยอมโดยได้รับการบอกกล่าวและเต็มใจ

(Informed Consent Form)

ชื่อเรื่องวิจัย **แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน**

ชื่อผู้วิจัย นายไพบูลย์ พรนรังสรรค์

ชื่อผู้เข้าร่วมการสัมภาษณ์ ดร.ชาลี ภักดี

คำยินยอมของผู้เข้าร่วมการวิจัย

ข้าพเจ้า **ดร.ชาลี ภักดี** ได้ทราบรายละเอียดของงานวิจัยตลอดจนประโยชน์และข้อเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นต่อข้าพเจ้าจากผู้วิจัยแล้วอย่างชัดเจน ไม่มีสิ่งใดปิดบังซ่อนเร้น ยินยอมให้ทำการสัมภาษณ์ในโครงการที่มีชื่อข้างต้น โดยข้าพเจ้ารู้ว่าถ้ามีปัญหาหรือข้อสงสัยเกิดขึ้นข้าพเจ้าสามารถสอบถามผู้วิจัยได้ ข้าพเจ้าสามารถไม่เข้าร่วมโครงการวิจัยนี้เมื่อใดก็ได้ นอกจากนี้ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลเฉพาะเกี่ยวกับตัวข้าพเจ้าเป็นความลับและจะเปิดเผยได้เฉพาะในรูปที่เป็นสรุปผลการวิจัยเท่านั้น

ลงชื่อ.....(ผู้เข้าร่วมการสัมภาษณ์)

(ดร.ชาลี ภักดี)

หนังสือยินยอมโดยได้รับการบอกกล่าวและเต็มใจ

(Informed Consent Form)

ชื่อเรื่องวิจัย **แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน**

ชื่อผู้วิจัย นายไพบูลย์ พรนรังสรรค์

ชื่อผู้เข้าร่วมการสัมภาษณ์ ดร.มนตรี วิชัยวงศ์

คำยินยอมของผู้เข้าร่วมการวิจัย

ข้าพเจ้า **ดร.มนตรี วิชัยวงศ์** ได้ทราบรายละเอียดของงานวิจัยตลอดจนประโยชน์และข้อเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นต่อข้าพเจ้าจากผู้วิจัยแล้วอย่างชัดเจน ไม่มีสิ่งใดปิดบังซ่อนเร้น ยินยอมให้ทำการสัมภาษณ์ในโครงการที่มีชื่อข้างต้น โดยข้าพเจ้ารู้ว่าถ้ามีปัญหาหรือข้อสงสัยเกิดขึ้นข้าพเจ้าสามารถสอบถามผู้วิจัยได้ ข้าพเจ้าสามารถไม่เข้าร่วมโครงการวิจัยนี้เมื่อใดก็ได้ นอกจากนี้ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลเฉพาะเกี่ยวกับตัวข้าพเจ้าเป็นความลับ และจะเปิดเผยได้เฉพาะในรูปที่เป็นสรุปผลการวิจัยเท่านั้น

ลงชื่อ.....(ผู้เข้าร่วมการสัมภาษณ์)

(ดร.มนตรี วิชัยวงศ์)

หนังสือยินยอมโดยได้รับการบอกกล่าวและเต็มใจ

(Informed Consent Form)

ชื่อเรื่องวิจัย **แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน**

ชื่อผู้วิจัย นายไพบูลย์ พรนรังสรรค์

ชื่อผู้เข้าร่วมการสัมภาษณ์ พระสงกรานต์ ปญฺญาวชิโร

คำยินยอมของผู้เข้าร่วมการวิจัย

ข้าพเจ้า **พระสงกรานต์ ปญฺญาวชิโร** ได้ทราบรายละเอียดของงานวิจัยตลอดจนประโยชน์และข้อเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นต่อข้าพเจ้าจากผู้วิจัยแล้วอย่างชัดเจน ไม่มีสิ่งใดปิดบังซ่อนเร้น ยินยอมให้ทำการสัมภาษณ์ในโครงการที่มีชื่อข้างต้น โดยข้าพเจ้ารู้ว่าถ้ามีปัญหาหรือข้อสงสัยเกิดขึ้นข้าพเจ้าสามารถสอบถามผู้วิจัยได้ ข้าพเจ้าสามารถไม่เข้าร่วมโครงการวิจัยนี้เมื่อใดก็ได้ นอกจากนี้ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลเฉพาะเกี่ยวกับตัวข้าพเจ้าเป็นความลับและจะเปิดเผยได้เฉพาะในรูปที่เป็นสรุปผลการวิจัยเท่านั้น

ลงชื่อ.....(ผู้เข้าร่วมการสัมภาษณ์)

(พระสงกรานต์ ปญฺญาวชิโร)

หนังสือยินยอมโดยได้รับการบอกกล่าวและเต็มใจ

(Informed Consent Form)

ชื่อเรื่องวิจัย **แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน**

ชื่อผู้วิจัย นายไพบูลย์ พรนรังสรรค์

ชื่อผู้เข้าร่วมการสัมภาษณ์ นางสมพร บุญมี

คำยินยอมของผู้เข้าร่วมการวิจัย

ข้าพเจ้า **นางสมพร บุญมี** ได้ทราบรายละเอียดของงานวิจัยตลอดจนประโยชน์และข้อเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นต่อข้าพเจ้าจากผู้วิจัยแล้วอย่างชัดเจน ไม่มีสิ่งใดปิดบังซ่อนเร้น ยินยอมให้ทำการสัมภาษณ์ในโครงการที่มีชื่อข้างต้น โดยข้าพเจ้ารู้ว่าถ้ามีปัญหาหรือข้อสงสัยเกิดขึ้นข้าพเจ้าสามารถสอบถามผู้วิจัยได้ ข้าพเจ้าสามารถไม่เข้าร่วมโครงการวิจัยนี้เมื่อใดก็ได้ นอกจากนี้ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลเฉพาะเกี่ยวกับตัวข้าพเจ้าเป็นความลับ และจะเปิดเผยได้เฉพาะในรูปที่เป็นสรุปผลการวิจัยเท่านั้น

ลงชื่อ.....(ผู้เข้าร่วมการสัมภาษณ์)

(นางสมพร บุญมี)

หนังสือยินยอมโดยได้รับการบอกกล่าวและเต็มใจ

(Informed Consent Form)

ชื่อเรื่องวิจัย **แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน**

ชื่อผู้วิจัย นายไพบูลย์ พรนรังสรรค์

ชื่อผู้เข้าร่วมการสัมภาษณ์ นางสาวสิริพรรณ ปัญญา

คำยินยอมของผู้เข้าร่วมการวิจัย

ข้าพเจ้า **นางสาวสิริพรรณ ปัญญา** ได้ทราบรายละเอียดของงานวิจัยตลอดจนประโยชน์และข้อเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นต่อข้าพเจ้าจากผู้วิจัยแล้วอย่างชัดเจน ไม่มีสิ่งใดปิดบังซ่อนเร้น ยินยอมให้ทำการสัมภาษณ์ในโครงการที่มีชื่อข้างต้น โดยข้าพเจ้ารู้ว่าถ้ามีปัญหาหรือข้อสงสัยเกิดขึ้นข้าพเจ้าสามารถสอบถามผู้วิจัยได้ ข้าพเจ้าสามารถไม่เข้าร่วมโครงการวิจัยนี้เมื่อใดก็ได้ นอกจากนี้ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลเฉพาะเกี่ยวกับตัวข้าพเจ้าเป็นความลับ และจะเปิดเผยได้เฉพาะในรูปที่เป็นสรุปผลการวิจัยเท่านั้น

ลงชื่อ.....(ผู้เข้าร่วมการสัมภาษณ์)

(นางสาวสิริพรรณ ปัญญา)

หนังสือยินยอมโดยได้รับการบอกกล่าวและเต็มใจ

(Informed Consent Form)

ชื่อเรื่องวิจัย **แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน**

ชื่อผู้วิจัย นายไพบูลย์ พรนรังสรรค์

ชื่อผู้เข้าร่วมการสัมภาษณ์ นายยุทธพิชัย แก้วสุรินทร์

คำยินยอมของผู้เข้าร่วมการวิจัย

ข้าพเจ้า **นายยุทธพิชัย แก้วสุรินทร์** ได้ทราบรายละเอียดของงานวิจัยตลอดจนประโยชน์และข้อเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นต่อข้าพเจ้าจากผู้วิจัยแล้วอย่างชัดเจน ไม่มีสิ่งใดปิดบังซ่อนเร้น ยินยอมให้ทำการสัมภาษณ์ในโครงการที่มีชื่อข้างต้น โดยข้าพเจ้ารู้ว่าถ้ามีปัญหาหรือข้อสงสัยเกิดขึ้นข้าพเจ้าสามารถสอบถามผู้วิจัยได้ ข้าพเจ้าสามารถไม่เข้าร่วมโครงการวิจัยนี้เมื่อใดก็ได้ นอกจากนี้ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลเฉพาะเกี่ยวกับตัวข้าพเจ้าเป็นความลับ และจะเปิดเผยได้เฉพาะในรูปที่เป็นสรุปผลการวิจัยเท่านั้น

ลงชื่อ.....(ผู้เข้าร่วมการสัมภาษณ์)

(นายยุทธพิชัย แก้วสุรินทร์)

หนังสือยินยอมโดยได้รับการบอกกล่าวและเต็มใจ

(Informed Consent Form)

ชื่อเรื่องวิจัย **แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน**

ชื่อผู้วิจัย นายไพบูลย์ พรนรังสรรค์

ชื่อผู้เข้าร่วมการสัมภาษณ์ นายชาญณรงค์ โพธิกาธาดา

คำยินยอมของผู้เข้าร่วมการวิจัย

ข้าพเจ้า **นายชาญณรงค์ โพธิกาธาดา** ได้ทราบรายละเอียดของงานวิจัยตลอดจนประโยชน์และข้อเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นต่อข้าพเจ้าจากผู้วิจัยแล้วอย่างชัดเจน ไม่มีสิ่งใดปิดบังซ่อนเร้น ยินยอมให้ทำการสัมภาษณ์ในโครงการที่มีชื่อข้างต้น โดยข้าพเจ้ารู้ว่าถ้ามีปัญหาหรือข้อสงสัยเกิดขึ้นข้าพเจ้าสามารถสอบถามผู้วิจัยได้ ข้าพเจ้าสามารถไม่เข้าร่วมโครงการวิจัยนี้เมื่อใดก็ได้ นอกจากนี้ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลเฉพาะเกี่ยวกับตัวข้าพเจ้าเป็นความลับ และจะเปิดเผยได้เฉพาะในรูปที่เป็นสรุปผลการวิจัยเท่านั้น

ลงชื่อ.....(ผู้เข้าร่วมการสัมภาษณ์)

(นายชาญณรงค์ โพธิกาธาดา)

หนังสือยินยอมโดยได้รับการบอกกล่าวและเต็มใจ

(Informed Consent Form)

ชื่อเรื่องวิจัย **แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน**

ชื่อผู้วิจัย นายไพบูลย์ พรนรังสรรค์

ชื่อผู้เข้าร่วมการสัมภาษณ์ นายพัฒนพงศ์ อิ่มแก้ว

คำยินยอมของผู้เข้าร่วมการวิจัย

ข้าพเจ้า **นายพัฒนพงศ์ อิ่มแก้ว** ได้ทราบรายละเอียดของงานวิจัยตลอดจนประโยชน์และข้อเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นต่อข้าพเจ้าจากผู้วิจัยแล้วอย่างชัดเจน ไม่มีสิ่งใดปิดบังซ่อนเร้น ยินยอมให้ทำการสัมภาษณ์ในโครงการที่มีชื่อข้างต้น โดยข้าพเจ้ารู้ว่าถ้ามีปัญหาหรือข้อสงสัยเกิดขึ้นข้าพเจ้าสามารถสอบถามผู้วิจัยได้ ข้าพเจ้าสามารถไม่เข้าร่วมโครงการวิจัยนี้เมื่อใดก็ได้ นอกจากนี้ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลเฉพาะเกี่ยวกับตัวข้าพเจ้าเป็นความลับและจะเปิดเผยได้เฉพาะในรูปที่เป็นสรุปผลการวิจัยเท่านั้น

ลงชื่อ.....(ผู้เข้าร่วมการสัมภาษณ์)

(นายพัฒนพงศ์ อิ่มแก้ว)

หนังสือยินยอมโดยได้รับการบอกกล่าวและเต็มใจ

(Informed Consent Form)

ชื่อเรื่องวิจัย **แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน**

ชื่อผู้วิจัย นายไพบูลย์ พรนรังสรรค์

ชื่อผู้เข้าร่วมการสัมภาษณ์ นายสงกรานต์ น้อยสปุ๋ง

คำยินยอมของผู้เข้าร่วมการวิจัย

ข้าพเจ้า **นายสงกรานต์ น้อยสปุ๋ง** ได้ทราบรายละเอียดของงานวิจัยตลอดจนประโยชน์และข้อเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นต่อข้าพเจ้าจากผู้วิจัยแล้วอย่างชัดเจน ไม่มีสิ่งใดปิดบังซ่อนเร้น ยินยอมให้ทำการสัมภาษณ์ในโครงการที่มีชื่อข้างต้น โดยข้าพเจ้ารู้ว่าถ้ามีปัญหาหรือข้อสงสัยเกิดขึ้นข้าพเจ้าสามารถสอบถามผู้วิจัยได้ ข้าพเจ้าสามารถไม่เข้าร่วมโครงการวิจัยนี้เมื่อใดก็ได้ นอกจากนี้ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลเฉพาะเกี่ยวกับตัวข้าพเจ้าเป็นความลับ และจะเปิดเผยได้เฉพาะในรูปที่เป็นสรุปผลการวิจัยเท่านั้น

ลงชื่อ.....(ผู้เข้าร่วมการสัมภาษณ์)

(นายสงกรานต์ น้อยสปุ๋ง)

หนังสือยินยอมโดยได้รับการบอกกล่าวและเต็มใจ

(Informed Consent Form)

ชื่อเรื่องวิจัย **แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน**

ชื่อผู้วิจัย นายไพบูลย์ พรนรังสรรค์

ชื่อผู้เข้าร่วมการสัมภาษณ์ พระสิงห์ทอง ขุนติจิตโต

คำยินยอมของผู้เข้าร่วมการวิจัย

ข้าพเจ้า **พระสิงห์ทอง ขุนติจิตโต** ได้ทราบรายละเอียดของงานวิจัยตลอดจนประโยชน์และข้อเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นต่อข้าพเจ้าจากผู้วิจัยแล้วอย่างชัดเจน ไม่มีสิ่งใดปิดบังซ่อนเร้น ยินยอมให้ทำการสัมภาษณ์ในโครงการที่มีชื่อข้างต้น โดยข้าพเจ้ารู้ว่าถ้ามีปัญหาหรือข้อสงสัยเกิดขึ้นข้าพเจ้าสามารถสอบถามผู้วิจัยได้ ข้าพเจ้าสามารถไม่เข้าร่วมโครงการวิจัยนี้เมื่อใดก็ได้ นอกจากนี้ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลเฉพาะเกี่ยวกับตัวข้าพเจ้าเป็นความลับ และจะเปิดเผยได้เฉพาะในรูปที่เป็นสรุปผลการวิจัยเท่านั้น

ลงชื่อ.....(ผู้เข้าร่วมการสัมภาษณ์)

(พระสิงห์ทอง ขุนติจิตโต)

หนังสือยินยอมโดยได้รับการบอกกล่าวและเต็มใจ

(Informed Consent Form)

ชื่อเรื่องวิจัย **แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน**

ชื่อผู้วิจัย นายไพบูลย์ พรนรังสรรค์

ชื่อผู้เข้าร่วมการสัมภาษณ์ พระครูวิจิตรปริยัติการ,ดร.

คำยินยอมของผู้เข้าร่วมการวิจัย

ข้าพเจ้า **พระครูวิจิตรปริยัติการ,ดร.** ได้ทราบรายละเอียดของงานวิจัยตลอดจนประโยชน์และข้อเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นต่อข้าพเจ้าจากผู้วิจัยแล้วอย่างชัดเจน ไม่มีสิ่งใดปิดบังซ่อนเร้น ยินยอมให้ทำการสัมภาษณ์ในโครงการที่มีชื่อข้างต้น โดยข้าพเจ้ารู้ว่าถ้ามีปัญหาหรือข้อสงสัยเกิดขึ้นข้าพเจ้าสามารถสอบถามผู้วิจัยได้ ข้าพเจ้าสามารถไม่เข้าร่วมโครงการวิจัยนี้เมื่อใดก็ได้ นอกจากนี้ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลเฉพาะเกี่ยวกับตัวข้าพเจ้าเป็นความลับและจะเปิดเผยได้เฉพาะในรูปที่เป็นสรุปผลการวิจัยเท่านั้น

ลงชื่อ.....(ผู้เข้าร่วมการสัมภาษณ์)

(พระครูวิจิตรปริยัติการ,ดร.)

ภาคผนวก จ
ภาพประกอบการวิจัย

การสัมภาษณ์เก็บข้อมูล, โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง
วันที่ 27 เดือน เมษายน พ.ศ.2566

การสัมภาษณ์เก็บข้อมูล, โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง
วันที่ 27 เดือน เมษายน พ.ศ.2566

การสัมภาษณ์เก็บข้อมูล, โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง
วันที่ 27 เดือน เมษายน พ.ศ.2566

การสนทนากลุ่ม เพื่อหาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ณ โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง เมื่อวันที่ 31 เดือน สิงหาคม พ.ศ.2566

การสนทนากลุ่ม เพื่อหาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ณ โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง เมื่อวันที่ 31 เดือน สิงหาคม พ.ศ.2566

ภาคผนวก ฉ
หนังสือตอบรับลงตีพิมพ์ในวารสาร

ที่ อว ๘๐๒๕ / ว ๕๓๗

วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เลขที่ ๑๙๒ หมู่ ๒ ตำบลต้นธง อำเภอเมือง
จังหวัดลำพูน ๕๑๐๐๐

วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

เรื่อง ตอบรับการลงตีพิมพ์บทความวิจัย ในวารสาร มจร. หริภุญชัยปริทรรศน์

เรียน ไพบูลย์ พรนรังสรรค์ พระมหาสกุล มหาวีโร, ผศ.ดร. และมนตรี วิชัยวงษ์

ตามที่ท่านได้ส่งบทความวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน : The Guidelines for Developing the Management of the Student Care and Support System, of Phra Pariyattitham Wat Phra That Ha Duang School, Li District, Lamphun Province” เพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร มจร. หริภุญชัยปริทรรศน์นั้น (ISSN : ๒๖๗๒-๙๗๙๒, ออนไลน์) ซึ่งอยู่ในกลุ่ม ๒ (TCI 2) ทั้งนี้ การรับรองคุณภาพวารสารตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๕ ไปจนถึง วันที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

ในการนี้ กองบรรณาธิการวารสาร มจร. หริภุญชัยปริทรรศน์ได้ตรวจสอบเอกสาร และขอเรียนให้ท่านทราบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิได้พิจารณาของท่านแล้ว ผลการพิจารณาและประเมินผลงานอยู่ในระดับ **ดี** จึงเห็นสมควรให้รับตีพิมพ์เผยแพร่บทความวิจัยดังกล่าวในวารสาร มจร.หริภุญชัยปริทรรศน์ ซึ่งกำหนดการเผยแพร่ผลงานในปีที่ ๘ ฉบับที่ ๔ (เดือนตุลาคม-ธันวาคม) ๒๕๖๗

ทางบรรณาธิการวารสาร มจร หริภุญชัยปริทรรศน์ ขอขอบพระคุณและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในการส่งผลงานเพื่อการตีพิมพ์ผลงานของวารสาร ฯ โอกาสต่อไป

เรียนมาด้วยความเคารพ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสน่ห์ ใจสิทธิ์)
บรรณาธิการ วารสาร มจร หริภุญชัยปริทรรศน์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน

ประสานงาน : สำนักงาน วารสาร มจร. หริภุญชัยปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน
ผศ.ดร.สามารถ บุญรัตน์ หัวหน้ากองบรรณาธิการ
โทรศัพท์ ๐-๕๓๕๖-๓๑๖๓, ๐๘๙-๒๙๐-๙๗๗๕

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล นายไพบูลย์ พรนรังสรรค์
วัน เดือน ปีเกิด 5 กันยายน 2534
สถานที่อยู่ปัจจุบัน 86 หมู่ 14 บ้านพระบาทห้วยต้ม ต.นาทราย อ.ลี้ จ.ลำพูน 51110
ตำแหน่งและประวัติการทำงาน
พ.ศ. 2563 ครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง ต.ลี้ อ.ลี้ จ.ลำพูน
ประวัติการศึกษา
พ.ศ. 2554 มัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6
โรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา ต.นาทราย อ.ลี้ จ.ลำพูน
พ.ศ. 2559 พุทธศาสตรบัณฑิต (การสอนภาษาอังกฤษ)
ครุศาสตร์หลักสูตร 5 ปี
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่